

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Anglija in Japonska

Koncem prejšnjega tedna so se v Tokiu začela ožja pogajanja med Japonsko in Anglijo. S temi pogajanjmi je Anglija hotela doseči to, da bi se mirno končal takozvani tiencinški spor, ki je že več kot mesec dni razburjal vso svetovno javnost. V bistvu je bil tiencinški spor omejen na vprašanja, ki se tičejo izvajanja policijskih odredb japonskih vojaških oblasti. Anglija pa teh pravic japonskim vojaškim oblastem ni hotela priznati in se je sklicevala pri tem na več dejstev, ki so bila na videz v prilog angleškemu stališču: Japonska ni napovedala vojne Kitajski, mednarodne koncesije morejo občeati samo s pravilno urejenimi kitajskimi upravnimi oblastmi, itd. Japonci pa so na vse to odgovorili s postritvijo bojkota koncesij, posebno angleških in zahtevali, da naj se Anglija jasno izreče proti Cankajški. Na obeh straneh je bilo torej dovolj razlogov za pojasnjevanje. Tiencinška zadeva je bila tako samo ugoden povod za načelno razjasnitev vsega kitajskega spora. Sedaj pa prihajajo iz Tokia vesti, da je Anglija jasno priznala Japoncem pravico, da so samo oni pravi gospodarji v ozemlju, ki so ga japonske čete dosedaj brez zakonite vojne, torej brez prave mednarodne osnove, zasedle. Sklepi posvetov v Tokiu so torej lahko tudi za evropske razmere važni in zelo poučni.

Angleška vlada se za umik pred Japonci na Kitajskem seveda ni odločila kar na lahko roko. Na Kitajskem ima angleško gospodarstvo naložene ogromne kapitale; Angleži bi torej vsekakor želeli zmago Kitajcev in bi vzporedno s Cankajškom prav radi nadaljevali s politiko ovir in težav japonskim osvajalcem. Toda Anglija je v tej borbi proti Japonski popolnoma sama, ob sebi bi morala imeti maršala Cankajška, ki ni sposoben voditi prave vojne in bo trajalo gotovo še vsaj dve leti, da bo sploh imel ob sebi pravilno oblikovano redno vojsko. Do tedaj pa se bodo Japonci vsaj v dosedanjih zasedenih pokrajinah tako zadržali, da bo z novo vojsko maršal Cankajšek lahko kvečjemu branil ostanke bivše velike kitajske republike, na ofenzivo v sedanjih razmerjih pa ne bo mogel misliti. Ob Angliji bi se japonskemu prodiranju in utrjevanju na Kitajskem lahko uprli samo Zedinjene države Severne Amerike, Sovjetska Rusija in Francija.

Na Zedinjene države Anglija ni mogla računati. Ko so Japonci začeli z vso silo prodirati na Kitajsko in so po kratkih bojih japonske čete ustanovile vazalno japonsko državo Mandžukuo, je ameriška diplomacija predlagala ono proslulo konferenco podpisnic pogodbe devetih držav o nedotakljivosti Kitajske v Bruslju. Na konferenco je moral priti še celo tisti, ki tedanje pogodbe ni podpisal — prišla je delegacija Sovjetske Rusije z Litvinovim na čelu. Angleško zastopstvo je tedaj vodil takratni zunanji minister Eden, mož, ki bi bil gotovo podprl vse odločne sklepe proti napadalcu, ki je bila v tem primeru Japonska. Konferenca v Bruslju pa je trajala samo nekaj dni in se hitreje razšla, kakor pa so trajale priprave zanjo. Nikdo ni mogel nikdar ugotoviti, zakaj je tista konferenca propadla. Jasno pa je bilo samo to, da se mora poslej vsaka evropska velesila na Daljnem vzhodu sama boriti zase in na svoj način. Složen nastop protijaponskih sil je bil nemogoč in Japonci bodo lahko počeli s Kitajsko, kar se jim bo ljubilo. Skrivna tajnost konference je namreč ta, da je bilo v Bruslju ugotovljeno, da Kitajska ni moderna država, da ni močna in da se ne bo mogla ohraniti. Država pa, ki ne odgovarja glavnim pogojem obstoja, mora izginiti s površja. V Bruslju je šlo za delitev Kitajske. Nastal je prepir, kdo bi dobil večji del in ker ni bilo drugega izhoda, so vsi odšli čakati, kaj bo prinesla bodočnost. V Bruslju bi iz Kitajske tedaj najbrž napravili kakšno mandatno državo v okviru Zvezne narodov. Japonska pa je pohitela, da sama prikoži sebi največji mandat.

Med Angleži in Amerikanci pa je na Kitajskem že dolga desetletja silna politična in gospodarska borba. Obe veliki državi imata na Kitajskem vložene ogromne vsote. Finančnik pa želi za svoje kapitale samo to, da bi se hitro množili in to varno in smoterno. Zanj je pač vse eno, kdo je na Kitajskem vrhovni poglavar, samo da ima na razpolago dovolj orožnikov in orožja, da bo ščitil tujo lastnino in skrbel zato, da bodo ljudje imeli vsaj toliko civilizacijskih potreb, da bodo pokupili vse, kar bo tujec pripeljal na trg. Tujci so v neštetihih ozirih želeli, da bi naj Kitajsko vodil strogi in vojaško izobčan Japonec kot pa Kitajec, ki je premeten, skrivnosten in komaj čaka, da bi tujca z Japoncem vred pognal iz dežele ter si tako prilastil tuje bogastvo. Po morebitni kitajski zmagi bi se takoj za Japonci morali izseliti iz Kitajske ostali tujci z Angleži in Amerikanci na čelu, samo s to razliko, da jim Japonci ne bi najbrž žničesar zaplenil, izmozgani in užaljeni Kitajec pa vse.

Po neuspehu v Bruslju so se torej vse velesile morale odločiti za to, da bodo ščitile vsaka samo svoje, od Japoncev pa so zahtevale samo to, da jim prizna iste pravice kot so jim poprej priznavale kitajske vlade. Zedinjene države Severne Amerike so zato brez vseh pridržkov pošiljale in prodajale orožje Japoncem, za videz pa ob kitajski obali zaropotala proti Japoncem, če so ti skušali kršiti kakšno staro ameriško pravico. Japonci so hitro razumeli take proteste in so se pred ameriško zastavo povsod umaknili. Ves čas vojne med Kitajsko in Japonsko je vladalo med USA in Japonsko lahko rečemo prav dobro razmerje.

Pri Japoncih so bili torej Amerikanci dobro zasidrani. Niso pa bili tako dobro zasidrani Angleži; bili so vsaj na drugem mestu. Amerikanci jih niso podpirali, zato so se naslanjali pač na edine zaveznike tudi na Daljnem vzhodu — na Francoze. Bilo je več demonstracij proti Japoncem, posebno tisti posvet v Singapuru — toda to je bilo tudi vse. Japonci so na vse to odgovorili celo tako, da Francozov niso preganjali. Angleže pa so v Tiencinu še bolj nadlegovali. Anglija se je morala torej sama odločiti za pogajanja in sporazum z Japonci. Na Sovjetsko Rusijo — ki bi po vsem drugem še edina prišla v poštev — ni bilo niti misliti, ker se Sovjetska Rusija z Anglijo niti za evropske zadeve ne mara sporazumeti, kaj šele za zadeve na Daljnem vzhodu, kjer je bila in bo Anglija večja nasprotnica carske in nato boljševiške Rusije kot pa Japonske. Rusija je že

Danes se začne v Ljubljani Kongres Kristusa Kralja

Začetek v stolnici ob 18 - Ob 20 začetno zborovanje v Unionu

Po dolgih in težavnih pripravah smo vendarle dočakali veliki dan. Nočoj ob šestih se bodo v ljubljanski stolnici razmajali zvonovi in oznanili, da se je v Ljubljani začela na slovesen način v imenu štiri sto milijonov katoličanov proslava za Kristusa Kralja in njegovo božje poslanstvo. Po slovesnostih v stolni cerkvi pa bo ob osmih v veliki dvorani hotela Uniona slavnostni začetek kongresnih zborovanj.

Pokažimo, da se zavedamo velikega pomena te svetovne katoliške manifestacije za bratsko sožitje vseh narodov v kraljestvu Kristusovem, za najvišja katoliška načela. S svojo udeležbo na študijskih zborovanjih in na vseh kongresnih prireditvah javno izpričajmo, kako ponosni smo, da se v naši majhni Ljubljani, v katero so te dni obrnjene oči vsega sveta, razvija tako pomemben mednarodni kongres, ki naj od večnega Kralja miru izprosi in zagotovi toliko zaželjeni mir v današnjih viharnih časih, ki naj zedinj narode vsega sveta v eni skupni, sveti in navduševalni misli: Kristus kraljuj po vsej zemlji, vsem narodom, vsem deželam!

Današnji spored

Ob 18 v stolnici svečan začetek kongresa Kristusa Kralja. Govoril bo predsednik stalnega odbora za kongrese Kristusa Kralja, ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Zvečer ob 20 bo v Unionu slavnostno zborovanje. Začetni govor v francoskem in nemškem jeziku bo govoril dr. Friderik Mack, kanonik iz Luksemburga. Govor bo po vsebini programatičen, po obliki pa mojstrski, ker slovi g. dr. Mack kot velik govornik.

Anglija je sprejela japonske zahteve

Angleška vlada prizna japonski pravico, da na vsem osvojenem Kitajskem vzdržuje red in mir

Senzacionalna Chamberlainova izjava v angleškem parlamentu

London, 24. julija. AA. Reuter: Predsednik vlade Chamberlain je sporočil v spodnjem domu tekst sporazuma, ki je bil sklenjen v Tokiu med japonskim zunanjim ministrom Aritom in angleškim poslanikom Craigiem. Tekst se glasi:

Vlada Nj. Veličanstva v celoti razume sedanji položaj na Kitajskem, kjer trajajo sovražnosti na velikem prostoru, ter sprejema na znanje, da imajo japonske vojske na Kitajskem — dokler bo trajalo tako stanje — posebne zahteve, ki se tičejo ohranitve lastne varnosti in ohranitve javnega reda v tistih pokrajinah, ki se nahajajo pod njihovim nadzorstvom, kakor tudi to, da odstranijo in zaduše vse tiste vzroke ali dejanja, ki bi jim škodovala ali pa bi koristila njihovemu nasprotniku. Vlada Nj. Veličanstva nima namena podpirati nobenih dejanj ali ukrepov, s katerimi bi se onemogočilo japonskim vojnim oblastem doseči zgoraj imenovane cilje. Vlada Nj. Veličanstva porablja to priložnost, da potrdi to svojo politiko. Angleški uradni predstavniki bodo angleškemu državljanom na Kitajskem pojasnili, da se je treba vzdržati vsakega takega dejanja.

Na vprašanje poslanca Fiecherja je Chamberlain izjavil, da se bodo pogajanja omejila na čisto krajevna vprašanja Tiencina.

Zatem, ko je Chamberlain sporočil besedilo sporazuma med Aritom in Craigiem, je nek narodni poslanec dejal, da Chamberlainova izjava pomeni, da angleška vlada podpira Japonsko. Ta ugotovitev je naletela na nezadovoljstvo med narodnimi poslanci konservativne stranke, ki so pri tej priložnosti poslanski zbornici burno vzvikali »ne!«. Ta izjava ne prinaša nobene spremembe glede angleške politike na Kitajskem — je nato odgovoril ministri predsednik Chamberlain.

Italijansko tolmačenje:

»Neizogibno in postopno padanje ugleda in moči Anglije«

Rim, 24. jul. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani poroča: Prvi odstopi, ki jih je morala Velika Britanija žrtvovati Japonski, so povzročili živahno reakcijo zapadnega komunističnega tiska, ki je očledno navdahnjen z moskovskim duhom. Rusko nezaupanje glede stvarnih možnosti Anglije torej le ni bilo brez temeljev. Že od zdavnaj je jasno, da Anglija ni več v stanju, da se upre z one strani Singapura. Britanska admiraliteta se tega jasno zaveda. Anglija je morala torej popustiti ter bo tudi v bodoče primorana, da daje

izbrala svoj način sporazumevanja z Japonsko: od časa do časa se v obmejnih praskah obe vojski tako pogovorita, da vesta obe strani, koliko je na uri in kako se naj torej ureja diplomatsko razmerje med obema državama. Sicer pa je bila ravno Sovjetska Rusija prva, ki je začela z delitvijo Kitajske, ko si je priključila Zunanjo Mongolijo.

Ko je začel prejšnji teden na borzah padati kitajski dolar, se je lahko hitro uvidelo, da so se Angleži odločili za popoln preobrat na Daljnem vzhodu. Zopet se je izkazalo, da je v politiki važno samo tisto, kar je trdno utemeljeno in se naslanja na tako moč, da lahko jamči za red in mir povsod, posebno pa v lastni državi ter na pripojenih ozemljih. Anglija se pripravila na izjavo, da sta v dosedaj zasedeni Kitajski samo japonski orožnik in vojak zakoniti gospodar. To je načelna odločitev, ki je lahko zelo pomembna in usodna tudi za druge spore v ostalih delih sveta.

Kako bo ta odločitev vplivala na vse razvoj svetovne politike, je odvisno samo od tega, kako iskreno se bo ta načelni sklep uveljavljal. Trajalo

slučno odstopke, ki bodo povzročili neizogibno in postopno padanje ugleda in moči Velike Britanije na daljnem Vzhodu.

Da bi Anglija nekoliko popravila vtis, ki so ga zaradi njenega popuščanja napram Japonski dobili v Rusiji, je sklenila, da v najkrajšem času odpošlje v Vladivostok eno svojo vojno ladjo ter vse podmornice, ki bodo ostale v tej luci do nadaljnjega. Vse to dela Anglija z namenom vojne pomorske demonstracije. Ta sklep angleške vlade pa bo imel le malo vrednosti, ker bodo tudi v bodoče dogodki pokazali, da Velika Britanija ni več sposobna, da bi povsem odkrito nudila odpor Japonski.

Nemško mnenje:

»Angleško stališče bo imelo hude posledice na Daljnem vzhodu«

Cunking, 24. julija. AA. DNB poroča: V tukajšnjih inozemskih krogih vedno bolj prevladuje mnenje, da bodo prihodnji trije tedni morda postali izrednega pomena za usodo Kitajske.

Izid tokijskih pogajanj dokazuje, da je angleška vlada v celoti sprejela japonsko stališče in da ji je za to, da pride do ureditve spora na škodo Kitajske. Prav tako ugotavljajo, da bi moglo imeti angleško stališče zelo hude posledice na daljnem Vzhodu, ker sta se Anglija in Amerika v propagandi vedno

izkazali kot prijatelji maršala Čankajška in Kitajske. Zaradi dogodkov v Tokiu pa bo Angleška povsem zapravila svoje simpatije, ki jih je uživala na Kitajskem.

Angleži trdijo, da je ostalo vse pri starem

Tokio, 24. julija. AA. Havas: Angleški krogi v Tokiu potrjujejo, da sporazum, ki je bil dosežen med japonskim zunanjim ministrom Aritom in angleškim veleposlanikom Craigiem, ne menja angleške politike do maršala Cankajška. Obvestila in komentarji, ki govore o kapitulaciji ali o umiku Velike Britanije pred Japonsko, v tukajšnjih angleških krogih označujejo kot čisto propagandne, ker je Velika Britanija pristala na to, da še dalje obdrži nevtralnost stališče, ki ga ni opustila od začetka japonsko-kitajske vojne.

Danes pogajanja o Tiencinu

Japonska je stavila celo vrsto novih radikalnih zahtev

Tokio, 24. julija. AA. Danes ob 9.30 po krajevnem času so se začela pogajanja glede podrobnosti ureditve tiencinskega vprašanja. Z japonske

(Nadaljevanje na 2. strani)

Angleški tisk proslavlja kneza namestnika Pavla

London, 24. julija. AA. V zvezi z bivanjem Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Angliji, posvečajo vsi listi še naprej veliko pozornost osebnosti Nj. kr. Visočanstev, zlasti pa se bavijo z dejstvom, da obtožbe teene družinske vezi med angleško in jugoslovansko kr. družino.

V vrsti člankov, ki so bili zadnje dni objavljeni v angleških časopisih, je zlasti vidno pisanje Edinbourgh Evening Newsa, ki objavlja članek pod naslovom »Nasi gostje iz Jugoslavije«. Članek med drugim pravi, da je Velika Britanija zmerom veselo pozdravila pa čeprav brez velikih ceremonij in pompa, dve najbolj priljubljeni ose-

bo še zelo, zelo dolgo, da se uredi novo razmerje med mednarodnimi koncesijami na Kitajskem in Japonsko. Maršala Cankajška seveda še nikdo ne bo spustil iz rok, ker ga bodo poleg Rusov podpirali še drugi kakor dosedaj. Toda ko bodo mednarodne koncesije in ogromne banke v njih zadihale, bodo seveda hudo želele, da bi nova svoboda trajala vsaj nekaj let, to se pravi, da bi znovi šepasti mir trajal več let. Tam v središču Kitajske, kjer ni več koncesij, pa se naj nadaljuje vojna, če se Cankajšku to zljubi.

Vsi si žele danes miru, pa se zato tudi ob takih šepastih sklepih in provizorijih navdušujejo za take mirovne sporazume in pogodbe. V današnjih zbeganih časih je to tudi nekaj. Veliko vprašanje je, če ne misli angleška diplomacija na celo verigo takih na precvitu zlata slonečih mirovnih sporazumov. Je pač hudo, če so časi taki, da kilogram zlata več velja kot pa beseda zakonitih in veljavno podpisanih pogodb, ki se čez noč porajajo in jih jutri že ni več. In tega prav gotovo niso krivi samo angleški puritanci.

nosti v Evropi, jugoslovanskega kneza namestnika Pavla in njegovo kneginjo Olgo. Knez namestnik Pavle se je šolal v Angliji in ko je izbruhnila svetovna vojna, se je nahajal na študijah v Oxfordu. Določeno mu je bilo, da bo naredil kariero v vojski, vendar pa ni pričakoval, da bo moral nekoga dne sprejeti odgovorno službo vladarja. On je sprejel to dolžnost na način, s katerim si je pridobil erca svojega naroda. Med Jugoslavijo in Veliko Britanijo, je zmerom obstojala največja prišrčnost. Kralj Aleksander se je oženil s hčerko romunske kraljice Marije, ki je bila vnučinka angleške kraljice Viktorije. Knez namestnik Pavle pa je pomagal, da so te vezi postale še tesnejše. V letni rezidenci kneza namestnika Pavla na Brdu se je kenteki vojvoda spoznal s kneginjo Marino. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta bila najbolj popularna gosta o priliki te svatbe v westminstrski kapeli. Dve leti kasneje je jugoslovanski kneževski par prisostvoval kronanju kralja Jurija in kraljice Elizabete. V svoji državi je knez namestnik prevzel tudi odgovorno nalogo, ki ji je bil popolnoma dorasel. Zastavil si je nalogo, da ne bo opustil ničesar, kar bi moglo olajšati položaj kralja Petra II., ko bo postal polnoleten in ko bo prevzel vso odgovornost za vodstvo države. In prav zaradi tega moramo poudariti svoje globoko spoštovanje do kneza namestnika Pavla in do njegovih naporov, zlasti pa še v sedanjih razmerah.

Zagrebiška vrem. napoved: Oblačno in hladno.

Dunajska vrem. napoved: Spremenljivo zapadno vreme, oblačno in številne nevihte.

Zemunska vrem. napoved: Hladneje in delno oblačno po vsej državi, zlasti bo močna oblačnost v zapadnih krajih. Nalivi in nevihte bodo tu pa tam.

Politični zapiski

Pogajanja za sporazum se uspešno in pospešeno razvijajo

Na podlagi vira, ki se ne moremo lahko zmotiti, izvemo, da se pogajanja za sporazum nepretrgoma nadaljujejo z vso resnobo, tehtnostjo in pospešenostjo, tako da se utegnejo naše nade, ki jih izražamo že precej časa, uresničiti v najboljši optimističnem smislu in v najkrajšem času. Lahko da bomo torej že v najbližjem času stali pred dogodkom, ki ga vsa država s toliko napetostjo pričakuje v skrbi in upanju na spravo med bratškimi narodi in utrditev ter poglobitev ugleda in moči naše države v svetu. Dasi nikogar ne bi presenetilo, če bi nastala še ta ali ona težava in bi naglo delo v tej ali oni točki zhtevalo nekoliko počasnejši tempo v razglabljaju kakšnega težjega problema, imamo zelo tehtne razloge za sodbu, da nam na dovršitev ogromnega dela ne bo treba dolgo čakati.

Izjava predsednika vlade

Pariški list »Notre Temps« je objavil, kakor smo že povedali, daljši članek o vprašanju sporazuma, ki ga je napisala Neli Paulova. Dopisnica je dobila tudi intervju od predsednika naše vlade g. Cvetkoviča, ki je, kakor beremo v split-skem »Hrvatskem glasniku«, o tej stvari izjavil sledeče:

»Jugoslavija je bila vedno demokratična država in bo gledala, da taka tudi ostane. Naša država ima posebno nalogo, da varuje mir in red, kar bo dosegla s strnjemjem vseh svojih narodnih sil. Pri tem je prvo izmed temeljnih vprašanj ureditev hrvatskega vprašanja. Ta ureditev se more uresničiti samo v direktnem dotiku s Hrvati. Ta stik se je že pred nekoliko meseci resno začel. Jaz sem takrat odpotoval v Zagreb in bom vnovič odpotoval, če bo to potrebno za sporazum, ki mora zadovoljiti Hrvate, ne da bi škodil celoti države.«

Koristna pobuda dr. Mačka: pogozdovanje

Po akciji za pobujanje nepismenosti je sedaj načelnik Hrvatske kmečke stranke dr. Maček dal pobudo za akcijo za pogozdovanje goščin. Ob priliki zadnje velike poplave je je zopet pokazalo, kako kvarno vpliva tako na klimo, kakor na vodne razmere izsekavanje gozdov. Vse države so to že uvidele in trošijo ogromne vsote za zopetno pogozdovanje zemlje, samo pri nas se na to obrača še vedno premajhna pažnja, dasi se tudi v tem oziru zbirajo denarji v fond in gozdni zakon nalaga nasajevanje izsekov. Hrvati so videli, da bo treba tudi v tem oziru močne zasebne iniciative in največja hrvatska gospodarska organizacija Gospodarska sloga se bo tega dela lotela. Ker je hrvatski kmet zelo discipliniran, upajo, da bo to delo uspelo, ker je velikega gospodarskega pomena za bodočnost.

Ne bilo bi napačno, če bi se tudi v Sloveniji začela takšna akcija, da ne bi kupčija in spekulacije z lesom gozdno bogastvo naše dežele izžrpa, da bi naše potomstvo bilo brez enega najbogatejših virov narodnega blagostanja. Tudi ljudska prava bi morala v tem oziru v družbi s šolo in s kmečkimi gospodarskimi ter kulturnimi delavci širiti smisel za to velevalno zadevo, da bi se naš gozd sekal po pameti in sproti obnavljal.

Pravilno zaključuje glasilo HSS »Hrvatski dnevnik« svoj tozadevni članek z besedami: »Hrvatski kmet želi, da bi njegova domovina bila lepa, bogata in kulturna. On hoče, da bi v njej zavladalo blagostanje, da bi mu njegov trud prinašal primerne sadove in da bi bilo njegovo življenje znošnejše in lepše. Velika stvar je organizacija narodove svobode. Ta cilj smo ustvarili. Odslej pa moramo delati še bolj kot doslej, da bomo na podlagi te svobode uredili tudi sami svoje gospodarstvo, da bi rasel zdrav narod iz zdrave zemlje.«

Skesani grešnik

Narodni poslanec Stanko Radosavljevič je poslal predsedniku vlade pismo, v katerem izjavlja, da ni hotel, ko je podpisal Stojadinovičevo interpelacijo, manifestirati proti sporazumu s Hrvati. Tudi se ni zavedal, da bi ta interpelacija pomenila akcijo proti Cvetkoviču in njegovi politiki. Končno izjavlja, da smatra, da je sporazum življenjska potreba za Jugoslavijo in da bo v bodoče podpisal vsako akcijo, da se sporazum sklene v zadovoljstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pravi, da je v tem smislu obvestil dr. Milana Stojadinoviča, da se je od njega ločil.

Marksisti pripravljajo kovčege

Zaradi odločne akcije hrvatske delavske stranke in vseh Hrvatov sploh marksistični voditelji pripravljajo svoje kovčege, da zapustijo delavske organizacije, v katerih jim je bilo mehko poslano. V veliki palači Delavske zbornice v Zagrebu vlada že nekaj časa velika nervoznost. Saj gotovo ni šala, če morajo ljudje zapustiti dobra uradniška mesta od 3000—8000 din mesečno, ne da bi se bilo treba zanje veliko truditi. Ti gospodje načelniki in referenti so po mili volji gospodarili v strokovnih organizacijah v zbornici, dobivali visoke potnine in dnevnice in določili iz delavskih žuljev visoke proračunske vsote marksističnim organizacijam — zdaj pa bo treba dati vsemu temu slovo. Zakaj bliža se trenutek, ko bodo pravi zastopniki hrvatskega delavstva zasedli Delavsko zbornico in začeli resnično delo za napredek hrvatskega delavstva, ki čuti s svojim narodom in se bori z njim za njegove narodne pravice. Marksistični generali pa so predstavljeni samo manjšino, ki je poslušala navodila II. internacionale, pa je uživala posebno naklonjenost vseh »demokratskih« terorističnih diktatorskih režimov v naši državi, ki so trpeli bojevitve fraze jugoslovanskih rdečih vodij, saj so vedeli, da ti vodje radi podpirajo unitarizem in diktaturo, da jih režim pusti na čelu delavskih zavodov, v katerih je dobro živeti. Sliši se pa, da so se nekateri teh voditeljev sedaj hitro prelevili, ne samo politično, ampak tudi nacionalno in kulturno, da jim ne bi bilo treba zapustiti mehkih sedežev. Menda pa to ne bo veliko pomagalo, ker Hrvatska seljačka in narodna stranka ni taka, da bi se na ta način dala prevariti.

Belgrad, 24. julija. AA. Včeraj od 19 do 21 je bila seja predsedstva glavnega odbora jugoslovanske radikalne zajednice. Seji je predsedoval predsednik glavnega odbora stranke Cvetkovič, predsednik kraljevske vlade. Datje so ji prisostvovali tudi ministri Džaffer Kulenovič, dr. Miha Krek, Jevrem Tomić in Ljubomir Pantić, od senatorjev je bil navzoč Franc Smodej, od poslancev pa Dimitrije Mirkovič. Na seji so razpravljali o tekočih poslih v zvezi z delovanjem stranke in drugih organizacijskih potrebah.

Zarota proti Francu

General Jague zaprt — General Queippo de Llano pobegnili v Francijo

London, 24. julija. AA. Havas: Dopisnik »Timesa« poroča iz Hedaja, da je bil general Jague aretiran. S tem v zvezi pravi list, so nastali neredi v Sevillji.

Dopisnik »Timesa« poroča, da glavno vprašanje, s katerim se sedaj bavi general Franco, vprašanje imenovanje predsednika ministrskega sveta. Obtojata dve glavni kandidaturi. En kandidat je Serano Suer, zet generala Franca ter sedanjji minister notranjih zadev, drugi kandidat pa je grof Jordana, podpredsednik ministrskega sveta. Odločitev je zelo težka, ker zastopata oba zvesta sodelavca generala Franca nasprotna mnenja. General Franco bi želel dokazati, da ni niti za, niti proti falangistom. Dalje poroča dopisnik »Timesa«, da namerava finančni minister Andres Amado in pravosodni minister grof Kodenzo dati ostavko.

Burgos, 24. jul. TG. Vojno ministrstvo je objavilo ukaz, s katerim je razrešen svoje dosedanje službe kot poveljnik II. armadnega zbora in generalni inspektor orožništva slavni general iz državljanske vojne Quepo de Llano. Kot vzrok navajajo, da je general pri nekem svojem nedeljskem govoru dal izjavo, ki ne odgovarjajo uradni španski znanj in notranji politiki. Niso pa še potrjene novice, da bo upokojeni junak Malage nastavljen v diplomatski službi.

Pariz, 24. julija. b. Semkaj so prispela poročila, da je general Queippo de Llano, ki je bil za časa državljanske vojne v Španiji znan kot general radia, pobegnili v Francijo. Po-

ročajo, da je bil general Queippo de Llano pred dvema dnevnoma odstavljen s položaja vrhovnega poveljnika drugega vojnega okraja. General de Llano je baje na nekem banketu izjavil,

da se mora general Franco samo njemu zahvaliti, da mu ni bilo treba že naslednjega dne po končani državljanski vojni bežati v Francijo.

Poleg generala Queippa de Llana pa je padel v nemilost tudi drugi španski general Jague, ki ga preganja vojaško disciplinsko sodišče.

London, 24. julija. b. Tukaj spremljajo z največjim zanimanjem dogodke v Španiji, ki zavzemajo vedno resnejši obseg. Po begu generala de Llana in po aretaciji generala Jaguea je prišla španska vlada

na sled zaroti, v kateri so udeležene visoke vojaške osebnosti, ki so hotele obračunati s tako zvano skupino novih politikov. Ta zarota je v glavnem naperjena proti sestavi civilne vlade, zlasti pa proti notranjemu ministru in Francoveemu sorodniku generalu Sunnerju.

Kako široke oblike je že dobila zarota, ni znano, do sedaj je le ugotovljeno, da je general Queippo de Llano že mesec dni bil na četu gibanja, ki je naperjeno proti sedanjemu režimu.

V Londonu zanikajo poročila o 250 milijardnem posojilu Nemčiji

Priznavajo pa, da so se pogodili o načrtu o gospodarskem sodelovanju

London, 24. julija. AA. Reuter. V zgornjem domu so posamezni člani stavili vprašanja o bitvanju dr. Wohltata v Londonu.

Lord Halifax je v odgovoru na ta vprašanja dejal, da se dr. Wohltat mudi v Angliji zaradi konference za ureditev lova na kite ter da zato ni nenavadno, da sta se Hudson in dr. Wohltat sestala in razpravljala o raznih vprašanjih. Zunanji minister je zatem dejal, da mu je Hudson podal poročilo, ki pravi, da so se razgovori nanašali na korake, ki bi jih bilo možno storiti za zboljšanje zunanje trgovine. Tu je Hudson naglasil Wohltatu, da je treba poprej rešiti politična vprašanja, nakar bi se odstranile obstoječe ovire. Ti razgovori so potekali v smeri razprave o gospodarskih vprašanjih in finančnih korakih, ki bi jih bilo možno storiti za odstranitev obstoječih težav. Hudson, ki je ves čas svojih razgovorov naglašal, da izraža samo svoje osebno mnenje, je izjavil, da bi se vprašanje sodelovanja o tem moglo rešiti le tedaj, če se vzpostavi mednarodno zaupanje. Ne vidim razloga za trditve, da bi te pripombe iz neuradnega razgovora vsebovale predmet, da se da Nemčiji posojilo.

Listi prinašajo izjavo angleškega ministra za prekomorsko trgovino Hudsona, da je govoril z Wohltatom o gotovih možnostih, da se

pa vsebina tega razgovora ni točno objavila. Hudson je posebno naglasil, da so imeli njegovi razgovori z Wohltatom popolnoma zasebni in neuradni značaj in da sta razpravljala o vseh vprašanjih v zvezi s svetovno trgovino ter možnosti zboljšanja na svetovnih tržiščih. Proučila sta tudi načrt, kako naj

Celje brez kruha

Stavka pekovskih pomočnikov

Celje, 24. jblja.

Zupan dr. Voršič je na željo nekaterih celjskih mojstrov, ki so najbolj prizadeti zaradi stavke, sklical skupno zborovanje vseh pekovskih mojstrov in predstavnikov stavkajočih pekovskih pomočnikov. Po daljši debati so predstavniki delavstva popustili od svojih prvotnih zahtev ter se zedinili že skoraj na staro kolektivno pogodbo, vendar s pridržkom, da jo za leto dni podaljšajo, nakar je šla delegacija vprašat stavkajoče pomočnike v Delavsko zbornico. Soglasno so sklenili, da odstopajo od svojih prvotnih zahtev po 10% povisku in pristanejo na 5% povisek. Ko se je delegacija vrnila in to poročala pekovskim mojstrom, so mojstri tudi ta 5% pov. odklonili. Takoj ko so nekateri mojstri odšli, so se prijavi drugi mojstri, da pristanejo na 5% povisek, vendar delavska delegacija tega ni mogla sprejeti, ker njihov pristaneč ni bil podan v imenu vseh. Nato je bilo zborovanje v Delavski zbornici ter so soglasno sklenili, da se stavka nadaljuje tako dolgo, da bo-

do pekovski mojstri sprejeli oziroma ugodili 5% povisku.

Celje, 24. julija.

Danes se je pripeljal v Celje mostarski škot o. Alojzij Mišič. Obiskal je kapucinski samostan, kjer ostané nekaj dni.

Razpisani natečaj za napravo idejnega osnutka regulacije mesta Celja je bil nocoj končan. Prva nagrada je povišana od 20.000 na 25.000 din in jo je dobil inž. Jamnický s Sušaka. Druga nagrada ni bila podeljena, ker je med načrtom inž. Jamnickega in ostalimi prevelika razlika. Tretji nagradi sta bili dve: inž. Drago Umek iz Celja in inž. Sever iz Ljubljane sta dobila vsak po 10.000 din. Dva načrta sta bila odkupljena po 4500 din in en načrt za 3000 din. Načrti bodo razstavljeni na celjski razstavi. Poudariti moramo, da je mesto Celje eno izmed prvih mest v državi, ki je za regulacijo razpisalo natečaj, da bi dobilo čim boljše rešitev.

Z Bleda

Bled, 24. julija.

Nocoj se je pripeljal iz Sušaka na Bled kr. namestnik dr. Ivo Perovič s soprogo in šefom kabineta. Kr. namestnik se je nastanil v »Belem dvorcu«, kjer bo v krogu svoje družine preživel počitnice.

Danes dopoldne je dopotoval na Bled egiptiški poslanik na našem dvoru Ali Omer Bel. Nastanil se je v hotelu »Toplice« in bo ostal nekaj dni na oddihu na Bledu.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 24. julija. m. Napredovali so v 7. pol. skup. sledeči učitelji(-ce): Ivanc Doroteja, Sodražica, Mrak Ferdinand, Urška gora, Strauss Milan, Vransko, Prevec Antonija, Gornji Logatec, Novačan Josip, Laporje pri Mariboru, Vrhnjak Stefanija Sele-Vrbe (okraj Slovenj Gradec), Binder Avgust, Vitanje, Prusnik Jože, Orehovica, Polh Hedvika, Sv. Venčeslav, Lah Blaž, Pragersko, Kosi Sofija, Smarje, Dolenc Ana, Laze, Polak Marija, Celje.

V 6. pol. skup. so napredovali: Zdošek Marija, Št. Jurij ob juž. žel., Flego Marija, Ljubljana, Vikar Helena, Ljubljana, Erker Josipina, Livold pri Kočevju, Bertoncelj Elizabeta, Kovor pri Trzinu, Lasič Franc, Kranj, Dolinar Elvira, Velika dolina (okraj Brezice), Vuk Alojzij, Vrhnika, Cirman Marija, Preska, Ivančič Josipina, Marija Snežna, Pečnik Marija, Celje, Mazlu Alojz, Ptuj.

V 5. pol. skup. so napredovali: Vodenik Fran-

Anglija sprejela japonske zahteve

(Nadaljevanje s 1. strani)

strani prisostvujejo pogajanjem poslanik Kato, konzul v Tjencinu Tanaka, general Muto in polkovnik Kavamura, z angleške strani pa veleposlanik Craigie, general Pigot, angleški konzul v Tjencinu major Herbert MacCrae ter trije člani poslaništva. Pred začetkom pogajanj je veleposlanik Craigie obiskal japonskega zunanjega ministra Arito ter se z njim sporazumel o podrobnostih, kako naj teče razprava.

Agencija Domej poroča, da je Japonska na današnji konferenci postavila glede Tjencina sledeče zahteve:

1. izročitev štirih morilcev;
2. izgon nezahelenih ljudi, ki so preplavili angleško koncesijo, ter vzdrževanje miru in reda v koncesiji;

3. preiskava proti gotovim japonskim rojakom v koncesiji;

4. odpust kitajskih častnikov, ki so nasprotniki Japonske;

5. izročitev denarja, ki je naložen v kitajskih bankah v koncesiji;

6. sodelovanje Anglije pri ureditvi izdajanja in kroženja denarja Kitajske zvezne rezervne banke (ki je last Japonecem prijazne začasne kitajske vlade);

7. priznanje pravice Japonec do odškodnine zaradi padca kitajskega denarja.

Prvi razgovor med predstavniki Japonske in Anglije je trajal dve uri. Minister Kato je obrazložil stališče Japonske, veleposlanik Craigie pa mu je odgovoril v imenu Velike Britanije. Pogajanja se bodo nadaljevala danes popoldne.

se izvede zboljšanje položaja svetovnih tržišč. Načrt ima več točk ter upošteva razne možnosti. Hudson je naglasil, da bi se Anglija in njeni zavezniki odločno uprli vsakemu poizkusu nadvlade v Evropi. Anglija in njeni zavezniki želijo sporazum z Nemčijo. Kar se tiče gospodarskih vprašanj, je Anglija pripravljena omogočiti Nemčiji dobavo surovin ter razvoj nemške industrije v službi miru. Načrt, ki sta ga izdelala Hudson in Wohltat, ne predvideva omejitve oboroževanja ter se ne tiče vprašanja Češkoslovaške. Na kraju svoje izjave je Hudson odločno zavrnil vse vesti, da je v načrtu omenjeno vprašanje mednarodnega posojila Nemčiji. O tem ni bilo niti besede v toku razgovorov. Vendar se lahko reče, je dejal Hudson, da je Nemčiji dana nova ponudba za mir. Glede tega vprašanja bo govoril tudi predsednik vlade Chamberlain v parlamentu verjetno še danes.

Eden:

»Gdansk je vojaška zadeva, zato ne more pasti pod Nemčijo«

London, 24. julija. AA. Stefani. »Sunday Times« objavlja članek izpod peresa bivšega angleškega zunanjega ministra Anthony Edena, v katerem on trdi, da je vprašanje Gdanska čisto vojaška zadeva. Poljska mora imeti svoboden izhod na morje ter je zaradi tega nemogoče, da bi Gdansk padel pod Nemčijo. Eden je na koncu svojega članka poudaril, da torej ni mogoč v tej stvari nikakršen kompromis.

Berlin, 24. julija. AA. DNB. Na poljsko-gdanski meji je prišlo do novega spopada. Pri Renbergu je poljska patrola prestopila mejo in se napolila proti Gdanku. Domače patrole pa so zaustavile poljsko patrolo, ki je začela streljati. Nato je tudi gdanska patrola odgovorila s strelji. Po kratkem boju so se Poljaki umaknili za svojo mejo. Kakor se izve, je senat mesta Gdanska vložil protest pri poljskem diplomatskem zastopniku.

Iz carinske službe

Belgrad, 24. jul. AA. Z odlokom pomočnika finančnega ministra je bil premeščen v glavno carinarnico v Zagrebu za carinika osme skupine Borivoje Gocmanac z Rakeka.

Za pomožnega carinika 9. skupine pri glavni carinarnici v Ljubljani Adolf Dobovišek z Rakeka.

Za carinika 8. skupine glavne carinarnice v Mariboru Mumir Ružič iz Zagreba, Svetislav Protič iz Skoplja, Dragotin Belavič iz Zameta, Anton Hamer iz Obrida, za pomožnega carinika 9. skupine Milutin Popović iz Sušaka, za uradniškega pripravnika Uroš Stankovič z Rakeka, Svetinur Jovanovič iz Splitske, Mata Gozdanovič iz Hergenovega.

Za pomožnega carinika 9. skupine pri osrednji carinski blagajni v Novem Sadu Pavle Stojkovič iz Maribora.

Za carinika osme skupine pri glavni carinarnici v Subotici Omer Dožinič iz Ljubljane, Mihajlo Sinadič iz Maribora.

Za carinika osme skupine pri glavni carinarnici na Sušaku Hugo Vernič iz Maribora, za carinika 8. skupine pri glavni carinarnici v Bosanskem Brodu Oskar Hoja iz Maribora, za carinika 8. skupine pri carinarnici v Gornji Radgoni Franjo Mandakovič iz Zagreba, za uradniškega pripravnika pa Spašič iz Splitske.

Za carinika 8. skupine pri carinarnici v Dravogradu Mezi Uzer Alajbegovič iz Maribora. Za uradniškega pripravnika na carinarnici na Jesenicah Jovan Uskokovič iz Zagreba, in za pomožnega arhivarja 9. skupine Gjorgje Pavlovič.

Za carinika 8. skupine v carinarnici v Preku Marjan Brozovič in Ilija Bišević iz Maribora, a pri carinarnici na Rakeku Ivan Medanič iz Maribora.

Nova nizozemska vlada

Haag, 24. julija. AA. Havas: Nova nizozemska vlada je sestavljena takole: predsednik Colijn, pravosodni minister de Vison, zunanji minister Patij, notranji minister van Boyen.

Sv. Hema Galgoni — svetnica

Vatikan, 24. julija. AA. Stefani: Včeraj dopoldne je bila v prisotnosti ev. očeta prečitana bula, da se proglašata za svetnici blažena Hema Galgoni in Marija Pelletieri, ustanoviteljica reda sester Dobrega pastirja.

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Sprejem kardinala-legata

V petek 28. julija ob 17.30 homo v Ljubljani na posebno slovesen način sprejeli zastopnika sv. očeta na letošnjem kongresu Kristusa Kralja kardinala-legata dr. Avgusta Hlonda. Kardinal se bo v Slovenijo pripeljal čez našo severno mejo in bo prvi svečan pozdrav že v Mariboru. Na ljubljanski glavni postaji ga bodo pričakovali zastopniki naših oblasti in javnih ustanov. Od tu se bo kardinal s spremstvom peljal do Marijinega trga, kjer ga bodo pričakovali vsi na kongresu zbrani škofje katoliškega sveta, slovenska duhovščina in naše mladinske organizacije. Po pozdravih se bo razvil slovesen sprevod v ljubljansko stolnico, kjer bodo po predpisanem redu najprej prebrali posebn papežev pismo, s katerim je bil kardinal Hlond imenovan za legata na našem kongresu. Potem bo kardinal podelil zbrani množici blagoslov z Najsvetejšim. Zvečer ob 20.30 se bo v Unionu vršilo slavnostno zborovanje v pozdrav kardinalu-legatu. (Podrobnosti o uri prihoda kardinala-legata v Ljubljano bodo pravočasno objavljene.)

Prav lepo vabimo vse ljubljance in vse tiste, ki bodo takrat že v Ljubljani na kongresu, da se v mogočnem številu udeležijo slovesnega sprejema.

Častna četa ZFO

Pri sprejemu papeškega legata Nj. Em. kard. Hlonda v petek 28. julija bo sodelovala tudi častna četa ZFO. Zaradi vežbanja naj se danes ob sedmih zvečer zberejo v sredini arene Stadionu vsi oni, ki so že sodelovali v častni četi. Poleg teh naj pridejo tja tudi drugi stasiti fantje, ki imajo kroj. Poveljstvo ima br. I. Peršuh.

Sad preizkušnje

V svojem slovečem življenjepisu Janeza Vianneškega nad Trochu opisuje, kako goreče je na skrivaj delovala pred stoletdesetimi leti od francoske revolucije preganjana katoliška duhovščina, da bi se ohranila krščanska vera, ki so jo hoteli jakobinci nadomestiti s poganstvom. Dasi se je najmanjše versko opravilo kaznovalo s smrtjo, ki je zadela na tisoče duhovnikov in so verniki sami bili izpostavljeni najsurovejšemu preganjanju, se svete maše niso nehale darovati, tudi zakramenti so se delili in se je vršil pouk o krščanskih resnicah tako v glavnem mestu, kakor v najbolj oddaljenih seliških na obronkih Alp in Pirenejev. To junaštvo, ki ga je bilo treba večkrat plačati s krono mučenja, je kmalu pokazalo bogate sadove. Brezverska norost se ni mogla ukoreniniti niti v ljudskem srcu niti med najboljšim delom izobraženstva, in revolucija je morala kapitulirati pred tisto globoko in obenem prosvetljeno pobožnostjo, po kateri je francoska duhovščina, kakor nam izpričuje pozitivist Taine, ki je napisal zgodovino francoske revolucije, v kateri je razgalil vseskozi razrušilno delo skrajnežev, slovela že pred revolucijo kot najučenejši, npravnstveno visoko stoječi in za prave socialne reforme najbolj zavzeti stan v francoski republikli.

Tudi v Mehiki je po boljševiskem vzoru uprizorjena brezbožna revolucija hotela pred desetimi leti uničiti krščansko vero. Na stolice duhovnikov je moralo na morišče, ostala je bila s škofli vred izgana, toda nobena še tako drakonska odredba ni mogla ugasniti apostolskega duha tistih junakov, ki so v deželi ostali in z največjo nevarnostjo za svoje življenje netili versko iskro v srce mehškega ljudstva ter skrivaj misijonirali to ogromno zemljo. Tudi v Mehiki je Kristusova vera po takem delovanju vzcvetela tako, da danes ta dežela po svojem pristnem katoliškem duhu daleč nadkriljuje staro liberalno, versko brezbržno Mehiko. Te dni je bil v glavnem mestu Mehike kongres evharistične mladine ob udeležbi ogromnega števila ljudstva iz vse države. Vodila sta ga škofa iz Cuernavaca in Chiapas, torej iz dveh škofij, ki sta bili najbolj izpostavljeni brezbožnemu besu. Ta verska manifestacija je bila zelo ganljiva, saj se je bila zbrala moška in ženska mladina od 6. do 14. leta in so malčki sami imeli majhne govore, referate pa so imeli 12 do 14 let stari dečki. S kongresom je bil združen verski tečaj, ki ga je vodila občudovanja vredna poštvovalna mehška duhovščina, 10 letni Jesus Perez Vargas je govoril o tem, kaj morejo in morajo dečki storiti v apostolatu katoliške akcije. Mali Jose Trinidad Archundia je govoril, v kateri starosti se je obhajala mladina v prvih junaških vekih Cerkev in kako jo je treba danes posnemati. Glavno mesto pa je prvič videlo prekrasno evharistično procesijo, ki so se je udeležili tudi odrasli s svečo v eni in žitnim klasom v drugi roki. Slavnost je zaključil malček Luis Ramirez z govorom, v katerem je požal vse na evharistično križarsko vojno za pokristjanjenje in mir sveta.

Tudi španska cerkev se je po dvjem preganjanju mednarodnega komunizma okrepila, osvežila in prerodila. Ves katoliški svet črpa iz tega poguma in prepričanja, da so krščanski veri potrebni tudi viharji, ki odnesejo lahke smeti, trgajo krinke in obrazov in preizkušajo srca, ali je njihova vera klenu zrno, ali pa samo plevel. Mogoče bo postala sedaj marsikomu Odrčenikova beseda: »Molite za one, ki vas preganjajo,« razumljiva v svojem globljem smislu...

Še en zastopnik vlade

Kongresa se bo udeležil tudi zunanji minister kraljevine Jugoslavije g.dr. Cincar-Markovič.

Danes pridejo goriški Slovenci

Prvi posebni vlak udeležencev iz Gorice bo pripeljal danes v torek 25. julija ob 21.16 na ljubljansko glavno postajo. Vabimo vso našo javnost, da se sprejema bratov iz zamejstva polnoštevilno udeleži. Pridite v narodnih nošah!

V petek zažgite kresove

Istočasno, ko bo Ljubljana, središče kongresa, svečano razsvetljena v pozdrav mednarodnim udeležencem in najvišjemu zastopniku sv. očeta, kardinalu Hlonda, naj Slovenija zaplami in zažari po kresovih, ki naj naznanijo začetek najsvetejšega dela kongresa. Kresove zažgajte po avemariji. S kresovi naj bo združeno slovesno pritrkavanje po vseh farnih in podružničnih cerkvah.

Prispevki za kongres

Vnovčujte bone in zbirajte prispevke za kongres še ves ta teden. Tam, kjer ste narobne akcije že zaključili, pošljite zbrano takoj po poštni položnici na naslov: Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja v Ljubljani, št. č. rač. je 11.711.

Kongresne knjižice

Preskrbite si jih pravočasno! Kjer jih imate preveč, jih pošljite takoj kongresni pisarni! Kjer imate knjižico premalo, zahtevajte takoj novih!

Sedeži za igro

Sedežev za igro je omejeno število! Preskrbite si jih takoj v kongresni pisarni, Tyrševa cesta 29-I. Iz zunanjih krajev jih zahtevajte takoj sedaj pismeno!

Spored za sredo, dne 26. julija

- 7 V stolnici maša s pridigo v francoskem jeziku.
- 9-12 I. študijsko zborovanje v Unionu: »Bistvo in cilj verskega prepoveda«. Referent: župnik dr. Laros, Koblenz, Stolzenfels (nemško). Koreferent: dr. Viktor Korošec, univ. prof., Ljubljana (slovensko). Razgovor po jezikovnih skupinah.
- 15-18 II. študijsko zborovanje v Unionu: »Sredstva in pota verskega prepoveda«. Referent: p. Frančišek Pellegrino S. J., Rim (italijansko). Koreferenti: generalni vikar Quenet, Pariz (francosko), dr. Andre Richard, Pariz (francosko).
- 19.30 Večerne pobožnosti po cerkvah.
- 20.30 V veliki dvorani hotela Union govori kanonik dr. Anton Sancho, Mallorca: »Zivel Kristus Kralj!« (francosko).

Posebni vlaki

Posebni vlak Ljubljana-Kamnik. V soboto 29. VII. po končani igri na Stadionu vozi posebni vlak do Kamnika. Odhod iz Ljubljane ob 23. Za vožnjo s tem vlakom je treba kupiti celo karto ali pa nedeljsko za one, ki se v nedeljo zopet pripeljejo v Ljubljano. Četrtnska cena za ta vlak ne velja.

Posebni vlak Ljubljana-Otoče in Otoče-Maribor. V nedeljo 30. VII. ob 20.50 bo vozil posebni vlak za romarje na Brezje iz Štajerske. Odhod z Otoč v ponedeljek 31. julija ob 9.10. Postanke ima ta vlak na vseh postajah od Trbovelj do Maribora.

Četrtnska vožnja za kongres

Z odlokom g. ministra za promet št. 68.306-39 z dne 19. VII. 1939 je odobrena znižana četrtnska vožnja vsem udeležencem kongresa iz države in inozemstva na vseh železnih kraljevine Jugoslavije. Ta ugodnost velja tudi za brze vlake. Udeleženci kongresa kupijo na svoji odhodni postaji na podlagi kongresne knjižice železniški obrazec K-14 in polovično vozovnico. Ta dovoljuje potem na podlagi žiga v kongresni knjižici in na železniškem obrazcu K-14 brezplačen povratek iz Ljubljane. Ugodnost četrtnske vožnje velja za odhod v Ljubljano od 23.-30. julija, za povratek iz Ljubljane pa od 30. julija do 2. avgusta.

Otroci za udeležbo na kongresnih prireditvah ne potrebujejo ne znakov in ne knjižice. Knjižice seveda potrebujejo oni, ki pridejo v Ljubljano z železnico, ker brez njih četrtnske vožnje ne dobiti.

Prijave udeležencev za vožnjo z vlaki smo že oddali železniški upravi, kolikor smo jih do sedaj prejeli. Zaradi četrtnske vožnje se bodo gotovo prijavili še novi. Število teh novih udeležencev prosimo, da nujno sporočite in javite na glavno kongresno pisarno, ker drugače ne bo mogoče zadostno poskrbeti za prevoz na železnici.

Španska razstava

Prav poseben smisel bo dala našem kongresu zanimiva razstava o komunistični propagandi v Španiji, ki jo prireja znani pater Ledit D. J. iz Rima. Razstava bo v dvorani Akademskega doma in jo bodo slovesno odprli jutri v sredo zjutraj. Zbrana je vsa tvarina, kar je je bilo mogoče dobiti, o pogubni komunistični propagandi za časa državljanske vojne v Španiji. Ta razstava bo prav otipljivo pokazala, kako potreben in pomemben je naš kongres!

Znižana vožnja po tramvaju

Uprava cestne železnice ljubljanske je vsem udeležencem kongresa dovolila na podlagi kongresne knjižice znižano vožnino 1 din na tramvajih za vse proge. Ta znižana vožnja velja tudi za nočne vožnje le s pripombo, da plača vsak potnik še posebno nočno pristojbino 1 din. Ta ugodnost velja vse dni kongresa.

Frančiškova mladina

Velike križarje prosi odbor ZVFK, da se v sredo 26. julija ob 6 zvečer zberemo na frančiškanski porti v dvorani št. 1 k skupnemu posvetu zaradi udeležbe pri glavnem kongresnem sprevodu. Obnem poziva odbor vse žlane, da se kongresnih prirediteljev pridno udeležujejo. — Odbor ZVFK.

Male križarje in Klarice poziva odbor, da se zberemo v četrtek 27. julija ob štirih popoldne na frančiškanski porti zaradi udeležbe pri vaji na Stadionu. — Odbor Frančiškove mladine.

Zborovanje katoliških izobražencev

Ob času kongresa bo imela KA zborovanje katoliških izobražencev, in sicer v soboto 29. julija v dvorani Delavske zbornice. Začetek zborovanja je ob 9 popoldne z naslednjim sporedom: 1. Razepljenost v slovenski katoliški skupnosti (govori direktor dr. Karel Capuder). 2. Liberalizem, revolucionarizem, personalizem in slovenska katoliška skupnost (govori prof. bogoslovja dr. J. Hohnjec). 3. Papeštvo — vir edinstva (govori beograjski nadškof prevz. g. dr. Josip Ujčič). 4. Komunistično brezboštvo (govori v nemškem jeziku p. Ledit S. J. iz Rima). Vse naše katoliško izobraženstvo toplo prosimo, da se tega zborovanja udeleži. Na zborovanje bo imel pristop vsak samo s kongresnim znakom.

»Igra o kraljestvu božjem« Spored vaji

Danes v torek 25. julija ob sedmih zvečer naj pridejo na Stadion fantje barjanskega, šmar-nogorskega in zasavskega okrožja. Ker je zaradi nastalega dežja morala vaja za »pomagačec« v nedeljo odpasti, bo vaja drevi ob vsakem vremenu. V skupino »pomagačev« spadajo vsi člani prej omenjenih okrožij, v kolikor nimajo krojev in niso že uvrščeni v skupine zbora nove krščanske mladine. Fantje naj se zberejo na brežini ob treh glavnih vhodih na vzhodni strani Stadionu. Vhod v Stadion je skozi vrata na Vodovodni cesti. Bodite točni! Pridite polnoštevilno tudi tisti iz okoliških župnij!

Vsi solisti imajo vajo danes ob štirih popoldne v društveni sobi Prosvetnega društva Ljubljana-mesto v I. nadstropju Gospodarske zveze, Tyrševa cesta 29. — Bodimo točni!

Zbor angelov ima vajo danes zvečer ob sedmih pri uršulinah. Navzočnost vseh sodelujočih gospodičen je nujno potrebna!

Pomožni govorni zbor ima vajo jutri v sredo 27. julija (in ne v četrtek!) ob pol osmih zvečer v društveni sobi Prosv. društva Ljubljana-mesto, I. nadstropje Gospodarske zveze, Tyrševa c. 29. G. V. Podgoršek naj o tem takoj vse obvesti!

Vse gg. pevce in pevke ljubljanskih cerkvenih pevskih zborov nujno vabimo, da pridejo v četrtek 27. julija ob šestih zvečer na Stadion. Zberejo naj se brez posebnega poziva na tekališču ob severni strani arene. Vhod z Vodovodne ceste. — Važno!

Zbor nove krščanske mladine ima zadnjo veliko vajo v četrtek 27. julija ob šestih zvečer na Stadionu. Vse skupine morajo priti polnoštevilne. Bodite točni! Skupine naj zasedejo takoj svoja mesta za nabrežnimi terasami. Vse skupine naj prinese s seboj prapore! Razume se, da morajo biti na mestu tudi vsi scenski reditelji teh skupin.

Glasniki morajo biti na Stadionu v četrtek 27. julija ob osmih zvečer. Zberejo se za glavno

Sporočilo duhovnikom lavantinske škofije

Zaradi kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani se dovoljuje v nedeljo 30. julija 1939 binacija za vse cerkve, kjer je v smislu kanona 806 §2 cerkvenega zakonika potrebno.

To spolšno pooblastilo velja kot odgovor vsem onim dušnim pastirjem, ki so za binacijo iz tega razloga prosili. Nadaljne prošnje za binacijo iz tega naslova naj izostanejo.

II. ljubljanski »Škofijski list« 1939,

Vedno hujši boji na mandžurski meji

Japonci imajo 550 letal in 150 letališč — Sovjeti napadajo z letali in topovi

V oblasti Momomhana v Mandžuriji se razvija vedno hujša borba med japonsko-mandžurskimi in mongolsko-sovjetskimi četami. Poročila, ki prihajajo iz Hsingkinga, trdijo, da so mongolsko-sovjetske čete včeraj popoldne izvedle nekoliko letov, ter da so tri ure bombardirale mandžursko-japonske položaje ter so nato mongolsko-sovjetske čete prešle v zaporedne napade zlasti ponoči. Davi je bil na rekah Halka in Hosten glavni napad, ki so ga podpirali tanki in močan topniški ogenj. Glavni napad je bil na položaje pri Balshangerju in okoliške vrhove pri Norsu, Mandžursko-japonsko topništvo je odgovorilo prav tako z močnim ognjem ter borba še vedno traja. V teku borbe sta bili zelo aktivni tudi večji letalski eskadri z obeh strani.

Tokio, 24. julija. AA. Havas: List »Krasnjaje Znamja« poroča o japonskih pripravah v Mandžuriji. Japonci so imeli 1. januarja letos nad 500 vojni letal ter okrog 50 letal za promet na 150 letališčih, ki se lahko uporabijo za letalski promet. Na teh letališčih se lahko spusti od 2 do dva tisoč petsto letal. Zdj se končujejo dela na letališčih Boli in Baocil, severno od Kilinga, od kjer se lahko neposredno ogrožajo pomorske pokrajine. Japonske sile znašajo okrog 15 divizij. Mandžurska vojska ima 90.000 ljudi z 20.000 japonskih častniki. Japonci predvidevajo tudi reorganizacijo te armade. Poleg tega razpolagajo tukaj Japonci s 15.000 Belorusov. Isti list poudarja, da Japonci gradijo železniške proge ter številne poti v bližini Sovjetske Rusije.

Tokio, 24. julija. AA. Agencija Domej poroča, da sta se nad Buinorskim qezzerom spoprijeli mongolsko-sovjetska in japonska vojna letala. Ob tej priliki je bilo sestreljenih 51 (?) sovjetskih letal. Trije japonski

SCHICHTOV RADION

vsebuje MILO!

dobro, blago Schichtovo milo, ki med kuhanjem struji skupaj s kisikovimi mehurčki skozi tkanine in odpravi vso nesnago. Perilo se kar sveti tako je čisto in belo.

RADION BELINA!

Schicht
RADION
pere sam!

tribuno. Tam počakajo, dokler ne pridejo na vrsto za vajo.

Starejši reditelji, ki so določeni za rediteljsko službo pri igri, naj pridejo zanesljivo v četrtek ob osmih zvečer na Stadion. Zberejo se v severozahodnem kotu Stadionu (t. j. ob Vodovodni cesti). — Prosimo, da v smislu sobotnega sestanka poskrbite še za nove reditelje.

Skupina za bengalično razsvetljavo naj bo zanesljivo na Stadionu v četrtek 27. julija ob osmih zvečer. Zbere naj se za glavno tribuno. Gospodje naj se na podlagi te objave medsebojno obveste!

Voditelji (scenski reditelji) zbora vernih in posvetnih morajo biti na Stadionu v petek 28. julija točno ob osmih zvečer. Javijo naj se vrhovnemu režiserju.

Glavna vaja za vse sodelujoče v »Igrah o kraljestvu božjem« bo v soboto ob pol desetih, t. j. takoj po mladinski pobožnosti. Upoštevajte tiskana navodila, ki ste jih prejeli. Skupine, ki takih navodil morda ne bi prejele, naj jih takoj zahtevajo od vrhovnega režiserja. Predelajete navodila skupno! Bodite točno na Stadionu! Farnе skupine naj se držijo skupaj! Pri glavni vaji ni mogoče nikogar pogrešati! Zato sami poskrbite, da boste prosti v soboto!

Vsa mladina, ki sodeluje v zboru nove krščanske mladine, pa se nahaja sedaj še na počitnicah, naj gleda, da bo v četrtek 27. julija v Ljubljani in da se bo točno udeležila vaje ob šestih zvečer na Stadionu!

št. 7 objavlja glede spovedne sodnosti v dneh kongresa sledeče podrobnosti:

»Za časa kongresa, to je od torka 25. julija do torka 1. avgusta t. l. incl. se daje duhovnikom druge škofije spovedna jurisdikcija v ljubljanski škofiji, če jo imajo v domači škofiji. Lavantinski duhovniki, ki se udeležijo ob kongresu tudi romanja k Mariji Pomočnici na Brezje, se bodo mogli te ugodnosti brez nadaljnega poslužitja in bodo romarjem na razpolago. — Ordinariat.

Rusija hoče Japoncem ukrasti vse petrolejske pravice na Sahalinu

Tokio, 24. julija. AA. Havas: Agencija Domej sporoča iz zanesljivega vira, da namerava sovjetska vlada ukiniti vse petrolejske koncesije na severnem delu otoka Sahalina. Skrajen pritisk, ki ga sovjetska vlada izvaja v zadnjem času na japonska podjetja, tomlačijo tukaj kot predznak skorajšnje ukinitve vseh koncesij.

Borbe v Sanghaju

Sanghaj, 24. julija. AA. Reuter: Po pripovedovanju potnikov je prišlo v Sanghaju do hude borbe med kitajskimi in japonskimi četami. Kakor trdijo Kitajci, se je oddelku 3000 rednih kitajskih vojakov posrečilo prodreti v Sanghaj. Japonci so poslali proti Kitajcem v naglici čete z ročnimi bombami ter oklopne avtomobile.

Sanghaj, 24. julija. b. Delavost kitajske vojske med Nankingom in Sanghajem se je raztegnila že na sam Sanghaj, ki je včeraj preživel najhujšo borbo po dvehletni zasedbi od japonske vojske. Kitajska četna armada je razvila izredno močno delavnost okrog Vuungua in Fenčien ter vse doli do Hangčoa, kjer kar mrgli četnikov. Okolica Sanghaja je v stalni nevarnosti in japonske čete mejo iti tam le v večjih skupinah ter z motoriziranimi oddelki.

Povečanje našega lesnega izvoza

Zbrani so podatki o izvozu lesa v prvi polovici tekočega leta. Kot posnemamo iz teh podatkov je naš lesni izvoz v času od januarja do konca junija znašal letos 617.628 ton v vrednosti 516,7 milij. din. Letošnji izvoz prekaša tako po množini kakor tudi po vrednosti lanskega leta za 30,3%, po vrednosti pa za 23,9%.

V glavnem smo tudi letos, kot lansko leto, izvažali v klirinške države in sicer v Italijo, Nemčijo, Grčijo, Madžarsko in Češko-Moravsko. Lansko leto smo v te države izvozili 303.594 ton v vrednosti 243,5 milij. din, kar je bilo 64,04% vsega izvoza po množini in 58,39% po vrednosti, letos pa 424.607 ton v vrednosti 311,2 milij. din, kar znaša 68,91% po množini in 60,22% po vrednosti.

Tudi izvoz v neklirinške države je bil letos večji kot pa lansko leto. Od 170.430 ton v vrednosti 173,5 milij. din v lanskem letu se je povečal na 193.021 ton v vrednosti 205,5 milij. din. Povečanje znaša 13,25% po množini in 18,5% po vrednosti.

Izvoz v klirinške države je narasel v večji meri kot izvoz v neklirinške, zaradi česar je delež neklirinških držav na celokupnem našem lesnem izvozu letos manjši kot pa je bil lansko leto. Zanimiva je tudi primerjava med povprečno ceno doseženo za tvno lesa izvoženega v klirinške države s povprečno ceno lesa izvoženega v neklirinške države. Dočim je povprečna cena lesa izvoženega v klirinške države znašala letos 733 dinarjev, leta 1938 je znašala din 802, je cena lesa izvoženega v neklirinške države znašala 1.059 dinarjev (leta 1939 1.012). Seveda višja cena lesa izvoženega v neklirinške države ne pomeni, da nam je les v teh državah bil dražje plačan kakor pa klirinških, ker je mogoče, da smo v neklirinške države izvažali dražje vrste lesa kot pa v klirinške države.

Ce primerjamo naš izvoz po posameznih državah, vidimo, da smo največ lesa izvozili v Italijo in sicer za 128,7 milij. din, potem v Nemčijo za 77,5 milij. din, v Anglijo za 65,8 milij. din in Madžarsko za 64,7 milij. din. Napram lanskemu letu se je najbolj povečal naš izvoz v Italijo in sicer za 38,3 milij., potem pa izvoz na Madžarsko za 31,4 milij. din. Izvoz v Nemčijo, ki je lansko leto v prvem polletju znašal 86,9 milij. din in je le malo zaostajal za lanskoletnim izvozom v Italijo, pa je padel za 9,4 milij. din. Sorazmerno se je zelo povečal izvoz v Egipt in sicer od lanskega leta 9,4 milij. din na letošnjih 18,7 milij. din, ter izvoz v Belgijo, ki se je zvišal od 4,9 na 11,6 milij. din. Poleg izvoza v Nemčijo se je zmanjšal precej tudi izvoz na Nizozemsko in sicer za 4,9 milij. na 9,1 milij. din.

Nemčija in Trst

Pred nekaj dnevi je šlo ekoci svetovno časopisje vesti, da je Italija dala Nemčiji v našem Trstu za dobo desetih let. V Nemčiji in v Italiji, zlasti v Trstu, so z velikim orgorjenjem zanimali resničnost take vesti, ki, da jo je dala v svet le profitalijanski in protinemška propaganda demokratičnih držav. Razlog za take vesti so pa dali najbrž razgovori med Nemčijo in Italijo glede olajšanja nemškega tranzitnega prometa čez Trst.

Kot posnemamo iz »Neue Zürcher Zeitung« tračajo ti razgovori že nekaj časa. Del nemškega carinskega ozemlja, to je bivša Avstrija, gravitira gospodarsko na Trst. Tudi zaradi ojačenih nemških interesov v jugovzhodni Evropi se želi Nemčija v večji meri posluževati Trsta kot izhodne luke, ne da bi bila ovirana po raznih carinsko-političnih in drugih tehničnih formalnostih. V glavnem gre pri nemško-italijanskih razgovorih za razširjenje ugodnosti, ki jih je Italija v prosti tržaški luki priznala Avstriji. Praktično jih ni Avstrija sicer nikoli izkoristila v polnem obsegu, je pa neposredno pred aneksijo po Nemčiji nameravala etablirati v tržaški prosti luki svoj carinski urad.

Kot domnevajo, gre pri sedanjih razgovorih med Nemčijo in Italijo za tri točke. Najprej naj bi italijanske države železnice priznale nemškim pošiljkam, ki se v Trstu pretovarjajo, in sicer bodisi za izvozne ali pa uvozne preference na tovornini, ki naj bi bile še ugodnejše kot pa za Trst veljavni jadranske tarife, kakor jih imajo za tranzitni promet čez Trst bivša Avstrija, Poljska, Češka in Ogrska. Poleg tega bi se v Trstu ustanovil nemški carinski urad, kot ga je nameravala ustanoviti bivša Avstrija. Če bi imela v Trstu svoj carinski urad, ki mogla Nemčija za blago, ki pride v Trst ali gre iz Trsta, v kolikor gre na nemško carinsko ozemlje ali pa iz tega ozemlja pride, izvršiti vse carinske manipulacije in bi v tem pogledu imel Trst dejansko funkcijo nemške pomorske luke.

Kot protislugo za te ugodnosti, ki jih želi Nemčija, pa zahteva Italija, da Nemčija garantira minimalni promet čez tržaško luko, in sicer v višini 1,5 milij. ton letno, ker se pri manjšem prometu ugodnosti, ki naj bi jih Italija dala, ne bi izplačale. Skupni promet tržaške luke je znašal v zadnjih letih okrog 3 milij. ton, tako da bo torej Nemčija morala garantirati nekako polovico tega prometa. Če se Italiji posreči, da to doseže, potem bo tudi precej zagotovljena gospodarska bodočnost Trsta, glede katere so po priključitvi Avstrije k Nemčiji bile prognoze že prav pesimistične, ker je mogoče pričakovati, da bo Italija ter druge nemške države, za katere veljajo jadranske tarife, spravile skupaj drugo polovico prometa tržaške luke, ako bo Nemčija sama imela polovico.

Nova zadruga. V zadrugi register je vpisana »Produktivna zadruga kamnosekov« registrirana zadruga z omejenim jamstvom v Smartnem pri Slovenjem Gradcu. Delež znaša din 300, jamstvo še enkratno. Predsednik Ivan Artman, Legen.

Likvidacija zadruge. Splošna gradbena gospodarska produktivna zadruga »Naprej« v Celju je v smislu občnege zbora z dne 18. junija t. l. stopila v likvidacijo.

Povečanje kontingenta za uvoz sladkorja. Uredba o brezcarinskem uvozu sladkorja za kritje domače potrebe do nove kompanije je izpremenjena. Prva uredba je predvidevala uvoz 600 vagonov sladkorja. S spremembo uredbe pa je ta kontingent zvišan na 1200 vagonov.

Padanje prometa na ameriških borzih. Promet poslovnih zaključkov na vodilnih ameriških blagovnih borzih je bil v prvem polletju tekočega leta povprečno za 25% manjši kot pa v istem razdobju lanskega leta. Najbolj je padel promet pri treh vodilnih artiklih, in sicer pri pšenici, bombažu in gumiju. Promet bombaža je za 20% nižji, promet pšenice za 42% in gumija za 45%. Istočasno pa je narasel terminski promet bakra za 90% in kože pa za 50%, manjši so tudi zaključki za kositer, svinco in cink. Zanimivo pa je, da je promet z delnicami bil letos le za 8% manjši kot pa lansko leto.

Gospodarstvo

Transforni dinarji in pospeševanje izvoza

V smislu sklepa deviznega odbora Narodne banke bodo inozemci pri pooblaščenih denarnih zavodih mogli imeti novo vrsto inozemskih računov, in sicer pod imenom »transforni dinarji«. Te transforne dinarje bo mogoče uporabljati za turistična in izseljenska plačila, deloma pa tudi za plačilo našega blagovnega izvoza. »Transforni dinarji« bodo nastali s prenosom iz računov do sedanjih »internih« dinarjev. Za take prenose pa bo potrebno v vsakem primeru dovoljenje devizne direkcije. Razen v takem primeru, bo mogoče stvoriti račun transfornih dinarjev ob priliki postanka dinarske inozemske terjatve sploh, toda vedno le na podlagi dovoljenja devizne direkcije.

Glede plačila izvoza s transfornimi dinarji pa je Narodna banka izdala posebno okrožnico s točnimi navodili. Z ozirom na ta navodila bodo mogli izvozniki za v neklirinške države, izvezniki Svice izvoženo blago, sprejeti do višine 33% fakturnih zneskov v transfornih dinarjih. Za enkrat je tako delno plačilo v transfornih dinarjih mogoče le za sledeče predmete: svežo zelenjavo (car. tar. št. 7,8), sveže sadje (car. tar. št. 13, 14), zaklana živina (car. tar. št. 56, 58, 2), šunka — razen za Anglijo (car. tar. št. 61), jajca (car. tar. št. 61), vino (car. tar. št. 63), mesne, ribne, zelenjadne, sadne konzerve in sadni izdelki (car. tar. 143).

Delno plačilo izvoženega blaga velja samo pod sledečimi pogoji:

- 1. da je blago bilo izvoženo po 1. juliju letos;
2. navedeni predmeti se ne morejo koristiti s prejšnjimi ugodnostmi po v okrožnicah št. 16 od 31. januarja in št. 65 od 19. aprila 1939;
3. izvozniki, ki se želijo koristiti s temi ugodnostmi, morajo poleg izvoženega potrdila, ki ga jim izdajajo pooblašeni denarni zavodi, imeti tudi izvozno potrdilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki se mora glasniti na isto količino,

vrsto in vrednost, kakor tudi državo, v katero gre izvoz, kot potrdilo izdano od denar. zavoda. 4. Prejeto vrednost je treba uporabiti na sledeči način:

- a) 25% prostih deviz je treba odstopiti Narodni banki za račun države po uradnem tečaju;
b) 42% vrednosti je treba prodati na borzi potem pooblaščenih zavodov po borznm tečaju;
c) 33% se sme uporabiti za transfer inozemskim imetnikom »transfornih« dinarjev.

Kakšno korist bodo izvozniki imeli od možnosti, da za nekako tretjino vrednosti svojega izvoza prejmejo plačilo v transfornih dinarjih, zanekatr ni mogoče vedeti. To bo odvisno od cene, po kateri bodo kupovali transforne dinarje od inozemskih imetnikov. Verjetno je, da bodo inozemci svoja transforna dobroimetja nudili poceni v žetji, da svoje terjatve, ki so jim zdaj skoraj v celoti vezane, čim prej likvidirajo. Na drugi strani pa je seveda vprašanje, kakšno bo povpraševanje po teh inozemskih dobroimetjih, njihove težaj bo pa odvisen od ponudbe in povpraševanja. Ker pa bo mogoče uvoz plačati v zgoraj navedenih primerih le do 33% vrednosti v transfornih dinarjih, bo moral biti njihov tečaj zelo nizek, da bo tak način plačila pomenil za izvoznika bistveno višjo ceno. Če vzamemo primer, da bi inozemski imetnik transforne dinarje prodal po polovico nižjem tečaju dinarja, kot pa je sedaj tečaj dinarja v primeri s prostimi devizami, na pr. v razmerju funtsterling za 516 transfornih dinarjev namesto sedanjih 258, bi to pomenilo za 16% višjo ceno. Ne zdi se pa nam verjetno, da bi tečaj transfornih dinarjev mogel biti tako nizek, zaradi česar si kakšnega posebnega pospeševanja našega izvoza od teh ukrepov ne obetamo, brez oziroma na to, da pride v poštev le malo število izvoznih predmetov.

Kino Sloga Pojoči cowboy Dick Foran v filmu Zlati tovor Dodatek: 2 žurnala in 5 kratkih kulturnih in zabavnih filmov. — Predstave ob 19. in 21. uri

Stanje obrti v Avstriji

Do uveljavljenja novega obrtnega zakona v naši državi je veljal v Sloveniji kakor tudi v bivši Avstriji isti stari obrtni red, v kolikor ni bil v poprečnih letih v Avstriji po potrebi izpremenjen odnosno noveliran. Tudi sicer je po svojem razvoju obrt v bivši zvezi republik v marsičem sledila razvoju obrta v Sloveniji, vsaj kolikor se tiče obrta v pokrajinah; obrt na Dunaju je po svojem razvoju seveda izjema, ker se je poleg ostalih rokodelskih strok tu razvilo še posebej luksuzno rokodelstvo bodisi v izdelavi galanterijskih predmetov bodisi v modnih strokah in je delalo tudi za izvoz, kar je v današnjih časih pomembno zaradi oskrbe deviz. Ne bo zato odveč, ako si v naslednjem ogledamo sedanji položaj obrta v bivši republiki Avstriji po političnih izpremenbah zadnjih let.

Organizacija obrta v Avstriji je temeljito do konca l. 1935 na določilih prejšnjega obrtnega reda, ki je dopuščal podobno naši organizaciji obrtništva deloma kolektivne in deloma strokovne obrtne zdruge, združene po posameznih okrajih v okrajnih obrtnih zvezah, pripadajočih v sklop deželnih obrtnih zvez, ki jim je na čelu stala glavna zveza za vso republiko. Poleg teh okrajnih in deželnih organizacij so obstajale poleg strokovnih združ še posebej deželne strokovne zveze za posebne naloge posameznih strok. Stanovska ureditev države na podlagi zadnje avstrijske ustave iz leta 1934 je imela za posledico uveljavljenje novega obrtnega zakona od 1. januarja 1936. Na mesto številnih prejšnjih obrtnih združ je stopilo 423 celov. (Zünfte) in sicer po 47 v vsaki zvezni deželi, poleg tega, da so obstajali še posebni strokovni cehi (Innungen). Vsi ti splošni in strokovni cehi so bili združeni v posebni »Zvezi avstrijskih obrtnikov« kot vrhovni organizaciji, podobno kot se je organizirala tudi industrija ter trgovina na stanovski podlagi in so skupne zbornice teh treh gospodarskih stanov imele nalogo, da posebna stremjenja teh stanov koordinirajo.

S priključitvijo Avstrije nemški državi je organizacija obrtništva v Avstriji kakor tudi njegov položaj bistveno izpremenil. Že kmalu po prevzemu oblasti v Nemčiji je hitenjevska stranka s posebnimi zakoni in odredbami uredila organizacijo obrtništva v Nemčiji z namenom, da najde možnost one organizacijske oblike, ki naj v strokovnem pogledu služi posameznim strokam, na drugi strani pa naj posebna organizacija prevzame one naloge, pri katerih je obrtništvo glede na določeno ozemlje v splošnem interesirano. Ta način organizacije je bil sedaj prenesen tudi v Avstrijo, tako da vodi obrtništvo posebna državna organizacija v skladu z organizacijo etranke in politične razdelitve pokrajin. Ta organizacija naj ne zastopa obrtništva z ožimi strokovnimi gledišči, temveč naj obrtništvo prilagodi potrebam skupnega nemškega gospodarstva. Strokovno je obrtništvo v vsaki pokrajini (Gau) organizirano v 55 rokodelskih strokovnih cehih, teritorialno pa v 67 okrožnih združbah, katerih območje se krije z območjem okrajnih glavarstev. Nadzorno oblastvo pa tvorijo posebne obrtne zbornice na Dunaju, St. Pöltnu, Linzu, Gradcu, Celovcu, Inozemstvu in Salzburgu, kakor je bila organizacija obrtnih zbornic v Nemčiji izvedena že v letu 1897. Vsa organizacija je v skladu z nemškimi zakoni izvedena tako, da je obseg pojma »obrt« odnosno »rokodelstvo« zožen, kakor je danes tudi pri nas, s čimer v obrtnih organizacijah niso več vključena gostinska, prevozniška in ostala podjetja, ki veljajo pri nas kot pomožna trgovska podjetja.

V gospodarski etiski zadnjih let se je v Avstriji ponovno dokazovala številnost obrtništva, ki je po sodbi obrtniških organizacij in oblastev preveč narasčala. V letih najhujše gospodarske stiske je tedaj v Avstriji prišlo celo do začasne ustavitve izdajanja obrtnih listov, kar pa ni imelo zaželenih in pričakovanih uspehov. Statistike so dokazovale, da je n. pr. za pekovskega mojstra potrebno najmanj 1200 odjemalcev (število, ki so mu sicer kot preveč optimističnemu s strani prizadetih mojstrov oporekali), dočim jih je podrobna proučitev razmer v Avstriji izkazovala le 1064 dejanskih na splošno vzeto. Podobne številke so pridobivali tudi za druge stroke. Z izvedeno novo organizacijo obrtništva v Avstriji naj bi obrtne zbornice v okrilju načrtnega gospodarskega vodstva v Nemčiji prevzele tudi naloge, da izvedejo potrebne korake zaradi načrtne porazdelitve novo nastalih obrtniških podjetij, kakor tudi za eventualno premeštevje te obstoječe, kolikor bi to pokazala potreba na podlagi natančne proučitve razvojnih možnosti posameznih rokodelskih strok.

Omenili smo že, da se je vsa obrt v Avstriji zdaj leta nahajala v občutni gospodarski stiski, ki je skoraj onemogočila izvoz luksuznih predmetov, s katerimi se je obrt na Dunaju povečini bavila raje

onih podjetij za lokalno kritje potreb in se je narodni dohodek stalno manjšal, dočim se je nezaposlenost večala. Za zasedbo Avstrije po hitlerjevcih se je v tem pogledu položaj obrtništva po poročilih sodeč precej izboljšal. K temu so pripomogla predvsem javna naročila, zmanjšanje števila nezaposlenih in nepričakovano povečanje kupne moči prebivalstva, glavnega odjemalca obrtniških proizvodov. Javna dela države kakor tudi drugih javnih ustanov niso nič manj doprinesla svoji delež k temu, da so mnogim rokodelskim strokam za mesece naprej poskrbele za zaposlitev. Še posebej je omeniti posebne organizacije, ki naj poskrbe za pravilno ureditev proizvodnje in prodaje, pri čemer je posebno važnih 18 do sedaj ustanovljenih deželnih nabavljalnih združ. Vsa ta dejstva so pripomogla, da se je obrtništvo moglo lažje znajti v novem političnem položaju po izvedeni priključitvi Avstrije Nemčiji. Če hočemo verjeti poročilom, so docela izgnila tista ubožna majhna podjetja, ki so komaj mogla izkazati mesečni eksistenčni minimum 80 mark.

Seveda se še vedno pojavljajo stara vprašanja zgoraj omenjene številnosti obrtništva, ki jo je še danes čutili v nekaterih strokah kljub izpadu nekaterih židovskih podjetij. Zdi se pa, da bodo tu pomogle potrebe države v drugih ozirih, saj je znano, v kakšni brzini pospešuje prav nemška država oboroževanje. Po objavljenih statistikah je to celo že videti v številu in starosti rokodelskih podjetnikov. V Nemčiji je n. pr. bilo obrtnikov po starosti:

Table with 3 columns: Age group, 1933, 1938. Rows: pod 25 letom, od 25-50. leta, nad 50. letom.

Četudi pri teh številkah upoštevamo upadek rojstev, bi bilo le soditi, da je bilo v majhno število obrtnikov pod 25. letom na račun vojaške službe in drugih potreb, ki so se posebej v Nemčiji pokazale po izpremenjenem političnem položaju zadnjih let kot nujne.

Končno je omeniti, da je bil s prvim januarjem letošnjega leta tudi v Avstriji uveden nemški davčni sestav za pobiranje pridobnine, ki je obrnil dotedanji avstrijsko obdavčitev. Glavna razlika naj bi bilo upoštevaje olajšav za družine z otroki, na drugi strani pa večja obdavčitev samcev in družin brez otrok. Davkoplačevalec z enim otrokom bi moral plačati mestno preje veljavne avstrijske obdavčitve s 392 markami sedaj 430 mark; davkoplačevalec z dvema otrokoma pa namesto 376 le 312 mark, s štirimi otroki pa celo mesto 275 le 106 mark. Ni nam še znano, v koliko se je obnesel novi način nemške obdavčitve glede na položaj obrtništva. Nedvomno je, da se davke tem lažje plača, čim večja je možnost zaslužka. Toda vseeno bi bilo treba slišati sodbo obrtnikov samih o pravičnem in socialnem merilu novega načina, seveda upoštevaje pri tem vse ostale dejatve, ki jih je treba odšteti državi in drugim blagajnam obnemem pridobnine, in ki so nam tukaj znane komaj po imezu.

Hmelj

Celje, 22. julija. Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini je zelo neenakomerno. Splošno obetajo prav dobro zgodaj rezani nasadi, zlasti taki v bolj lahkih legah, ostali pa slabše. Rastlina je zdrava in polagoma že cvete, vendar so cvetni nastavki deloma bolj redki. Slovenski hmeljar v zadnji številki razpravlja o škropljenju in poudarja, da si morajo hmeljarji dati dopovedati, da v najbolj vročih obdobjih urah, ko pripeka sonce, ne smejo hmeljarji škropliti z nobenim škroplivom, niti s čisto, hladno vodo ne. Škroplijo naj le zjutraj in zgodaj dopoldne ter pozno popoldne in zvečer. Za škropljenje morajo imeti škroplilnice z močnim pritiskom in dobrih razpršilnikom, s katerim res lahko temeljito poškrlope celo rastlino in vse njene dele. Zlasti proti peronospori mora biti močan pritisk, da razškropi škroplivo v fino meglo, ki obvlje celo rastlino.

Stanje nasadov drugod kakor v Vojvodini je prav različno. V najboljših je doseglja rastlina vrh opor in odganja stranske panoge, v mnogih pa je precej zaostala. Splošno stanje se je nekoliko poboljšalo, tudi v hmeljskih, kjer je pobila toča. Pravijo pa, da ho pridelek glede množine hmelja v Vojvodini vsekakor zaostajal za lanskim.

Stanje hmeljskih nasadov v Nemčiji je prav različno. Rastlina v splošnem zaostaja in je le v najboljsh nasadih doseglja vrh opor. Splošno se obeta srednje dobra letina. V Češko-Moravski se je stanje nasadov pri ugodnejšem vremenu popra-

Borze

Dne 24. julija 1939.

Denar

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

Na zagrebški borzi so nemški čeki za srednji avgustov termin notirali 14.25 den.

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 6.1 milij. din, na belgrajski borzi pa 6.55 milij. dinarjev.

Promet v efekth na belgrajski borzi je znašal 770.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

Table with 2 columns: Location and Exchange rate. Rows: London 1 funt, Pariz 100 frankov, Newyork 100 dolarjev, Zeneva 100 frankov, Milan-Trst 100 lir, Praga 100 kron, Amsterdam 100 gold, Berlin 100 mark, Bruselj 100 belg.

Ljubljana — Svobodno tržišče:

Table with 2 columns: Location and Exchange rate. Rows: London 1 funt, Pariz 100 frankov, Newyork 100 dolarjev, Zeneva 100 frankov, Amsterdam 100 gold, Bruselj 100 belg.

Ljubljana — Zasebni kliring:

Table with 2 columns: Location and Exchange rate. Row: Berlin 1 marka.

Zagreb — Zasebni kliring:

Table with 2 columns: Location and Exchange rate. Row: grški boni.

Belgrad — Zasebni kliring:

Table with 2 columns: Location and Exchange rate. Row: grški boni.

Curib. Belgrad 10, Pariz 11.735, London 20.74, Newyork 442.5, Bruselj 75.25, Milan 23.325, Amsterdam 237.10, Berlin 177.75, Stockholm 106.90, Oslo 104.25, Kopenhagen 92.625, Sofija 5.40, Praga 15.15, Varšava 83.50, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.15, Buenos-Aires 102.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 465 —468

v Zagrebu 466 —496

v Belgradu 466.50—467.25

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99.50—101, agrarji 62—63, voj. škoda promptna 465—468, begluške obveznice 87—88, dalm. agr. 84—85, 4% severni agrarji 52—53, 8% Blerovo posojilo 100—101, 7% Blerovo posojilo 94—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50—101.50, 7% stab. posojilo 100—101. — Delnice: Narodna banka 7350—7450, Trboveljska 172—175.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99.50—101, agrarji 61.50—62.50, voj. škoda promptna 466—468, 6% šum. obv. 80.50—82, begluške obveznice 86.50—87.25, dalm. agrarji 83.50—85, 4% severni agrarji 59.50—60.50, 8% Blerovo posojilo 101 bl., 7% Blerovo posojilo 94.50 den., 7% stab. posojilo 100.50 den. — Delnice: Narodna banka 7350 den., Priv. agr. banka 211 den., Trboveljska 173—174, Gutmann 40—49, Sladk. tov. Osijek 80 den., Osj. livarna 150—162, Jadr. plovlva 320 do 350.

Belgrad. Drž. papirji: agrarji 62 den., vojna škoda promptna 466.50—467.25 (467), begl. obveznice 87—87.50 (87.25), dalm. agrarji 84 do 84.50 (84.25), 4% severni agrarji 59.50—60, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50—101, 6% šum. obv. 81.75—82.50 (81.50—83.50). — Delnice: Priv. agrarna banka 212—213.50 (212).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Ptufu dne 18. julija in svinjski sejem 19. julija t. l. Dogon: 95 volov, 291 krav, 17 bikov, 26 juncev, 69 telic, 2 teleta, 115 konj, 6 zrebet in 187 prašičev. Prodanih: 50 valov, 131 krav, 12 bikov, 6 juncev, 30 telic, 1 tele, 21 konj, 4 zrebeta in 63 prašičev. — Cene naslednje: Voli od 3.25 do 4.50 din, krave od 2 do 3.75 din, bikji od 3 do 3.80 din, junci od 3.25 do 4 din, telice od 3.25 do 4.25 din, teleta 5 din, prašiči pršutarji od 7 do 7.50 din in plemenske svinje 6.75 do 7 din 1 kg žive teže. Konji 700 do 4500 din, zrebeta 900 do 1800 din in mladi pujski od 6 do 12 tednov stari 80 do 170 din za glavo.

Na svinjski sejem dne 21. julija je bilo pripravljenih 167 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tedno stari komad din 80 do 100, mladi prašiči 7 do 9 tedov stari komad din 110 do 120, mladi prašiči 3 do 4 mesece din 180 do 240, mladi prašiči 5 do 7 mesecev stari komad 310 do 450, mladi prašiči 8 do 10 mesecev stari komad din 470 do 515, mladi prašiči 1 leto stari din 710 do 920, mladi prašiči 1 kg žive teže din 6 do 8, mladi prašiči 1 kg mrtve teže din 8 do 11. Prodanih je bilo 38 svinj. — V Mariboru, dne 21. julija 1939.

vilo, vendar je v mnogih, zlasti v bolj vlažnih legah rastlina zelo zaostala in listje vedno bolj rumeni. Zato se splošno računa z bolj pičlo letino. V Franciji je hmeljskim nasadom napravila precej škoda, stanje nasadov pa se je precej popravilo. Za letošnji pridelek je v Franciji še precej zanimanja, v Poljski je stanje nasadov zelo različno, vendar v splošnem dobro obeta. Tukaj so uničile ponekod že 15% pridelka uši, nekaj škode pa je napravila tudi toča. Stanje nasadov v Angliji do bro obeta, le uši se vkljub zatiranju vedno zopet ponavljajo. V Ameriki so nasadi v splošnem dobri, mnogi okoliški pa trijo zaradi suše, dočim peronospora nikjer ni povzročila znatnejše škode.

„SLOVENEČ“ na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

Fran Radešček:

K 25 letnici svetovne vojne

Spomini na Belgrad, preden je zagrmelo...

Dogodki v prestolnici, ki so neposredno napovedovali in pripravljali svetovni požar, so mi še danes živo v spominu in občutkih. In vendar že teži ta dogajanja četrstoletna zgodovina, tako pomembna ne le za Jugoslavo, marveč tudi za vso Evropo in ostale celine sveta.

Prav bo, da bralec »Slovenec« kot očividec pozivim zdaj že splošno znana dejstva v zvezi s kroniko prestolnice tistih dni od 22. do 28. julija 1914.

Nenadna smrt ruskega poslanika

Belgrad je bil ves pod silnimi vtiski diplomatskih trenj v stalnem stopnjevanju vzemirjive napetosti ves mesec po sarajevskem atentatu. Ta napetost je dosegla svoj višek ob nenadni in nenavadni smrti grofa Hartwiga, ruskega poslanika na srbskem dvoru. Ta nepričakovan dogodek, ki je po svojih okoliščinah grokno odmel v diplomatskem svetu, je zlasti v Srbiji duhove skrajno vznemirilo.

Da bi po možnosti odvrnil težke posledice avstro-ogrške nepomirljivosti, je Hartwig bil osebno obiskal barona v Giesla, belgrajskega poslanika podonavske monarhije. Med razgovorom, posebej ob skodelici čaja, je ruski diplomat nenadoma omahnil in izdihnil. Prav nasproti avstro-ogrškega poslanika, v Krunski ulici, je stanoval zdravnik dr. Ribnikar, ki je na klic po telefonu takoj prispel in mogel ugotoviti le smrt. Zdravnik je ugotovil srčno kap. Slabotno zdravje in grofova starost sta to ugotovitev zadostno upravičevala. Toda kljub tej zdravnikovi javni ugotovitvi so se trdovratno vzdrževale govornice, da je bil grof Hartwig zastrupljen... Pogreb je bil izredno veličasten in dostojanstven, po ogromni udeležbi širokih ljudskih množic in številnih srbskih vojaških enot pa je bil pogreb ruskega poslanika rusko-srbska manifestacija in hkrati razumljiv in dostojanstven protest proti Avstro-Ogrski.

Avstrijski ultimatum

In pod temi silnimi vtiski sem v sredo, 22. julija 1914. leta, dopoldne v uradu dobil v roke budimpeštanski »Pester Lloyd«, ki je v celoti objavil ultimatum Avstro-Ogrske kraljevini Srbiji. List je romal iz rok v roke in kmalu so se po ulicah pojavile tudi posebne izdaje srbskih dnevnikov.

Belgrad je nenavadno oživel, kavarnice so bile prepolne, po ulicah pa so valovile množice, ki so zdaj pa zdaj glasno dajale duška proti podonavski monarhiji in vzklikale zavezništvo Srbije. Vso noč se mesto ni pomirilo, dasi ultimatum uradno srbski vladi še ni bil sporočen.

Baron Giesl

Napočil je četrtek v veliki napetosti. Množice so oblegale bližnje ulice, ki vodijo k poslopju takratnega avstro-ogrškega poslanstva, ki je bilo močno zastraženo. Šele okrog 6. ure zvečer je avstro-ogrski poslanik, baron v. Giesl, zapustil svoje uradno poslopje v avtomobilu ter se podal na srbsko zunanje ministrstvo. Prav ta dan pa so »Srbske Novine«, uradni list srbske vlade, objavile »kaz, češ da je zunanji minister in predsednik vlade g. Nikola Pašić odpotoval v zamejstvo za nedoločen čas in da ga v tej dolžnosti zastopa notranji minister g. Stojan Protić.

Le-ta je sprejel avstro-ogrškega poslanika in njegov ultimatum, ki naj bi nanj srbska vlada odgovorila že v 24 urah. Toda Protić, sklicujoč se na odsotnost zunanjega ministra in predsednika vlade Pašića, je dosegel, da mu je baron Giesl podaljšal ultimativni rok za nadaljnjih 24 ur. Odgovor se je torej pričakoval šele v soboto popoldne.

Rusija obljubi pomoč

Pašić je v petek že bil v Belgradu. Že zvečer tega dne se je raznesel glas, da je Rusija na zadevno vprašanje odgovorila, da bo Srbijo podpirala v vsakem primeru. Od Slavije do Kalimegdana so množice v sprevodih prepevale domoljubne pesmi in vzklikale zavezništvo in Srbiji, njeni dinastiji in vojski ter proti habzburški monarhiji. Manifestacije so bile posebno bučne pred ruskim poslaništvom, ki je bilo v pritlični hiši nasproti starega dvora.

V soboto je časopisje prinašalo diplomatske vesti o prijateljskih stališčih angleške in francoske vlade ter o pomirljivem pisanju italijanskega časopisja. Okrog dveh popoldne so glavne ulice izredno oživele. Pojavile so se vojaške uniforme in zunanje ministrstvo je bilo stalno oblegano od razvnetih množic, ki so v veliki napetosti pričakovale usodnega trenutka za svetovno zgodovino. Množice so se končno prevalile proti Krunski ulici, kolikor je dopuščal močan policijski kordon.

Odgovor Srbije

Kmalu po peti uri se je Pašić pripeljal v avtomobilu pred avstro-ogrško poslaništvom v spremstvu svojega kabinetnega načelnika. Ljudstvo ga je hrupno pozdravljalo.

Kmalj nekaj minut nato se je Pašić že vračal

iz poslaništa resnega obraza. Avtomobil se je mogel le počasi pomikati dalje. Blizje stoji, zlasti časnikarji so Pašića izpraševali, pa jim je le kratko odgovarjal. Razumeti točno njegove odgovore je bilo kaj težko spričo neprestanega vzklikanja. Bitno je bilo, »da je vlada kraljevine Srbije odgovorila, zavedajoč se svoje velike odgovornosti, tako, kakor je zahtevala čast in miroljubnost Srbije kot samostalne države«.

Takoj po Pašičevem odhodu so se odprla velika vrata z dvorišča avstro-ogrškega poslanstva in avtomobilu barona v. Giesla so sledili visoko naloženi vozovi z arhivi, prtljago in pohištvo poslanstva proti belgrajski železniški postaji. Orožništvo in oglašujoče žvižganje je spremljalo odhajajoče.

Še tisti večer so bili nabiti veliki tiskani lepaki na zaprtih vratih poslopja avstro-ogrškega poslanstva in na vratih poslanstva Nemčije, da je ona sprejela zastopstvo interesov avstro-ogrških državljanov, ki jih opominja, da drugo jutro, v nedeljo ob osmih, vsi odpotujejo s savskega pristanišča z avstro-ogrskim parnikom v svojo domovino. Uspeh tega oklica je bil kaj skromen. Odšli so le taki, ki so bili gmotno odvisni od avstro-ogrške diplomacije. Posebne izdaje časopisja so še isti večer razširile točen odgovor Srbije na habzburški ultimatum. Vročekrvneje odgovor ni popolnoma zadovoljil, toda v splošnem ga je belgrajsko prebivalstvo sprejelo z najboljšimi nadami za nadaljnji razvoj dogodkov.

Belgrad se seli

Belgrajska železniška postaja je bila to noč preobremenjena z vlaki v notranjost Srbije. Promet s sosedno monarhijo je bil takoj ustavljen, ko je zadnji vlak z baronom Gieslom zapustil Srbijo. Vlada in najvažnejši osrednji državni uradi so se selili v novo začasno prestolnico v Niš. Tudi dvor se je selil.

To je pomenilo, da stojimo pred neposrednimi vojnimi dogodki.

V nedeljo dopoldne so oboroženi četniki iz Kralja Petra ulice, v sprejedu noseč srbsko zastavo, krenili po ulici kneza Mihajla in po Terazijah v ulico kralja Milana, kjer so v parku pred Oficirskim domom vpisovali nove četnike ter jih odpremljali v izpraznjeno vojašnico pri vojnem ministrstvu. Vse vojaštvo se je namreč kar na-

tihoma umaknilo že prej iz Belgrada, medtem ko je orožništvo v prestolnici bilo znatno okrepljeno.

Savski most v zrak

V nedeljo popoldne, utrujen od neprestane živčne napetosti in neznosne vročine, sem legel in prespal tudi večerjo. Okrog polnoči pa me zbudila tri močne razstrelbe, ki so zaporedoma sledile druga drugi.

Zena še ni bila legla. Tudi drugi stanovalci v hiši so še bili pokonci. Bilo je izpraševanja in domnevanja!

Mene je kar vrglo v obleko in na ulico. Po Makenzijevi ulici sem hitel proti središču mesta. Pri Slaviji sem opazil močno četo orožnikov, ki so pod poveljstvom častnika korakali proti Kalimegdanu. Bočni podčastniki so uravnavali korak v ritmu »Neka puca«.

Sledil sem jim do trdnjavskih vrat, nato pa sem odšel na Kalimegdan, odkoder sem v jasni mesečni noči ugotovil, da je železniški most, ki je preko Save vezal Srbijo z Avstro-Ogrsko, na treh krajih prešepnjen tako, da je ne le pretrgal vsak promet po mostu, marveč je hkrati zaprl tudi plovo po Savi navzgor. Pozneje sem zvedel, da so četniki most, ki je bil že prej podminiran, razstrelili zaradi tega, češ ker se je od Zemuna

k mostu približeval vlak, napolnjen s peskom in vojaštvom.

Noč je sicer potekla sorazmerno mirno in tudi v ponedeljek je bilo le zdaj pa zdaj nekaj strelav iz pušk na obeh obalah.

Prebivalstvo se je trumoma selilo iz Belgrada v notranjost Srbije. Ta dan je bil na belgrajski postaji ustavljen ves promet in polniki so morali na vlake na oddaljenem postajališču Topčider. Ulice in javni lokali so se čedalje bolj praznili in tudi časopisje se je po večini selilo v Niš, nekateri manjši dnevnik pa so se omejili le še na kratko kolportažo v obliki posebnih izdaj. Vojna cenzura je namreč že delovala.

Prvi topovski strel

V torek dopoldne okrog enajstih so se oglašili prvi topovi z bežanijskega grebena pri Zemunu. Prvo je bilo zadeto belgrajsko vseučilišče, ker je na njem bila antena radijske postaje. Nato so padale granate na stari dvor in na poslopje razredne loterije. Toda tudi srbske baterije z Banjice so krepko odgovarjale.

Vojna se je torej začela...! Kmalu smo v Belgradu zvedeli tudi za uradno objavo vojne. Dotlej so Belgrad branili le četniki in orožništvo, poslej pa je redno vojaštvo že zasedlo vse obmejne postojanke.

Od civilnega prebivalstva je v prvih mesecih vojne ostalo v Belgradu le še kakih 8000 duš, večinoma ljudi iz revnih slojev.

V to praznoto so poslej odmevali topovski strel in rušili zapuščen poslopja.

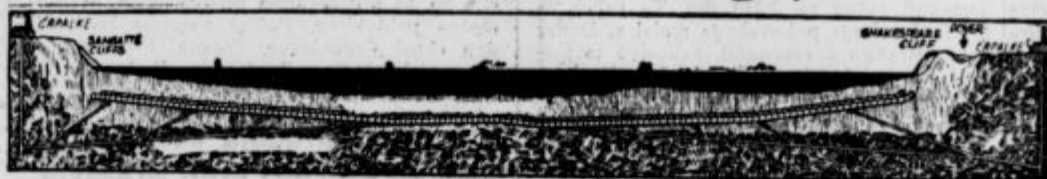
Požar se je razbrazil in zajel na kopnem, v zraku in na morjih ves omikani svet. Iz njega se je dvignila mogočna svobodna Jugoslavija.

Le usnar zna ustrojiti kožo

kakor more petilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno paduhteva in ostane dolga trdna.

Podmorski predor med Francijo in Anglijo

Najnovější načrt predora s kanalizacijskimi jaškami.

Mednarodni položaj in vedno tesnejše zveze med Francijo in Anglijo na obeh straneh potiskajo v ospredje vsega javnega zanimanja že nad 100 let staro zamisel podmorskega predora med obema državama. Zveze med Anglijo in Francijo so že danes nad vse žive, saj n. pr. samo »Air France« med Parizom in Londonom opravi na dan 30 poletov — vsake pol ure odide eno letalo — toda direktna zveza, železniška in cestna, čeprav pod morjem, bi bilo vse kaj drugega! Družbi, ki zagovarjata to zamisel na francoski in angleški strani, sta danes že prišli tako daleč, da sta enotni in čakata samo privoljenja vlad na obeh straneh. Sicer so tudi ugovori še živi, pa se v doledni bodočnosti — na katero morda ne bo treba tako dolgo čakati — le utegne zgoditi kot n. pr. s suškim ali panamskim prekopom: preden sta bila zgrajena, povsod vse polno ugovorov in opozarjanja na posledice, ko pa so po njih splavale prve ladje, so vsi dejali, da je bilo nekaj takega treba že zdavnaj zgraditi! Maršal Foche je že l. 1921 dejal o tem predoru: »Ako bi ga pred vojno zgradili, bi mogli vojno preprečiti.«

Prva beseda o tem predoru je padla že l. 1802, ko je po zaključku miru v Amiensu zastopnik Angilije Charles James Fox obiskal Napoleona, ki je bil takrat prvi konzul, in mu predložil, da se pod morjem med mesti Calais in Dover zgradi predor, ki bi bil najvarnejša zveza med obema narodoma. Kmalu nato je francoski inženir Mattier izdelal načrte, ki so bili razstavljeni v dvorcu v Luksemburgu in kasneje v ostalih francoskih mestih. Vojne naslednjih let so zamisel pahnilo v pozabljenje tja do svetovne razstave l. 1851, ko je misel spet oživela. Francoski geolog Cordier je v tej dobi preučil sestav morskega dna in ugotovil, da bi ne predstavljali nobenih nepremagljivih ovir. Tik pred francosko-prusko vojno — pod Napoleonom III. — so na francoski strani že začeli s poskusnimi vr-

tanji, vojna pa je dela ustavila. Medtem so inženirji sestavljali nove načrte in jih nujnoma vplivnim mozem na obeh straneh, pa nobeden se bistveno ni oddaljil od zamisli Matierove — predor pod morskim dnem. Nekateri so predlagali tudi most preko Rokavskega preliva, ki bi stal deloma pa bi bil položen na splavih, toda ti načrti so bili zelo kratkotrajni in nikdar niso prišli v resen pretres. Ko je l. 1872 angleška vlada izjavila, da »v načeluc nima nič zoper podmorski predor, je družba začela že s prvimi vrtnji na obeh straneh preliva. l. 1881 pa so angleški vojaški krogi po ustih parlamentarne opozicije tako zarahneli zoper to zvezo s Francijo in suho Evropo, da je pokus izpudletel. Dela so se ustavila, l. 1882 pa je bila ustanovljena znanstvena komisija, ki se je vprašanja lotila znova. Do svetovne vojne so se o vprašanju prerekli le govorniki, ki so stvar soglajno po trenutnem političnem položaju in svojem stališču do vsakokratne vlade, svetovna vojna pa je zanimanje obnovila v zelo odločilni meri, saj n. pr. Angleži še niso pozabili, koliko življenjskih potrebščin je šlo na dno Rokavskega preliva, ki bi verjetno prišle nedotaknjene v Anglijo, če bi jih prepelevali pod morjem. Pred kratkim je predsednik družbe za ta podmorski predor izjavil, da je zamisel v javnosti na obeh straneh že močno prodrla in da je družba pripravljena takoj začeti z gradnjo, čim bo vladi dasta svoje privoljenje. Najmočnejši ugovor pa so še vedno besede Randolla Churchilla, ki je dejal, da je prednost Anglije v tem, ker je tako »nedotaknjena« in bi to nedotaknjeno s predorom izgubila. Toda čim bolj sredstva modernega prometa kažejo, kako malo je Anglija danes še otok, tem bolj tudi te besede izgubljajo svojo privlačnost.

Sad mnogih poskušenj je 4½ km dolg predor, ki so ga zgradili kmalu po vojni in se začela pri

mestu Dover na rivi proti morskemu dnu. Danes se še končuje brez izhoda, toda razni stolpi in barake, ki stoje tudi na francoski strani pri Calaisu, kažejo, da zainteresirani krogi poskusov še niso opustili. Po načrtu, ki ga je družba sprejela, bi bil predor dolg 58 km, kakih 38 km bi ga resnično teklo pod morjem, ostali kilometri pa odpadejo na dovoz iz Doversa in Calaisa. Predor je zamišljen dvojniat, za železnico in avtomobilsko cesto. Vzporodno ob predoru bi tekli jaški za odvajanje vode, ki bi jo na vsakem koncu črpale iz globin velike črpalne naprave. Celotni izdatki so preračunani na 30.000.000 funtov (7 milijard 650 milj. din), kar je dvajseti del angleškega oboroževalnega preračuna. Od te vsote pa polovico odpade na Francijo. Gradbena dela bi trajala štiri do pet let. Eno je gotovo že danes, da predor ne bi bil velikega pomena samo za razmerje med Francijo in Anglijo, ampak bi njegov vpliv segal tudi naleč notri v Evropo.

REX steklenice in aparati za vkuhanje sadja in sočiva. — July Klein, Ljubljana, Wolfova 4

Pogreb ravnatelja Jos. Zeichna

Št. Jakob v Rožu, 23. julija.

Zajokala je Koroška v Rožu in Zili in Podjunu, ker je zopet izgubila slovenskega duhovnika. V torek zvečer je nenadoma umrl nekdanji dolgoletni ravnatelj Mohorjeve tiskarne, 65 let stari Jožef Zeichn. V svojo ljubo domačo šent-jakobsko faro, faro Miklove Zale, kjer mu je mati kot otroku sklepala roke v slovensko molitev, kjer je kot fant prepeval slovenske pesmi in si nabiral skušnje, je prišel prejšnji torek z Vrbskega jezera ves zdrav in vesel — umrel. Malo pred domom se je zahvalil spremljevalcu, župniku iz Rožeka, da ga je spremljal. Ko sta se ločila, je šel sam naprej, sedel ob pot, da bi si oddihnil, pri tem pa ga je že, zadetega od kapi, poklical večni Sodnik.

Pokopali so ga v petek pri Sv. Jakobu. Od doma iz vasi Gorinčiči je vodil spreved domači g. kaplan, vsa druga duhovščina pa se je zbrala blizu cerkve. Skupno se je udeležilo pogreba 28 duhovnikov, od teh 6 iz Jugoslavije. Iz Celja je mestni avtobus pripeljal 36 udeležencev z g. županom dr. A. Voršičem. Ljubljansko škofijo je zastopal g. dr. Požarnik, mariborsko škofijski aktuarij g. Kokošinek, celjsko duhovščino pa g. profesor Kovarčič. Domačega ljudstva na pogrebu ni bilo veliko, iz sosednjih župnij sploh niso mogli priti, iz domače pa le najozjimi znanci. Tako so odločile oblasti z ozirom na primere kužne parkljevke, ki se je pojavila pri živini v eno uro oddaljeni okolici. Na svojih domovih in poljih so molili za rajnega.

Pridigo in pogrebno sv. mašo je imel celovški kanonik msgr. Valentin Podgorc. V svoji pridigi, govornici v slovenskem jeziku, je s prekrasnimi, tolažilnimi in navdušujočimi besedami prikazal pokojnikovo življenje in delo. Potem ko ga je predstavil kot dobrega kateheta in poštovnega širitelja mohorjskih knjig, je z ganljivimi besedami prosil starše, naj dajo otroke v vzgojo Vzgojitelju Kristusu in naj jim vestno skrbijo za dobre knjige.

Pogrebne obrede je opravil domači g. dekan Schenk. Nato se je poslovil ob grobu v imenu zadržanega družbinega predsednika g. prelata dr. F. Cukala in v imenu odbora sedanjih ravnatelj Mohorjeve tiskarne g. dr. F. Kotnik. Za njim je šel govornik celjski župan g. dr. A. Voršič. Od treh strani je pokazal pokojnika: kot vzornega duhovnika, kot pridnega ravnatelja Mohorjeve tiskarne in kot dobrega Slovence. Solze so izgrale navzočim v obeh, ko je dejal: »Za slovenski narod je živel, trpel in dočrpel. Zato bo pa ostal živa vez in živ spomin med nami, ki smo istega jezika in iste matere, med nami tostran in onstran Karavank.«

V nemi tišini so potem pogrebeli še po vrsti pokropili pokojnikove grob in mu v molitvi, ne v pesmi, rekli svoji: Zbogom!

† France Švara

»Slovenec« je že kratko sporočil, da nas je za vedno zapustil France Švara, »mož dela in trpljenjac«, kakor so mu zapisali njegovi prijatelji na venec, katerega so položili na njegov grob. Brez dvoma zasluži ta krepka in svojstvena osebnost iz vrst duhovnikov v našem Primorju, da mu zapišemo sedaj ob svežem grobu še nekaj prijateljskih in skromnih besed v prisrčen memento.

Zelimo pa, da bi kdo globlje posegel v življenje in temeljiteje osvetlil snovanje in delovanje tega kot hrast neomajnega in kot lepa misel plemenitega boreca in pastirja. Ne samo France, tudi naša povestnica to lahko zahteva.

France Švara se je rodil 7. julija 1874 v Gornjanskem na Krasu. Njegova študentovska leta, polna romantike, idealizma in razočaranja so bila zelo razburkana. Leta 1904 je pel prvo sv. mašo. Kaplanoval je najprej pri Sv. Luciji, potem v Devinu. Leta 1911 je šel za vikarja v Sempolaj, kjer je pretolkel večinoma tudi vsa vojna leta. Od tam je v novembru 1920 prišel v Vrtojbo, ki je bila v

razvalinah, zunanjih in duševnih. Tu si je postavil spomenik, ki bo pričal o njegovi neuklonljivi volji in silni delavnosti vsem znanecem: v razdvojeni in razprti Vrtojbi je ustvaril enotnost, postavil središče: mogočno novo skupno cerkev presv. Srca Jezusovega.

Pokojni g. France je bil vsestransko delaven, široko naobražen, borben mož, ki je imel zelo mehko nesebično srce.

Svoj duhovni poklic je vzel resno. Bil je vnet dušni pastir in se je zlasti trudil, da so bile njegove pridige izklesane, globoke. Večinoma vse pridige si je spisal in mnoge so izšle tudi v tisku. Zlasti je ljubil mladino in jo je skušal pridobiti za pošteno življenje po verskih zapovedih.

Pri našem prosvetnem gibanju je bil živahen sodelavec in svetovalec. V združništvu je bil tudi doma in mu je rad žrtvoval svoje moči. Ko je po vojna obnovitev naše dežele zahtevala vnetih pomočnikov, ni okleval, marveč se je vrgel z vso silo v vse težave vojnoodškodninskih skrbi. Sezidal ni samo svoje farne cerkve, pomagal je še številnim sobratom v njihovih neprilikah in pri obnovitvenih poslih.

Udeležoval se je tudi kot pisatelj, publicist. Bil je sotrudnik naših časopisov, pisal je novice in članke, priobčeval razprave in izdal tudi lastne brošure. V leposlovju se je izkazal tudi kot prevajalec.

V političnem življenju je bil vedno odločen zastopnik naših katoliških in narodnih načel ter se je našemu gibanju docela žrtvoval. Pri vsaj svoji mnogostranski zaposlitvi je bil vesel, šegav

družabnik. Glavno njegovo načelo pa je vedno bilo: »Neizprosno bodi, mož jeklen!« Nikdar v svojem življenju ni omahnil, ni okleval, kadar je bilo treba braniti načela, ki so mu bila sveta. Vse te njegove svetle lastnosti so prinesle, da je užival v veji javnosti, zlasti pa v duhovniških vrstah, velik ugled in je bil dolga leta na vidnih vodilnih mestih.

Njegovo neutrudljivo delovanje pa je izžrpalo njegove telesne sile. Začel je bolehati in je bil prisiljen stopiti že 1. novembra 1934 v pokoj. Iskal je zdravja sem in tja, končno se je naselil v Dragi Mošeniški. Mehki morski zrak je blažil in hladil njegovo bolezen, ozdravil je ni. V nedeljo 16. julija je po hudem trpljenju mirno v Gospodu zaspal. Zakopali so ga v torek 18. julija v sinjem kvarnerskem predpoldnevu na starodavnem pokopališču v Mošenicah. Nad dvajset govornikov in istrskih duhovnikov, lepo številno Vrtojbenecv in domačinov in častna gruča prijateljev je spremljala na zadnji poti. In ko je odjeknila v častiljivi mošeniški farni cerkvi naša pesem, se je zasolilo marsikatero oko.

Sedaj spi nepozabni France, trdi Kraševac, tam v strmi istrski rebri in gleda dol na bajnokrasi Kvarnerski zaliv in dehtečo obal, ki veže prelesto Volovsko in Opatijo z mirnim zatijem v Dragi Mošeniški. Tam na najvzhodnejši naši meji pod ponosno Učko sniva svoj večni sen in čuva zemljo, ki jo je tako strastno ljubil. Pokojnikovi duši, svetel spomin tjemu in njegovemu delu!

Drobne novice

Koledar

Torek, 25. julija: Jakob (Rado), apostol; Krištof, mučenec.
Sreda, 26. julija: Ana, mati Marije Device; Valent.

Osebnosti

Spremembe v slovenski franciskanski provinciji. Na definitorijalnem kongresu dne 19. in 20. julija t. l. so se izvršile sledeče spremembe: Ljubljana: P. Križostom Sekovanič, župni upravitelj; p. Taracij Toš, kaplan; p. Pelagij Majhenič, kaplan; p. Bertrand Katnik, prefekt serafinskega kolegija. — Brežice: P. Ferdinand Zajec, p. Engelhard Stucin. — Brezje: P. dr. Roman Tominec. — Nova Stifla: P. Janez Vianej Trinko.

Štiridesetletnico mašništva

(Sv. Florijan pod Bočem, 25. julija.)

Bogu v čast in zahvalo, župljanom v veselje obhaja danes prvi krepkem zdravju štiridesetletnico mašništva gospod Karel Malajner, tukajšnji zasluzni in priljubljeni župnik. Gospod slavljenec je moč izrazitega svojevrstnega značaja, ki pridobi srca vsakega, ki ga spozna. Pod trdo lupino se skriva plemenito jedro. Ze na prvi pogled si vsak nehoti misli: To je pa originalen gospod, temu se lahko zaupam! To je odkrit in prikljupljiv značaj! Rad se približa takim, ki so potrtega srca in bolni na duši, da jih dvigne. Čez 22 let je vodil lepo župnijo Sola tibo, skromno in nesebično. Svetnih časti ne ceni mnogo. Zlato valuto ima le odlikovanje v nebeshih. O sebi pravi, da je le skromno in neznanatno orodje v rokah božje Previdnosti. Svojim župljanom je dober oče. Ne nalaga jim prevelikih bremen. Kar je neobhodno potrebno za zveličanje, zahteva odločno in dosledno. Pri tem pa je prav vesel ko vidi, da mnogi verniki hrenepijo tudi po višji krščanski popolnosti.

Razen za župnijsko cerkev skrbi prav goreče za znamenito romarsko cerkev na Ločnem. Ta mu je najbolj priljubljen kraj. Kolikokrat vzhidne: Ločenska Marija bodi moja tovarišinja! S prav nežno ljubeznijo se oklepa tudi svojega rojstnega kraja Hoče pri Mariboru. Ker je že trdnega zdravia in mišeniško čil, imamo utemeljeno upanje, da bo še med Florijančani obhajal zlato sv. mašo. Še na mnoga leta, zdrava in srečal!

Zobozdravnik v Kočevju dr. Avgust Schweiger ne ordinira do 30. julija 1939

Romanje na Sveto goro. 1. V prospektu za jubilejno romanje na Sveto goro je bilo naznanjeno, da bosta vozila dva vlaka, in sicer eden skozi Postojno v Trst — Gorico — Sveto goro, drugi pa čez Jesenice in Bohinjsko Bistrico samo v Gorico in pod Sveto goro ter po isti poti nazaj. Za ta gorjenjski vlak pa se je prijavilo le komaj nekaj romarjev, zato sporočamo, da ta vlak čez Jesenice odpade. Vsak romar bi pač spetoma rad tudi v Trst in na morje. 2. Sprejemanje za prvo romanje je z današnjim dnevom zaključeno, pač pa je za prijavo za drugo romanje, ki bo 26. in 27. avgusta, še dober teden časa. Tudi drugega romanja se bodo udeležili prevzišnji gospod škof. 3. Kdor bi želel mesto z vlakom iz Ljubljane Trst—Gorica—Sveta gora potovati z avtobusom, naj to vodstvu romanja čimprej sporoči! Za avtobus se lahko prijavi tudi novi romarji, vendar pa je število omejeno. Cena z avtobusom bo ista kakor z vlakom, to je 115 dinarjev od Ljubljane in nazaj. 4. Glede drugega romanja 26. in 27. avg. sporočamo, da je čas odhoda iz Ljubljane prav isti kakor pri prvem romanju, ne pa kakor je bila javljeno v prospektu. Odhod bo torej ob 9.10 dopoldne, prihod v Ljubljano pa okrog 18. tako da bodo romarji imeli zvezo na vlake v vse smeri.

Vzajemnost, društvo duhovnikov lavantinske škofije, vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki bo 7. avgusta t. l. ob pol 10 dopoldne v Mariboru, Bogoslovje. Glavni trg 7, s sledečim dnevnim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbornikov. 3. Volitev novega odbora. 4. Sprememba društvenih pravil. 5. Slučajnosti. — Ako ob določeni uri ne bo navzoča ena desetina vseh članov, se vrši občni zbor pol ure kasneje na istem kraju pri vsaki udeležbi. Ker je »Vzajemnost« preizkušena zagovornica stanovskih interesov lavantinske duhovščine, se pričakuje od članov gotova, točna in mnogostevljiva udeležba. — Odbor.

Voditeljem KA vseh lastnih organizacij ljubljanske škofije! Ali ste in sestankih svojih krožkov govorile o kongresu KK? Voditeljice, na Vas je, kako se Vaš krožek udeleži kongresa in obenem našega zborovanja. Organizirajte 100% udeležbo vseh članic svojih krožkov. Preglejte imenik svojih članic in vsako posamezno obvestite o našem zborovanju ob kongresu. Opozorite jih na važnost takih zborovanj. Vsaka članica naj pokaže svojo discipliniranost s tem, da se sigurno odzove vabilu o navdušenju s katerim delate v vrstah KA. Zato na naše zborovanje. Po številu bomo mogli soditi, pridite vse!

Nesreča z brezmotornim letalom. V številki z dne 22. julija smo poročali o nesreči letala in jadrca pripravnik Goloba Janeza iz Hraš pri Lescah. K temu poročilu smo prišli sledeče pojasnilo. Letalska komisija občnega odbora kr. jugoslov. aerokluba iz Ljubljane je dne 22. VII. 1939 na licu mesta ugotovila, da se je omenjeno letalo nahajalo v brezhibnem stanju, kar dokazuje dejstvo, da je bilo po nezdobi izvršeno še 10 startov z istim letalom. Ker ponesrečenec ni kazal vidnih znakov pškodb ter je tudi sam zatrjeval, da ni nič resnega in šel nato sam v 800 m oddaljeno vas Rodne po vodo, se nato vrnil ter sedel pri tovariših še kake pol ure, odkoder ga je spremlil tovariš proti domu, ki je približno 2 km oddaljen od kraja nezdobe, ni nihče od prisotnih pričakoval, da bi mogla nezdoba imeti resnejše posledice, ter se je trenin vesle tega še nadaljeval. Nezdoba je pripetila trdemu pristanku letala, kar je povzročilo e prostim manevriranjem ponesrečenec sam, ter v

izrednih primerih takšno manevriranje na tako kratki progi, kot je bila v tem slučaju, povzroči nezdogo.

Gasilska slavnost v Savinjski dolini. Po mnogih krajih Slovenije so bile v nedeljo večje ali manjše gasilske slavnosti, združene z nastopi, pri katerih so gasilci pokazali razne redovne in druge vaje, ki jih bodo izvajali na velikem gasilekem kongresu. Prav lepa je bila slavnost, ki jo je priredila gorenjegrajska gasilska župa v Smartnem ob Dreti. Te slavnosti se je udeležilo do 256 gasilcev v kroju. Zbrane gasilce je v lepem govoru pozdravil starišina dravske gasilske zajednice dr. Anton Kodre, ki je očrtal v krepkih besedah velika stremjenja našega gasilstva in navzoče bodril k skupnemu in požrtvovalnemu delu.

Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Zanimanje za gasilsko tombolo. Na vse gasilske čete v Sloveniji so bile razposlane srečke za veliko gasilsko tombolo, ki bo ob priliki gasilskega kongresa v Ljubljani. Zelo se zanimajo za 2 glavna dobitka. V Kranju, na Jesenicah in drugod so že videli prvi glavni dvbitek, avtomobil znamke Opel — Kadet, vreden 35.000 din.

Neznan utopljenec najden. Kakor poroča orožniška postaja v Poljčanah, je bil 15. t. m. v reki Dravinji pod žago Ivana Rogine v Makolah najden utopljenec, čigar identitete niso mogli ugotoviti. Star je bil utopljenec okoli 50 let, male močne postave, okroglega obraza, zdravih zob, pristrizanih črnih brk, oblečen je bil v siv, dolg zimski suknjič.

Izkušen turist ve, da so za na hribe najboljše Slamičeve konzerve

Mlad pustolovec na Bledu obsojen v Ljubljani. Kazenski sodnik — poedinec na ljubljanskem okrožnem sodišču je včeraj sodil mladega pustolovca iz Zagreba, ki se je junija pojavil na Bledu in živel prav elegantno. V začetku junija je v hotelu Toplice odnesel neki dami 1.400 din vreden fotoaparata, hotelirju je ostal na hrani in stanovanju dolžan 640.50 din. Kar lepo je jedel in pil od 1. do 9. junija. Poprej pa je v Zagrebu zagrebel večjo sleparijo. Inkasantu trdke Komercijal v Zagrebu je skrivaj izmaknil račun za 2.240 din. Ta račun je kasiral pri ženi rekega pekovekega mojstra. Denar je pustolovec Branko zaveseljal, naposled je prišel na Bled. Bil je včeraj zaradi teh sleparij obsojen na 5 mesecev strogega zaporja in 120 din denarne kazni ali se v 2 dni nadaljnega zaporja.

Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

Priglasite se, dokler je čas! Za 4-dnevni romarski avtoizlet v Italijo, skozi Vipavsko dolino od 8. do 11. avgusta (v tehnični izvedbi Tujskoprometne zveze) morate zadostiti vsem obveznostim najpozneje do 31. julija. Cena: do Gorice-Trsta (romarski obisk Svete gore) 160 din; če potujete dalje, na grob svetega Antona v Padovo in v zanimive Benetke, 300 dinarjev; če pa obiščete še daljno Loreto z Marijino hišico in prekrasno baziliko, 600 din. Spotoma obisk vseh zanimivih krajev in ogled vseh zanimivosti. — Podrobna navodila pošlila brezplačno upravo »Po bohem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Ne bojte se vročih poletnih dni! Jogurt vas ohladi in osveži! Pijte jogurt Gorjanske mlekarke zadrage Naklo.

Važno, da veste, kje se dobi najhitreje črna izgotovljena obleka, ako vas doleti najklujeje, da jo rabiš! Tvrda F. I. Goričar jih ima vedno že izgotovljene ali pa vam lahko takoj izgotovi! F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Društvena potovanja: 5.—6. VIII. Trst, Abbazia; — 13.—15. VIII. Sušak, Crikvenica, Plitvička jezera; 13.—15. VIII. Grossglockner. Prijave in pojasnila potovalna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Franciskanska ulica, tel. 22-50.

Nezadostno delovanje hormonov podprete s pravilno Solea-nego. Aktivne sestavine Solea-krema pomladijo in osvežijo kožo. SOLEA-krema za boljše prehrano kože.

Pozdrav francoskim katoliškim akademikom na meji

V nedeljo je prispela skupina francoskih akademikov - skavtov na večtedenski obisk v Jugoslavijo

Ljubljana, 24. julija.

V nedeljo zjutraj je prispela z jutranjim brzim vlakom na jeseniški kolodvor skupina katoliških akademikov iz Pariza. Akademiki-skavti ostanejo delj časa na počitnicah v Bohinju, potem pa nastopijo potovanje po Jugoslaviji in se po potovanju vrnejo v svojo domovino.

Jesenice, ki so kot obmejna postaja videli in priredile že mnogo sprejemov, so se topot izkazale v vsem svojem prišrčnem nastopu, da pozdravijo katoliške akademike prijateljske države. Na kolodvoru je nastopila polna vrsta fantovskih krojev, skupina dekliških krojev, narodne noše, zastopstvo jeseniške občine z županom in podžupanom na čelu ter zastopstvo cerkve. Za vsem tem sprejemnim zborom pa je bila Krekova kovinarska godba, ki je udarila prvi pozdrav v nedeljsko jutro. Mimo tega se je zbralo na kolodvoru številno jeseniško občinstvo, tako, da je bil sprejemni peron domala ves zaseden.

K sprejemu francoskih gostov se je pripeljal njihov prijatelj in organizator izleta g. Stanko Natlačen. Ko je privozil prvi vlak izza ovinka, je Krekova godba udarila pozdravno korajnico. Med sviranjem se je ustavljal vlak. V vagon je vstopil g. St. Natlačen in povabil akademike na prigrizek, ki ga je francoskim gostom in tudi godbenikom priredil ravnatelj KID dr. inž. Klinar. Gostje so formirali nastop skavtske čete z zastavo. Kovinarska godba je zaigrala francosko državno himno. Nato je župan g. Markež izrekel pozdrave v imenu obmejne občine Jesenice ter želel vsem dobrodoščilo na jugoslovanskih tleh ter pri-

Kmet-gospodinjka šola šolskih sester v Repnjah nad Ljubljano. Namei kmet-gospodinjke šole je vzgojilo dobre gospodinjke ter jim vcepiti veselje do dela in jih obraniti domači grudi. Tečaj je zimski in traja šest mesecev od 1. oktobra do 31. marca. Sprejemajo se dekleta od 17. leta dalje, ki so uspešno dovršile ljudsko šolo. Kmečka dekleta, ki ostanejo po končani šoli na domu, imajo prednost. Sprejmejo se pa tudi one, ki mislijo potem na službo. Nekolkovano prošnje je treba poslati vodstvu najkasneje do 15. avgusta in ji priložiti zadnje šolsko izpričevalo. Pouk je praktičen in teoretičen ter obsega vse, kar mora znati dobra gospodinja in mati. Predvsem se gojenke vežbajo v kuhanju, serviranju, šivanju, urejanju hišnih prostorov, ravnanju s perilom, postrežbi bolnikov, vrtnarstvu, kokošereji, prašičereji, govedoreji... Teoretičen pouk obsega sledeče predmete: verouk, vzgojstvo, računstvo, gosp. knjigovodstvo, gospod. spise, nauk o hrani, gospodinjstvo higieno, uporabo sadja, vrtnarstvo, živinorejo in živinozdravstvo, mlekarstvo in krojno risanje. Mesečna oskrba znaša 30 din. Plačuje se vsak mesec vnapi. Mesto denarja se sprejmejo tudi živila, kot: mast, moka, sadje, vino, bukova drva itd. Gojenke naj prinese s seboj potrebne perila — zimskega in letnega, oblek za praznik in delavnik, 4 rjuhe za posteljo, 2 prevleki za zglavnik, 3 brisačke za obraz, 2 za noče, 3 serviete, 2 bela kuhinjska predpasnika, 4 delavne predpasnike, 1 črn predpasnik za nedeljo, dežnik in ogrinjalko (plet). — Poleg drugih tudi 1 par visokih čevljev za delo, krtačo za obleko in čevlje, zobno krtačo in kozarec, žepni nožek in glavnik, nekaj rut za delavnik in vsaj 2 za nedeljo in praznik. Vsaka prinese tudi nekaj blaga za pouk v šivanju ali denar za nabavo iste. Vpisnina znaša 25 din; za knjige, zvezke in druge šoleke potrebščine prispevajo 125 din; za obrabo inventarja in razsvetljavo 50 din. Skupno torej 200 din. Najpšeja dola za vsako dekle je pač stanj primerna izobrazba.

Gor. Lendava zvezana z Mur. Soboto

Murska Sobota, 24. julija.
Ze dolgo vrsto let so se lokalni činitelji prizadevali za avtobusno zvezo med Mursko Soboto in Gornjo Lendavo. Zdaž vozi poštni avtobus od Dolnje Lendave po lepi cesti do Bogojinje in skozi Mursko Soboto v Cankovo in obmejne Rogoševce. Drugo prometno diagonalo v Prekmurju tvori Železnica Verželj-Hodoš s križiščem v Murski Soboti. Zdaž bo zvezana z Mursko Soboto tudi Gornja Lendava. Poštno ministrijo se na ponovne intervencije poslanca g. Bajleca ugodno rešilo prošnje in ugodilo željam prekmurske javnosti, da se uvede na progi Murska Sobota—Gornja Lendava redna avtobusna poštna zveza. Najpše del Goriškega je postal s tem dostopen tudi izletniškim družbam. Slovensna otvorilec nove proge bo v sredo, 26. t. m. ob 16 popoldne. Popolnoma nov avtobus bo zapeljal prve potnike — predstavnike raznih oblastev — po novi progi. Ljudstvo se povsod pripravlja, da slovesno sprejme prvi avtobus. V Gornji Lendavi pa bo po prihodu vozila, ki je vključilo to etarodavno prekmursko naselje v živahen prometni vozle prekmurske metropole, prava manifestacija za to prepotrebno gospodarsko in tujekoprometno pridobitev. Poštni avtobus bo vozil vsak dan skozi Cernelcave, Polano, Predanovec, Brezovce, Lemerje, Zenkovec, Bodonec, Radovce, Krupljinik v Gornjo Lendavo.

Gradnja ceste ob Gračnici proti Hruševju

Ze letošnjo pomlad so si na pobudo župana Romiha ogledali načelnik cestnega odbora Turk, okrajni načelnik dr. Partin in narodni poslanec Dr. Ogrizek v spremstvu zastopnikov občine in interesov dolino od Lednišnice po bistrski dolini proti Hruševju na Gračnico ter od St. Vida pri Planini proti Bistrici, ker so se prizadeti prebivalci pritoževali, da nimajo nobenega pravega izvoza na belo cesto. Od Lednišnice na Bistrico se je steer že lansko leto začela graditi občinska cesta po dolini Bistrice. Vsi so se prepričali, da je ta cesta izredne važnosti in objubili tudi letos to akcijo po najboljši moči podpreti, ne glede na to, kam bo naprej iz Bistrice v prvi vrsti vodila ta cesta ali proti St. Vidu pri Planini ali proti Gračnici ali pa na obe strani.

Dejansko so navedeni zastopniki tudi dosegli, da se bo z nadaljnimi prispevki banške uprave cesta proti Bistrici iz Lednišnice nadaljevala. Nadaljnji uspeh tega ogleda pa se je pokazal pred kakimi 14 dnevi, ko je na nasvet dr. Ogrizka in Turka občinska uprava na Planini sklenila začeti z graditvijo občinske ceste ob Gračnici proti Hruševju pod pogojem, da bodo prizadeti občani gotov del prispevali v delu, materialu itd. Pri tej seji je bil navzoč tudi naš narodni poslanec Dr. Ogrizek v lastnem imenu in v imenu cestnega načelnika Turka ter obrazložil vse potrebno za graditev take ceste. Povdaril je posebno važnost, da občina sama pokaže svoj interes na tej cesti z lastno inicijativo

Ljubljana, 25. julija

Radio Ljubljana

Torek, 25. julija: 12 Havajske kitare in vurbške orgle (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert, igra Radijski orkester — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura — 20 Kalman: Fortissimo, venček operetnih napევov (plošče) — 20.10 Karitativno in socialno delo med narodom (prof. E. Boje) — 20.30 Koršci pojo (plošče) — 21 Prenos iz Milana: Umberto Giordano: Siberia, opera, vmes napovedi in poročila.

Drugi programi

Torek, 25. julija. Belgrad: 20 Nar. pesmi — 20.30 Ork. konc. — Zagreb: 20 Vok. konc. — 20.30 Klavir — 21 Plošče — Bratislava: 19.30 Slovaške narodne. — 21.10 Domača gl. — 22.15 Slovaški plesi — Solija: 20 Komorni konc. — 20.50 Ruske romance — Varsava: 19.30 Ork. in solisti — Trst-Milan: 17.15 Violina — 21 Giordanova opera »Siberia« — Rim-Bari: 21 Simf. konc. — Dunaj: 20.15 Ork. in solisti — Berlin-Stuttgart: 20.15 Plesna gl. — Hamburg-Frankfurt: 20.15 Serenada — Bratislava: 20.15 Korajčnice — Monakovo: 19.15 Kmečke pesmi — 21.15 Reportaža s plezalne ture — Beromünster: 19.42 Nar. pesmi — Strasbourg: 20 Alzaška ura — 20.30 Vojaška godba.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkocij ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

in če tudi s skromnimi lastnimi žrtvami, češ, da bo v tem slučaju tudi lažje pri prizadetih višjih oblasteh dosegel primerno pomoč.

Po državi

V Zagrebu je nad 25.000 dvokoles. Doslej je v naši državi veljala samo Ljubljana kot mesto številnih bicikljev, zdaj pa se ji je pridružil tudi Zagreb, kjer število teh vozil srednjih slojev izredno hitro narašča. Še pred tremi leti je bilo v Zagrebu registriranih komaj 5000 dvokoles, danes pa jih je z neregistriranimi že nad 25.000. Čudno pa je, da v Zagrebu nikjer pred trgovinami in drugimi lokali ni stoyal, kamor bi kolezarji utegnili prisloniti kolesa. Je pa zato v Zagrebu prav tako kakor v Ljubljani zelo mnogo kolezarskih tativ. — Avtomobilov, osebnih in tovornih, je v Zagrebu okrog 4000, motornih koles pa okrog 900.

Turistični hotel pri Banjaluki zgorel do tal. V vasi Boču ob cesti Banjaluka—Jajce je do temeljev zgorel državni hotel, ki ga je imela v zakupu Ruža Pavičič. Zjutraj je prišel neki dimnikar, ki je odšel na podstrežje ometat dimnike. Kmalu zatem pa so ljudje opazili, da se iz podstrežja močno kadi. Zaradi hude vročine se je plamen hitro širil in kmalu objel vse hotel. Ljudje so se pravočasno rešili. Gasilci, ki so prihili iz Banjaluke in Jajca, so komaj utegnili požar lokalizirati, dolžna je hotel povsem uničen. Škoda je nad pol milijona dinarjev.

Štirinajstletni deček skočil pod vlak. Ko je v petek popoldne budimpeštanski brzi vlak vozil proti Križevcem, je v bližini postaje Vojakovac, kjer vozil brzi vlak z brzino 80 km na uro, skočil pred lokomotivo neki deček. Lokomotiva mu je oddrobila glavo. Zaradi velike brzine se je vlak ustavil šele 30 m od kraja nezdobe. Ker je bil deček že mrtel, je vlak takoj nadaljeval pot. Komisija, ki se je podala na kraj dogodka, je našla dečkovo glavo 20 m daleč od trupa. Mladi samomorilec je star komaj 14 let, njegovega imena pa še niso mogli ugotoviti, ker ga v bližnji in daljni okolici nihče ne pozna.

Karambol avto-furgona. V petek ponoči je vozil skoli Samobor veliki avto-furgon pogrebnega zavoda Ivan Gajšek iz Ljubljane, ki se je vrčal v Ljubljano. Na ulici je avto dohitel kolezarja Ivana Buziča. Čeprav sta avto in kolesar vozila pravilno po desni strani, se je pripetila nezdoba. Avto je krenil nekoliko na levo, da bi prehitel kolezarja, toda prav tedaj je tudi kolesar zavil na levo in tako prišel pod avto, ki ga je podrl ter vlek el kakih 50 m naprej po cesti. Buziču je avto posnel vse mišičje na levi roki. Sofer se je takoj prijavil policiji, ker se ne čuti prav nič krivega.

Roparski napad pri belem dnevu sredi mesta. Na Sušaku se je te dni dogodil izredno drzen gangsterski podvig. V trgovino Rudolfa Paškavana na Šetališču prestolonaslednika Petra sta ob 6 popoldne stopila dva mlajša človeka. V trgovini je bila samo trgovčeva žena. Eden od njiju je zahteval bonbone, drugi pa je medtem s klavdom udaril trgovčevno ženo po glavi. Ženska je imela še toliko moči, da je nekajkrat krepko zaklicala na pomoč. Na klice so postali pozorni mimoidoči, ki so prihili v trgovino, toda lopovoma se je posrečilo pobeigniti. Odnesti pa nista mogla ničesar. Policija, ki je bila takoj alarmirana, ju še ni mogla izslediti.

Ljubavna žaloigra v Sisku. V soboto dopoldne se sredi Siska v eni najbolj prometnih ulic odigrala ljubavna žaloigra. 24 letni krojaški pomočnik Janko Kapag se je zagledal v 18 letno Julkico Novak. Dekle pa menda ni dosti marala zanj. V soboto dopoldne je Kapag srečal Julkico in jo nagovoril. Šla sta do Mažuraničeve ulice, kjer pa je Kapag iznenada potegnil revolver in ga nameril na dekle. Toda revolver je odpovedal in se ni sprožil. Dekle se je nato spustilo v beg. Kapag je ni zasledoval, nego je odšel na svoje stanovanje, kjer si je s strelom v glavo končal življenje.

Veste, gospa Vrazova, moj mož lahko sedi tako dan za dnem — celo poletje — in tu mi je prišlo na misel, da bi pri tem prav lahko nekaj koristil.

LJUBLJANA

Koncert slovenske nabožne pesmi

Kupite programe za ta koncert, ki bo v četrtek zvečer v franciškanski cerkvi. — Programe dobite v Pax et Bonum v fračiškanski pasaji in v trgovini Franca Pavlina na Kongresnem trgu.

I Priprave za kongres Kristusa Kralja. Ljubljana se že pripravila za veliki kongres Kristusa Kralja. Po mnogih trgovinah so izložbe okrašene s kipi Kristusa Kralja. V nedeljski številki smo že omenili manufakturno trgovino Jeločnik in Simončič pred Škofijo. Tudi trgovina Anton Škof v nje bližini je lepo okrašena. Mestni delavci so že v soboto postavili med drevjem pod grajskimi zidovi na severni strani velik transparent z napisom »Kristus kraljuje«, ki je sedaj vsak večer električno razsvetljen. Prihajajo že iz raznih krajev Evrope prvi tučini in oddielniki, ki se bodo udeležili kongresa. Pred stolnico od škof, palače tja do Jugoslovanske knjižarne je bilo postavljenih ob stebrih več emrekovih mlajev, ovitih v zelenje. Mlaji so okrašeni s papeškimi in državnimi zastavami.

I Pozor pred nabiralcem darov za gasilce! Ker se bliža kongres jugoslovanskih gasilcev v Ljubljani, so se po mnogih krajih pojavili nabiralci darov za razne gasilske čete in prosijo ljudi za prispevke, da bi se mogli gasilci udeležiti kongresa v večjem številu. Ljubljanska policija je v soboto prijela nekoga Mihaela R., doma iz logaške okolice. Ponaredil je nabiralno polo in tudi štampiljko gasilske čete Velike Lašče. V Ljubljani je nabral do 154 din denarja. Od tega je 80 din zapravil.

I Gasilski kongres. V dnevih od 13. do 15. avgusta t. l. se vrši v Ljubljani gasilski kongres. Pripravljali odbor za kongres vladno prosi vsi ljubljanski, da prijavijo odvisna stanovanja za goste. Prijava sprejema: Kongresni odbor gasilske zajednice Tyrševa cesta 29-11.

I Prenovitev Mayerjeve hiše na Aleksandrovi cesti. Zadnji čas mnogi hišni posestniki oplešavajo in prenavljajo stare hiše. Tako so lepo prenovili hiše pri »Belem volku«, Pavšino in Golobova v Wolfovi ulici. Gradbeno podjetje Miroslav Zupan že več tednov prenavlja notranjost in zunanost nekdanje Mayerjeve hiše št. 11 na Aleksandrovi cesti. Hiša je bila za nadstropje dvignjena. Zavarovalna družba »Jugoslavija« v Belgradu je že lani 15. januarja kupila od Amerika Mayerja to hišo, ki spada pod vlož. št. 51 k. o. Kapucinsko predmestje, za 1.685.000 din. Hiša je sedaj popolnoma izpraznjena. Ko bo prenovljena, se naseli v njej pisarna zavarovalnice, ki je že na streho postavila velik reklamni transparent. »Jugoslavija« je pred dobrimi desetimi leti kupila tudi nekdanjo Tauerherjevo hišo na Gosposvetski cesti št. 4 z vsemi gospodarskimi poslopi. Ta hiša je poleg kavarne »Evrope«.

— Pri saprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutra, še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

I Uprava kina Uniona sporoča cenjenemu občinstvu, da se danes ne vrše v kinu Unionu nobene kinopredstave, pač pa se bo ponovil krasni francoski film »Sel ljubezni« še v sredo, 26. t. m., ob 19 in 21. Občinstvu prav toplo priporočamo ogled lepega filma, v katerem igrajo znameniti igralci Jean Gabin, Jean Pierre Armont in Gaby Morlay glavno vlogo.

I Za mariborski festival slovenskih narodnih običajev je župan g. dr. Adlešič na željo pripravljalnega odbora sklical sestanek raznih ljubljanskih organizacij, ki bo danes, 25. ob 18.30 v magistratni posvetovalnici, da bi se tudi ljubljansko prebivalstvo v čim večjem številu udeležilo te letošnje največje nacionalne manifestacije ob severni meji. Na sestanku so seveda vabljene tudi organizacije, ki eventualno po pomoči niso dobile posebnega vabila.

I Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov in avtotaksijev) bo po pravilniku ministrstva notranjih zadev z dne 26. 9. 1928 Ur. l. 336-100 za drugo polletje v Ljubljani na mestni pristavi, Povšetova ulica 8, dne 28. julija 1939 od 8—11. Komisiji je predložiti prometno knjižico, 100 din državni kolek za potrdilo v prometni knjižici in tako 54 din v gotovini za vsak avto. Pri tej priliki bodo pregledana tudi druga motorna vozila, ki letos iz kakršnegakoli razloga še niso bila pregledana.

I Za oglednika živine in izdajatelja živinskih potnih listov na teritoriju nekdanje občine Vič je imenovan g. Franc Ažman ml., trgovec na Tržaški cesti 126; za oglednika živine na teritoriju priključnega dela občine Dobrunje (Stepanja vas) pa g. Jože Černe, posestnik v Stepanji vasi 3. Oba prejšnja oglednika sta namreč umrla ter sedaj imenovana nova oglednika pričneta poslovati s 1. avgustom letos.

I Za mestne reveže je darovala Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doktor in drug v Mariboru 20 m blaga za obleke. Mestno poglavarstvo se darovalki najtopleje zahvaljuje tudi v imenu podpiranih.

I Iz Ljubljane izgnana. Karol Oražem, doma iz Petelinja pri Postojni je na nedolžnost čas izgnan iz okoliša ljubljanske policijske uprave. Za 3 leta je iz Ljubljane izgnan trgovski potnik Ivan Fritz, doma iz Sv. Marjete pri Ptuj.

I Rzne tatvine v Ljubljani. Jože B. je star 52 let. Postal je skoraj kleptomani in najraje krađe v popolni pijanosti. Postal je res prava žrtev demona — alkohola. Poprej je bil Jože kot strojnik pri državnih železnikih. Nad 20 let je vestno služil. Alkohol ga je spravil v prepad tako, da je bil od-

puščen iz državne službe brez pokojnine. Sedaj krađe. V škofijskih zavodih v St. Vidu je ukradel več cevi in jih ponujal na prodaj. Zasečili so ga in zaprli. — Drzen žepar je neki gospej M. ukradel 2.500 din gotovine. — Kurjaču klasične gimnazije Francu Celarcu je nekdo odnesel 92 din gotovine in železen primož.

I Ogled začasnega hidrotehničnega laboratorija na Viču (Cesta dveh cesarjev 114) s predavanjem kol. ing. Milovana Goljevščka o rezultatih modelne preiskave praga, projektiranega na Savinji pri Celju, in predvajanjem številnih eksperimentov priredil za svoje člane in po njih vpeljane goste Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, v torek, 25. julija, ob 19. Člani, ki še niso bili v laboratoriju, naj se zberejo pri zadnji postaji cestne železnice na Viču ob 18., ostali naj pridejo naravnost v laboratorij.

I Lepe nove poti po rožniških in tivolskih gozdovih so gotovo namenjene mirnim sprehalcem, ki iščejo tam oddiha in razvedrila na čistem zraku med poživljajočim zelenjem. Teža se zaveda meščan, še bolj pa morda tujec, ki Ljubljancane zavida za prekrasne zelene nasade. Teža se zaveda vsak človek, ki je res človek, ne pa divjak ali zverina. Čeprav so vsi tivolski nasadi in gozdovi sedaj zaščiteni tja do Večne poti in je v njih varna tudi divjačina, vendar pa pred divjaki niso varni mestni uslužbenci, ki varujejo sprehalce in nasade pred podivjanostjo kolesarjev, motociklistov in avtomobilistov. Da je vožnja s kolesi in motorji ter avtomobili po sprehaljstih prepovedana, ve vsak najpreprostejši delavec, vedeti pa tega nočejo avtomobilisti in kolesarji ter motociklisti, ki še vedno ogrožajo mirne sprehalce. Poročati moramo celo o neverjetnem dogodku, ki je v sramoto ne samo našemu duševnemu delavstvu, temveč vsej Ljubljani. Ko je mestni delavec prijazno opozoril nekoga šolanega javnega uslužbenca, da je prepovedan vožnja po rožniški poti, ga je gospod nalašč tako surovo odrinil, da je delavec padel v jarek. Z gospodom se bo seveda pomenila policija, a njegovega imena ne moremo izdati, da ne bi osramotili vsega njegovega stanu. Na žalost je še vedno preveč takih ljudi, ki se ne brigajo za splošnost in prezirajo prepovedi, čeprav so te prepovedi samo zaradi reda in v korist vseh ljubljancov. Mnogi jih je med njimi takih, ki z naslado nastiljajo pote s papirjem ali puščajo na njih in ob njih celo dokazuje svoje civiliziranosti in kultiviranosti, naposled pa napadajo uslužbenca ki varujejo nasade in tudi sprehalce pred takimi ljudmi. Kriče nad delavci in pazniki, da niso policaji in jih na-

padajo na najrazličnejše načine s pravo bezniško surovostjo. Policija bo odleje poostrišla svoje postopanje, naprošeno je pa tudi vse občinstvo za sodelovanje, da se prepreči slaherne zlorabe, zlasti pa vožnja kolesarjev, motociklistov in avtomobilistov po javnih nasadih in gozdovih. Z poslednim opozarjanjem kolesarjev in drugih grešnikov bodo Ljubljancani pokazali samo svojo ljubezen do lepe in dobro vzgojene Ljubljane ter dokazali tudi svojo visoko etično kulturo, ki je gostje našega mesta ne morejo prehaliti.

Kranj

Knjižice za kongres KK se dobe v knjižnici Ljudskega doma vsak dan do sobote od 8 do 12. Kdor le more, naj se kongresa udeleži, da bomo pokazali, da razumemo današnji čas. Kranjčani se bomo na kongresu še posebno odrezali s križcem, ki ga bodo fantje nosili v sprevodu.

Glede stanovanjske akcije ob priliki kongresa Kristusa Kralja sporočamo vsem, ki so se prijavi, da dajo na razpolago stanovanja, da jih ne bomo potrebovali, ker jih je v Ljubljani dovolj na razpolago.

Umrla je v Strazišču pri Kranju v starosti 57 let Marija Perdan. Pokojnica je bila žena znanega in uglednega tekstilnega mojstra Perdana. Bila je vneta članica vseh naših katoliških slovenskih organizacij. Možu zapuščala 2 nepreskrbljena otroka, ki bosta silno pogrtašla skrbno mamico. Naj v miru počivala Zaljučici družini naše iskreno sožalje!

Dograditvena dela stanovanjske hiše Pokojniškega zavoda v Kranju. Stanovanjska hiša Pokojniškega zavoda že dobiva svoje novo lice. Pričeli so s poskanjem zunanjih sten. Vsa dela bodo končana že v oktobru mesecu.

Trbovlje

40 letnico mašništva bo obhajal v torek, ravno na svoj god, naš g. župnik mons. Gašparič. Ce mu bo zdravje dopuščalo, hoče ta spominski dan proslaviti s svojimi stanovskimi tovariši z abhvalno službo božjo na Slomškovem grobu v Mariboru. Ko Trboveljčani svojemu nad vse skrbnemu duševnemu pastirju častitamo k prelepemu jubileju, mu posebno želimo, da čim prej premagata bolezen, ki ga zadnje čase ovira pri njegovem poklicnem delu. Bog ga ohrani še mnoga leta!

Prijave za kongres Kristusa Kralja se sprejemajo v pisarni v kaplaniji vsako jutro do devetih. Tam se dobijo knjižice, znaki in vsa druga pojasnila. Vožnja je četrtinska. Hitite s prižganjem.

Poročil se je g. učitelj Šuligoj Avgust z gđ. Erno Stih, trgovko. Čestitamo!

MARIBOR

Festival slovenskih narodnih noš v Mariboru

Festival slovenskih narodnih običajev, ki bo prirejen v okviru letošnjega VIII. mariborskega tedna 5. in 6. avgusta na stadionu SK Železnikarja, bo največja in najzanimivejša tovrstna doseganja prireditvev na Slovenskem. V celoti bo nastopilo 9 skupin, in sicer štiri iz bivše mariborske oblasti in pet iz Bele Krajine, v celoti pa bo sodelovalo okoli 200 ljudi.

Prva skupina bo iz Lancove vasi pri Ptuj. Skupina bo sestavljena iz 22 sodelujočih v narodnih nošah pod vodstvom Mira Vavpotiča iz Sv. Vidu pri Ptuj. Pokazala bo v treh nastopih orade, plešace in Ruso s petimi figurami. Drugo skupino bo otvorilo osem mešanih parov v narodnih nošah iz Beltincev in Prekmurja. Vodil jih bo Matjaž Kovčič in bodo pokazali 6 originalnih panonskih plesov, medtem Meštarski ples, Gustivanjski ples, Gustivanjsko obredno kolo in ples Marko skače za lastno originalno glasbo. Tretjo skupino 20 sodelujočih bo poslal Sv. Jurij ob Ščavnici pod vodstvom Farnja Žižka. Pokazali bodo v domačih narodnih nošah zimske obredne prizore: Strjaka, Ruso, Vajček, Kijuč in Lčijo. V četrti skupini se bo predstavilo 29 nastopajočih iz Sv. Marka nižje Ptujice pod vodstvom Franja Žižka s Kurentom, Zlodejem, Orači, kokotiči, Medvedom, Ruso in Kobjašavo.

Bela Krajina bo poslala prvo skupino 50 žensk in moških iz Crnomlja pod vodstvom Lojzeta Setine. Izvajali bodo Zeleneza Jurija po starem, Sprevod in Crnomaljsko kolo-most. Drugo skupino 12 mešanih parov da pod vodstvom Marice Weissove Metlika z Metliškim kolo in štirih delih, obrednim prizorom Mostom, svatovskima igrama Rešeta in Robiči ter igrokazom kurji boj in Turen. Tretja skupina 16 ljudi v narodnih nošah pride pod vodstvom Oskarja Maliča iz Vinice in bo nastopila z Vinškim jastučkom, Kresničami in skupnim prizorom. Adlešič pošljejo skupino 18 moških in žensk z originalno godbo in bodo predvajali dvoje starih kol, in sicer Hruške-jabolka in Lepo Anko ter obredni prizor Kresnic. Zadnjo skupino 26 nastopajočih pošljeja kraja Poljane—Stari trg pod vodstvom Rada Radatoviča in bodo izvajali Zemljanjsko kolo s praporom, ženinom in nevesto ter kolo Kresnice.

Belokrajince bo skupno vodil dr. Milan Bano, predsednik Belokrajanskega kluba, tehnično vodstvo vse prireditve je prevzel naš znani folklorist Fr. Marolt, vodstvo štajerskih in prekmurjskih skupin pa Hrvoj Maister, tajnik društva Prijateljev slovenskih goric. Dne 5. avgusta bo ob 12 sprevod vseh skupin s kolodvora na Mariborski teden, ob 17 pa sprevod po mestu na stadion SK Železnikarja ob Tržaški cesti. Nastop se bo pričel ob 17.30 in bo trajal dve uri in pol. V nedeljo 6. avgusta bo pa matineja, ki se bo pričela ob 10 in bo trajala do 12.30. V soboto 5. avgusta ob 9 dopoldne bo poizkusni nastop štajersko-panonskih

skupin, popoldne ob 15 pa belokrajinskih, h katerim bodo emeli samo novinarji, fotografi s posebnimi izkaznicami »Putnika« in člani tehničnega osebja.

Ze ta program, podan samo v suhih obrieh, dokazuje, da bo ta prireditve nekaj povsem novega in vredna, da si jo ogledajo ne le domačini, ampak tudi gosti in tučji. Za marsikoga bo to odkritje nečesa, kar je naše prastaro narodno blago, pa je žal večinoma že pozabljeno in ohranjeno samo še v nekaterih naših pokrajinah in v teh le v redkih vaseh.

m Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru bo na mestnem poglavarstvu od 1. do 20. avgusta, in sicer ob nedeljah in praznikih od 9 do 11, ob delavnikih pa od 10—12. Za vpisovanje so obvezni vsi vajenci in vajenke ter pomočniki in pomočnice iz mesta in iz okoliških občin Pobrežje, Studenci in Koški, ki še niso stari 18 let in še niso dovršili obrtno-nadaljevalne šole. Delodajalci se pozivajo, da pošljejo šoloobveznike takoj k vpisovanju. Po navedenem roku ne bo več vpisovanja. Pri vpisu je treba predložiti zadnje šolsko spričevalo ter krstni list in plačati običajno šolnino.

m Mariborski rojaki od Sv. Lovrenca na Dravskem polju priredijo dne 13. avgusta skupen izlet v domači kraj, katerega se udeleži tudi pevsko društvo »Krilato kolo« ter železničarska godba. Iz Maribora bodo odšli z vlakom ob 8.35, v Sveti Lovrence pridejo ob 10.30, kjer bo takoj nato maša za pokojne sorodnike in znance. Pred spomenik v svetovni vojni padlim bodo po maši položili venec. Ob 12 je skupno kosilo v Zdolskovi gostilni za one, ki se bodo posebej prijavi. Kosilo stane 6 din. Popoldne obisk sorodnikov in znancev, izlet na Pljuško goro, odhod pa najpozneje ob 20 na železniško postajo, od koder odhaja vlak proti Mariboru ob 21. Vožnja tja in nazaj stane za osebo 12 din. Izlet se vrši ob vsakem vremenu. Prijave sprejema Mohorko Stefan iz Počehove št. 34, občina Koški pri Mariboru.

m Smrt znanega trgovca. Na kliniki v Gradcu je umrl v starosti 45 let mariborski trgovec Aleksis Paternolli, lastnik znane Martinčeve trgovine v Gosposki ulici. Naj počiva v miru.

m Zaradi suše zalivajo — slive. Huda suša grozi poljskim pridelkom. Tudi sadno drevje bo prizadeto, zlasti slive, ki so letos izredno bogato obložene s sadjem, ki pa bo odpadlo, če ne bo dovolj moče. Kmetje vzdolž Drave in ob večjih potokih, kjer je še vode, si pomagajo na ta način, da vsak večer obilno zalivajo češpljeva drevesa, da bi si na tak način rešili pridelek.

m S kolesom se je ubil. V Sv. Jakobu v Slovenskih gorah se je pripetila tragična nesreča, ki se je končala s smrtjo. 36 letni mizarški pomočnik Ferdinand Krajnc iz Jarenine se je peljal po cesti v Spodnjem Jakobskem dolu od gostilne Kertiš po hribu navzdol. Bil je vinjen ter je nepazljivo drvel po hudi strmini. Zaletel se je pri tem v jablano ter si razbil glavo. Obležal je pri pričrti mrtve.

m 250.000 in ne 100.000 din škode. Posestnik g. Grosek na obveščena, da mu je požar na njegovem posestvu v Rošpohu povzročil 250.000 din škode in ne 100.000 din, kakor smo poročali.

m Nevarno križišče za pešce in voznike je stikalnišče Glavnega trga z Ulice kneza Kocjca ter Vetrinsko ulico. Včeraj je bil tam hud karambol. Mizarški mojster Ivan Iršič je s svojim motornim kolesom podrl na tla Jožefa Flašakerjevo, ki je dobila take poškodbe, da so jo morali reševalci odpeljati v bolnišnico.

m Nevaren slepar v rokah pravice. Pred nekaj meseci je prišel v Maribor neki moški, ki je imel veljavno železniško legitimacijo kot železniški uradnik zagrebškega ravateljstva. Imel je tudi brezplačno vozovnico za potovanje v II. razredu vseh naših vlakov, kakor jo imajo posebni kontrolni organi. Zglasil se je v neki tukajšnji trgovini pisalnih strojev ter se je dogovoril za nakup 3500 din vrednega pisalnega stroja, in sicer na obroke. Plačal je 200 din, kot jamstvo pa je po-

ložil od železniškega ravateljstva podpisano im s pravilnim pečatom opremljeno menico ter s strojem odšel. Trgovec je nedavno poslal na njegove naslov račun, katerega pa so mu vrnil, češ da je naslovičenec nepoznan. Potem je poizvedoval pri zagrebškem železniškem ravateljstvu ter je zvedel, da nimajo tam nobenega uradnika pod navedenim imenom ter tudi ni bila izdana nobena takšna uradna legitimacija. Skoraj istočasno pa je ta tuje prišel tudi k nekemu drugemu trgovcu s pisalnimi stroji v Mariboru. Imel je s seboj prijatelja, ki se je prav tako izkazal z železniškimi legitimacijami kot državni uradnik ter je prevzel poročilo za nakup pisalnega stroja v vrednosti 3600 din, za katerega je kupec plačal prvi obrok 200 din, stroj odnesel, ostalih obrokov pa sploh ni plačeval. Oba tuja sta imela železniške legitimacije subotškega ravateljstva. Poizvedbe se pokazale, da so bile legitimacije ponarejene. Pred dobrim mesecem je prišel tuje spet v Maribor ter je hotel kupiti na obroke na podlagi svojih legitimacij in menice 4000 din vredno harmoniko. Trgovec pa je zahteval še druga jamstva ter se je potem kupčija razdrta. Te dni pa je sleparja doletela zaslužena usoda. Hotel je kupiti v Ptuj pisalni stroj, pa je imel smolo, da je naletel na trgovec, ki je imel zastopstvo že prej opeharjenega mariborskega podjetnika ter je za te sleparije že vedel. Obveščena je bila policija, ki je kupca aretirala. Sleparja ima sedaj mariborska policija. Kako se prav za prav piše, še ni ugotovljeno, ker ima kup legitimacij, vsako na drugo ime. Vse pa so opremljene s pravimi žigi, tako da je sedaj vprašanje, na kak način je do njih prišel. Pravi, da jih je kupil.

Celje

c Škof g. dr. Rožman na Planici. V nedeljo je bila na Planici lepa spominska slavnost, blagoslovitev spominske plošče nadgozdarju Emilu Kristofu, ki je padel 5. maja 1935, zadel od krogle divjega lovca in umrl. Spominske slavnosti se je udeležil ljubljanski škof prevz. g. dr. Rožman s svojim tajnikom, slavnosti pa so prisostvovali poleg številnih planincev tudi okrajni načelnik g. dr. Milnar iz Gornjega Grada, vsi uslužbenci uprave Marjigrad z ravnateljem g. inž. Zumrom na čelu. Ob 10 je g. škof opravil sv. mašo in imel ob tej priliki lep spominski nagovor. Po sveti maši je g. škof blagoslovil na Tomiškovem posestvu spominsko ploščo pok. nadgozd. Kristofu. S to slavnostjo je bilo združeno tudi praznovanje 50-letnice nadgozdarja Viktorja Pareža in s 40-letnico službovanja gozdnega čuvaja Strgarja, ki je ob enem obhajal 70-letnico rojstva. G. škof je jubilatoma osebno čestital. Tako so planinci najlepše počastili spomin Emila Kristofa in z njegovimi ožjimi prijatelji, s katerimi je živel in delal, obujali spomine na tega dobrega moža, za katrim je ob njegovi smrti žalovala vsa Savinjska dolina. Kristof Emil je bil škofov nečak.

c Potreba uredbe avtobusnega prometa na cesti Celje-Velenje-Šoštanj. Vzrok ukinitev avtobusnega prometa na tej cesti je bila pred leti v prvi vrsti razmeroma visoka cena z ozirom na ceneno železniško vozino. Danes pa je cena za avtobusno vožnjo skoraj enaka železniškemu vozni cenam. Ako se obnese avtobusni promet v Savinjski dolini in drugod in to celo v krajih, ležečih ob železnici, potem je še verjetneje, da bi se bolje obnesel v krajih, ki so oddaljenejši od železniških postaj, kakor na pr. kraji ob cesti Celje—Velenje—Šoštanj. Zveza s Celjem bi bila zlasti ugodna za dijake in študente. Odlučujoči činitelji naj bi temu posvetili več pozornosti.

c Mestna knjižnica bo danes zopet pričela z rednim poslovanjem.

c Celjska mestna občina razpisuje dobavo in instalacijo litoželeznega kotla za centralno peč v ljudski šoli za šolski okoliš v Celju. Ponudbe je vložiti do 31. julija v vložišču mestnega pogl.

c Kramarski in živinski sejem bo jutri na dan sv. Ane na Teharjih.

c Pod škropilni voz je padel v Zalcu 9-letni sinček posestnika Ivan Koradej. Kolo mu je šlo čez nogo in mu zmekčal prste.

c Slikarski mojster Gošnik Anton iz Celja je padel na poti iz Teharja s kolesa in si zlomil levo ključnico.

c Konj je brenil v nedeljo v Celju 32-letnega delavca Vilka Krajnc s tako silo, da mu je prizadel nevarne poškodbe na hrbtu in poškodoval ledvice. Obenem ga je ugriznil v levo roko. Nezavestnega so peljali v celjsko bolnišnico.

c Izločilna tekma za teniško prvenstvo med SK Celjem in Atletiki je preložena na sredo ob 6 zvečer. Prireditve bo v mestnem parku.

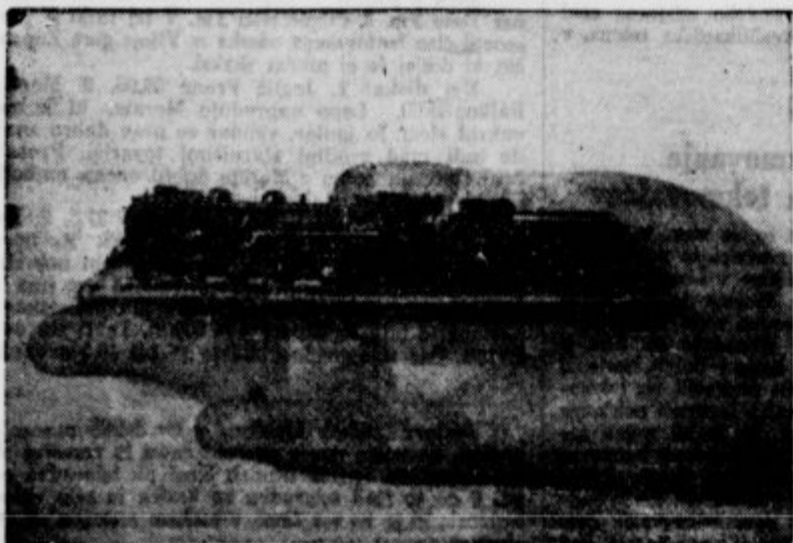
Pekovski pomočniki v Celju stavkajo že četrti dan

Celje, 24. julija

Vsa celjska javnost z največjo pozornostjo sleduje stavko pekovskih pomočnikov, ki je nastala zaradi neugodnih pogajanj, odnosno zaradi odpovedi kolektivne pogodbe s strani pekovskih mojstrov. Ze v nedeljo smo poročali, da je vsa javnost na strani pomočnikov ter pričakuje in prosi oblast, ker je to v interesu tujskega prometa, ki je sedaj največji, da nastopi sama in energično uredi razmerje med pomočniki in mojstri. Združenje je poslalo v soboto zvečer stavkujočim, ki so zbrani stalno v Delavski zbornici, pismo z opozorilom, da morajo vsi pomočniki nastopiti službo v nedeljo, ker bodo drugače smatrali, da so izstopili iz službe. Zanimivo je tudi, da je 6 vajencev ušlo svojim mojstrom, ker niso mogli vztrajati, da bi delali 16 ur na dan. Mestno poglavarstvo je dobilo zaradi tega več oadb. Prav tako so prihajali te dni na občino nekateri mojstri, pa tudi drugi ter izrekli željo, da bi se čim prej uredile delovne razmere, češ da jih je sram, da pride na trg tako slabo pečivo. Zastopniki stavkujočih pomočnikov so se obrnili tudi na predsednika občine g. dr. Voršiča in ga prosili, da posreduje. Prav tako so se obrnili na g. župana vajenci, da jih zaščiti.

Da bo javnost točno obveščena, kako plačajo nekateri mojstri svoje pomočnike, navajamo sledede primer. Neki mojster je plačal 17. junija svojemu pomočniku za 6 delovnih dni 90 din, od tega mu je odtegnil prispevek za OUZD 7.50 din in uslužbenški davek, tako da je dobil pomočnik tedensko 81.50. Drug primer: pomočnik je dobil za 6 delovnih dni 75 din. Mojster je odtegnil od plače 7 ur, ker pomočnik ni mogel več zaradi utrujenosti prodajati v nadurah pečivo. Tako je dobil pomočnik z odtegljajem le 68.50. Po kolektivni pogodbi pa so od tedenske plače, ki je bila določena na 250 din, mojstri odtegovali po 100 din za hrano in stanovanje, dasi uredba pravi, da se sme odtegniti za hrano dnevno 8 din in za stanovanje 2 din.

Kakor smo zvedeli, so imeli danes popoldne ob 5 pekovski mojstri sestanek, da se pogovorijo, kako bi povoljno rešili to pereče vprašanje, ki škoduje mestu Celju, zlasti pa njim samim. Prepričani smo, da stavka ne bo trajala dolgo.

To je po gotovo najmanjša lokomotiva na svetu! Izdelal je to natančno delo mehanik Chanut, sicer uslužbenec pri družbi »S. N. C. F.« (katere vozovi z mednarodnimi brzici vozijo tudi skozi Slovenijo). Igračka je 200-krat pomanjšani vzorec prave lokomotive, ki jo je družba dala izdelati za svoje proge v južni Franciji. Tehta 80 gramov, deluje pa s isto natančnostjo kot ona na progi. Chanut jo je delal 500 ur.

KULTURNI OBZORNİK

Tri umetnostne razstave v Gornji Italiji

2. Razstava P. Veronese v Benetkah

Razstava Pavla Veronese (1528—1588) v Benetkah je kot tretja velika prireditelj sledila letos Tizianovi in Tintorettovi, ter zaključila veličastno trilogijo, ki jo tvorijo trije mojstri, ki predstavljajo v beneškem slikarstvu oni vrh, za katerim je stremel ves razvoj od Viverinija dalje.

Beneško slikarstvo je še dolgo potem, ko je že Giotto pričel s renesanso zapadnoevropskega slikarstva, vztrajalo pri tradicionalnem slikarstvu oltarnih podob na zlato ozadju združenih v poliptih. Šele Viverini je premagal vpliv vzhoda, oprostil slikarstvo zlatega ozadja ter ga nadomestil s krajino in tako dal pobude za samostojen razvoj beneškega slikarstva, ki ga pričenjajo Belliniji. Giovanni Bellini je iz poliptika ustvaril nov, enotnejši koncept oltarne podobe nazvan »sacra conversazione« v katerem je združil figure v naravnost medsebojno razmerje, v katero vnese že nekaj čisto človeško pojmovanih elementov čustvenega življenja n. pr. v razmerju božje Matere do otroka in kjer to čustveno povezanost izdatno podpira idilična krajina ozadja. Za pri Belliniju se pojavi kot velika novost svetloba. Pod njenim vplivom se razkroji lokalna barva in vedno bolj dobiva slika oni enotni ton, ki je posledaj tako značilen za beneško slikarstvo. V tej smeri je potoke ves razvoj slikarstva v Benetkah s ciljem da zajame moment sveta kot barven in običjen pojav.

Se en element se v Benetkah kmalu razvije do samostojnosti, to je krajina, ki vse do Giorgiona igra v slikarstvu podrejeno vlogo, on pa si jo osvoji v njenem razpoložljivem momentu in ji tako pripomore do samostojne vrednosti v slikarstvu.

Tizian združi v svojem delu vse pridobitve prejšnjih generacij in se razvije v prvega izrazitega kolorista, kateremu uspe, da s pomočjo nove impresionistične tehnike ujame podobo sveta v njegovi vizualni pojavnosti.

V tem tiči ogromna zasluga Benetk, da so zapadnoevropskemu slikarstvu ustvarile novo možnost razvoja, ki se je zdel po stanju v srednji Italiji nemogoč. Srednja Italija je po svojem slikarskem prizadevanju diametralno nasprotna Benetkam. Tam se znanstveno goji študij človeškega telesa in perspektiva, študij, ki doseže idealno popolnost v delu velikega Michelangela. Tizian in Michelangelo sta dva glavna zastopnika obeh smeri i v njunem delu je ta dvojnost pojmovanja jasno izražena. Obogateno s pridobitvami srednje Italije, s perspektivo in anatomsko pravilno, plastično formo človeškega telesa, je beneško slikarstvo, s tem da je te pridobitve združilo s barvnim in svetlobnim izkustvom, doseglo enotno vizualno podobo sveta.

Tizianov mlajši drug Tintoretto predstavlja najpopolnejše zlitje obeh zgoraj imenovanih smeri, ki ga je napovedal s svojim znanim izrekom, da »slika v Michelangelovem duhu in s Tizianovimi barvami«. Michelangelovo monumentalno formo je združil z beneškim barvnim razpoloženjem in z drznim posegom v prostor razgibal doslej mirno renesansno kompozicijo do skrajnih možnosti. Tizianovo impresionistično tehniko je stopnjeval do take popolnosti, da je postal podlaga vizionarnosti El Greca, Velasqueza in Goye.

Ce sta bila Tizian in Tintoretto revolucionarja, ki sta utirala nova pota beneškemu slikarstvu, je Veronese svojevrsten pojav. On po naravi ni problematik, ampak se je srečno koristil z vsemi odlikami svojih sodobnikov, pri tem pa znal zajeti Benetke v njih najglobljem bistvu. Po rojstvu Veronese ni Benečan, že ime ga izdaja, da je iz Verone in bil šolan izprva v provinci, Bresciji, od koder prinese v beneško slikarstvo srebrni ton, ki ga sicer Benetke ne poznajo.

V Benetkah se je okoristil predvsem s Tizianovo kompozicijo in tehniko, dodal pa ji je Michelangelovo nadležnost in ustvaril tako monumentalno kompozicijo. Vse razkošje takratnih Benetk se izživlja na njegovih platnih. In ni čudno če se pri njem stalno ponavljajo teme kot Zadnja večerja, Svata v Kani, Večerja pri Leviju itd. kajti na takih konceptih je mogel pokazati razkošno življenje beneške družbe.

Veronese pa je v beneško slikarstvo posredoval nov kompozicijski princip — iluzionizem. Mantegna je prvi odprl strop za balustrado, Correggio pa je v kupoli v Parmi rešil problem plavajoče figure. Veronese je perspektivo pojmoval vedno vezano na rob slike. Zato imamo vtis, da njegove figure padajo v zraku in prav iz tega vzroka njegove slike bolje učinkujejo, če so obsežne visoko na steni kot pa pritrjene na stropu. Vsekakor pa je Veronese važen posrednik iluzionizma, ki ga za njim v Benetkah izpelje Tiepolo.

Njegovo delo v Benetkah je vezano na tri osnovne momente. Iluzionistično slikarstvo je razvil v villi Maser, enotno zasnovano cerkveno notranjostino je ustvaril v cerkvi San Sebastiano, monumentalno alegorično slikarstvo pa je v poveševanje Serenissime uresničil v Doževi palači.

Veronese je poslednji iz velike trojice: Tizian, Tintoretto, Veronese; živahen kolorist, čudovitih barvnih efektov in veren slikar beneške družbe in njenega sijaja. Odslej gre razvoj Benetk navzdol, in tudi slikarstvo ni v Benetkah nikdar več doseglo one visoke stopnje, na katero so ga dvignili trije slikarji. Slava Benetk je zatonila.

Prav tako je izšla tudi kongresna številka Glasnika, s članki P. Ziberta: Kristus mora kraljevati, p. Lavre: Katoliška akcija za Kristusovo kraljevanje; p. Kopatina: Branimo božje pravice; p. Remca — rimski katoličani!; p. Vrtočca: Glasnica Kralja Kristusa Marta Noailat. To so članki te slavnostne številke. Ostale rubrike kot Bengalski misijoni, so zanimive kot sicer. Posebno vrednost pa daje številki članek: Sveta oprava krščanskega doma, ki naj bo kraljestvo Kristusovo, za katerega je prispeval arh. Pengov deset polstranskih risb slovenskega kmečkega življenja in verskih navad. Posebno mlajši rod naj prebere ta članek, da bo spoznal, kako tesno živi slovenski kmet s Cerkvijo.

Mladika, št. 7. — Julijska številka Mladike je bogata in pestra kot vsaka številka te družinske revije Mohorjeve zvonice. V uvodni celoletni povesti »Trop brez zvoncev« je sedaj opisal pisatelj Janez Jalen kmečko »šrangco« ter poroko v živahni in sveži obliki ter z vidikom že na novo svatbo, ki se pleče ob prvi. Joža Likovič je napisal novo barjansko legendo ob Kristusovi smrti, legendo, ki je polna barjanske folklorne sitih barv, pa tudi notranje vsebine. Venceslav Winkler je prispeval močno razgibano in napeto zgodbo o harmoniki, ki je nekaka balada v prozi ter vzbuja tudi baladno občutje. France Kunstelj je opisal mežnarja Jerneja, ki je ves vnet za cerkev in njeno staro podobo ter ne more preboleli nobene novotarje niti pri zvonjenju niti v notranji opremi cerkve ter kmalu umre, ko vstane bolan iz postelje. To so pripovedne doneski v tej številki, ki jih v pesmi dopolnjuje Vinko Zitnik s svojimi »podobami« predmetov, kakor so stara podoba, redovnik, mesec, dolina in njiva ter Vida Tauferjeva z »Bolinikovo pomladjo«. V podučnem delu opisuje Viktor Smolej pot od Tater do Blata ter se ustavlja to pot v Krakovu in Vjelički, pri čemer opazuje samo nedoslednost v pisanju poljskih imen (včasih fonetično, včasih pismeno). Mara Pantarjeva nadaljuje s prevodom Albeckove povesti »Bila je žena«. Anton Moder opisuje »spadke« v rastlinstvu, Ivan Čampa pa prireja Beckdorfov opis podzemeljskih vrtoč. Ocene novih knjig in slik ter družinski nasveti in zabava zaključuje literarni del lista. Bogata pa je Mladika tudi z reprodukcijami podob domačih in tujih umetnikov kakor tudi umetniških fotografij. Tako je v tej številki predstavljena s sedmimi reprodukcijami slikarica Bara Remčeva, ki je prejšnji mesec imela svojo prvo večjo razstavo in dosegla velik uspeh. Reprodukcijske vsebuje portrete (Marie Remčeve, Marie Poganičkove ter Tončka Natlačenca), kakor tudi več tihotičnih in pokrajnih (Ratče v gornji savski dolini). Lepe fotografije je prispeval znani amater Krašovec. Tudi Smolejev potop je bogato ilustriran. Mladiko pripravljamo vsem.

Opomba. V »Jutru« je ob »Pripombe k Malovim« Problemom slovenske zgodovine napisal g. Bogo Grafenauer tele besede: »K objavi odgovora ... moram pripomniti še to, da se mi je pripetilo v devetih mesecih že v drugo, da je izšel v »Slovenecem« Kulturnem obzorniku name napad, dotičim obramba ni smela iti na istem mestu. Tudi to je na svoj način značilno...« Ob tej opombi je marsikdo prepričan, da je urednik »Slovenecem« kulturne rubrike prepovedal objaviti Grafenauerjev odgovor dr. Malu, kar ni res, temveč je celo z dopusta, kjer se je pretekli teden nahajal, izrecno dovolil natis. Njegov namestnik pa je vztrajal samo na tem, da naj z odgovorom počaka do večerj, ponedeljka 24. t. m., to je do prihoda urednika. Tako ne bi bilo treba iskati prostora družje, zaradi česar bi tudi mi lahko napisali stavek z isto ostjo: »Tudi to je na svoj način značilno...« Dr. Tine Debeljak.

ALI STE ŽE NAROČILI LETOSNJE MOHORJEVE KNJIGE?

Londonška tržnica pogorela

Pogled na pogorelo londonsko tržnico. Delavci v ospredju s vso naglico popravljajo razrito progo.

V noči od četrta na petek je v Londonu začela goriti velika tržnica za zelenjavo. Požar se je silno naglo razvijal in je kmalu zajel vse veliko poslopje. Ko je ogenj prodril streho, je razleg elektrini daljnovodne cestne železnice, žice so kmalu padale na tla in promet s predmestji je bil prekinjen. Šele v zgodnjih jutranjih urah se je posrečilo zvezo spet vzpostaviti. Do tedaj pa so morali vsi tisoči, ki se vsak dan vozijo v predmestja, čakati. Požar je gasilo 20 gasilskih čet z najmodernejšimi pripravami, pa ga do 3 jutraj ni bilo mogoče omejiti. V veliki nevarnosti so bile tudi sosednje stavbe, ki se jih ogenj sicer ni

prijel, pa so tudi utrpele precejšnjo škodo zaradi močnega gašenja. Podirajoče se zidovje in ogrodje je 10 gasilcev lažje ranilo. Ker teče v neposredni bližini tržnice veliko železniških tirov, so bili tudi ti močno poškodovani. Promet po teh progah je bil prekinjen, zato so v petek zjutraj mnogi delavci in uradniki prišli na svoja mesta z velikimi zakasnenji. Požar sredi noči je ves London vzdignil na noge. O vzrokih požara še ni znanega nič zanesljivega, nekateri pa domnevajo — ne brez razlogov — da je tudi tu imela vmes svoje prste tajna »IRA«, ki se še vedno javlja s podobnimi dejanji.

ŠPORT

Nedeljski šport

Tenis v Zagrebu

V Zagrebu so imeli naši najboljši teniški igralci kvalifikacijske tekme, ki so obenem zaključile letošnje državno prvenstvo. Tekme so bile na odlični višini in so zapustile najboljši vtis.

Najprej sta nastopila Pallada in Kukuljevič. Pallada je premagal Kukuljeviča in s tem dokazal, da je za Punčecem in Mitičem naš najboljši igralec. Rezultat v njegovo korist se glasi: 7:5, 6:0, 6:1. Kot drugi par sta nastopila Punčec in Mitič. Punčec je premagal Mitiča kakor je bilo pričakovati, in sicer z rezultatom 6:2, 6:4, 4:6, 8:6.

Belgrad : Dunaj 2 : 2

Naš nogomet se je zopet uveljavil v inozemstvu. Pred odhodom belgrajske reprezentance smo bili v skrbih zaradi uspeha in sedaj so nam Belgrajčani zopet tako zaigrali kakor je za naš nogomet potrebno. V Celovcu so namreč igrali v nedeljo z reprezentanco Dunaja ter so izvojevali neodločen rezultat, kar je zelo velik uspeh kdor pozna dunajski nogomet in njegove reprezentante. Če pomislimo, da so sestavljali dunajsko reprezentanco bivše Avstrije, in če pomislimo, da se je odigrala tekma na njihovih tleh, potem moramo priznati, da je uspeh belgrajskega nogometa res velik.

Zvezdne kolesarske dirke v Celju

Na 17. zvezdnih dirkah, ki so se vršile v nedeljo v Celju, so bili doseženi tile rezultati:

Ljubljana—Celje (74 km) je startalo 10. na cilj prišlo 7 dirkačev. Prvi Peternel Janez (Hermes) 2:22 2/5; drugi Franc Kogoj (Edinstvo) 2:22 3/5; tretji Jože Gregorič (Edinstvo) 2:22 4/5.

Maribor—Celje (60 1/2 km). Startalo 7. na cilj dospelo 5 dirkačev. Prvi Karl Sodec (Maraton) 1:57.40; drugi Lukac Avg. (Tekstilni) 2:03.28 2/5; tretji Grmek Anton (Tekstilni) 2:03.29.

Slovenji Gradec—Celje (51 km). Startali so štiri, na cilj dospela dva dirkača. Prvi Pogorelec Ivan (Mislinja) 1:44; drugi Kočan Anton (Korotan) 1:44.1.

Kranj—Celje (80 km). Startalo 6. na cilj prišlo 5 dirkačev. Prvi Brtoncelj Anton 2:44; drugi Kresovič Vinko 2:34.1; tretji Bratun Franc 2:34.3; četrti Kolar Franjo 2:34.4, vsi člani I. gorenjskega Motokluba v Kranju.

Celje—St. Peter—Celje (26 km). Izven konkurence je startal član belgrajske Jugoslavije Aleksander Popov, ki je privozil na cilj s časom 44:27. Glavna skupina (startali so 4. na cilj prišli 3): Prvi Jerneje Oto 44:25; drugi Planinšek Jože 44:25 1/5; tretji Spajzer Jože 44:26. — Skupina novincev (na cilj so prišli vsi 4 dirkači): prvi Judec Franc 44:27 1/5; drugi Cilenšek Franc 44:27 2/5; tretji Pukt Vili 44:27 3/5.

Medklubska damska dirka na proti Celje—St. Peter—Celje (11 km). Startali sta dve tekmovalki in prišli na cilj: Prva Zupanec Matilda (Klub atov. kol. Celje) 28; druga Frič Berta (Edinstvo, Ljubljana) 28 1/5.

Krajišnik, Banjaluka : ŽAK, Subotica 3 : 1

V Banja Luki je bila v nedeljo odigrana med gornjima nasprotnikoma prva kvalifikacijska tekma, v kateri je zmagal Krajišnik.

ZFO

Nedeljsko tekmovanje naših mednarodnih tekmovalcev

Na ljubljanskem Stadionu so se nam v nedeljo predstavili naši mednarodni tekmovalci, ki pojdajo prihodnji teden na mednarodne tekme v Liege (Belgija). Na mednarodne telovadne in športne tekme pošlje Zveza fantovskih odsekov telovadno vrsto osmih telovadcev ter šest lahkoatletov. V nedeljo so nam ti reprezentantje pokazali, v čem bodo v Belgiji nastopili in koliko so se za te težke tekme pripravili. Na tekmovanju so se pojavili vsi tekmovalci, izvzemši odličnega jeesenjskega telovadca Franciča, ki je bil nujno zadržan. Kakor smo mogli videti v nedeljskem tekmovanju, smemo pričakovati, da nas bodo fantje Zveze fantovskih odsekov dobro zastopali na teh mednarodnih tekmah. Hladno vreme je sicer tekmovalce oviralo, da niso pokazali vseh svojih sposobnosti, kar

velja zlasti za nekatere telovadce, ki so imeli poleg tega še prav posebno smolo na drogu.

Tekmovalci so pokazali na celi črti velik napredek. Prav pri vsakem tekmovanju pokažejo nekaj novih stvari in vsak se od tekme do tekme zboljšuje in to povsod. Z vajami na bradli so pričeli. Z izredno lepimi in sigurno izvedenimi vajami sta se nam predstavila brata Natlačen in Varšek. Janez, ki ima tudi zelo lepo in težko vajo, se danes ni mogel znebiti smole, ki ga je vseskozi spremljala. Na krogih je bil na prvem mestu br. Varšek, na drugem pa Natlačen. Lep napredek smo opazili na tem orodju, ker so bile moči posameznih tekmovalcev precej izenačene, vendar primanjkuje nekaterim še vedno one moči, ki je za izvajanje vaj na krogih nujno potrebna. Videli smo pa kljub temu pet lepih razpov in eno tudi v stoji. V skoku čez konja je briljiral Janež. In tudi ostali so bili dobri; trening, ki ga imajo ta teden, bo odpravil še zadnje malenkostne hibe. V poljubnih prostih vajah še vedno vodi Janež. Vendar ima tudi Natlačen zelo fino vajo in ugajala je ona od Kokota, zlasti krasna in težka vezava iz lepo izvedenega plovnega skoka. Na konju na šir z ročaji je Natlačen razred zase. Tudi Varšek je imel lepo in težko kombinacijo. Na drogu pa je briljiral kakor običajno brat Varšek. Toda tudi Natlačen je imel zelo lepo in težko sestavo, ki jo je izvedel z njemu svojstveno eleganco. Ostali so imeli več ali manj smole, kar velja zlasti za Janeža, ki ima tudi tako vajo na drogu, da ga vse občuduje. Mnogo riskira in ker mu še manjka potrebne rutine, g včasih nese. Na posledje so nastopili telovadci še pri teku na 100 m. Z vse točke je bilo preteči omenjeno progo v času 12 sekund. Najboljše je tekel Natlačen, ki je prijel 19.25 točk. Pa tudi ostali so precej dobro tekli, saj je prejel celo zadnji tekač 16.50 točk.

In tudi lahkoatletki so se dobro odrezali in dosegli zelo odlične rezultate. Zaradi zanimivejšega tekmovanja so sodelovali poleg atletov, ki poidejo v Belgijo, še drugi najboljši atleti ZFO. Tekmovanje je vodil načelnik ZFO br. Kermavner, sodniški zbor pa br. Hvale. Tekmam, ki so se hitro razvijale, je prisostvovalo nad 1000 gledalcev, ki so z zanimanjem zasledovali posamezne borbe. V naslednjem prinašamo rezultate:

Najboljši je Jeseničar Natlačen Fric, ki ima 135.65 točk. Potem sledijo:

Varšek Janez 130.50 točk. Ljubljana; Janež Karel 128.90 točk. Sv. Helena; Zeleznik Franc 128.20 točk. Jesenice; Kermavner Franc 121.60 točk. Kranj; Jezeršek Ivko, 121 točk. Komenda; Kokot Slavko 113.10 točk. Celje.

Atletiči

Kakor smo že zgoraj omenili, gre v Belgijo le šest atletov. Tem atletom pa so se danes pri poizkusnih tekmah pridružili še nekateri tovariši. Doseženi rezultati so prav zadovoljivi, nekateri celo odlični. — Rezultati so bili naslednji:

Tek na 100 m: 1. Lončarič Rado 11.7, 2. Smolj Franc 12, 3. Filipič Ivan 12.4.

Met krogla: 1. Klnar Janez 12.95, 2. Jeglič Franc 11.69, 3. Merala Rajko 11.38.

Skok v višino: 1. Filipič Ivan 160 cm, 2. Strupi Franc 155 cm, 3. Klnar Tone 150 cm.

Tek na 300 m: 1. Klnar Janez 37, 2. Skušek Marjan 37.1.

Skok s palico: 1. Zupančič Tone 3.10 m, 2. Klnar Tone 3 m, 3. Filipič Ivan 3 m. V tej točki je presenetil član fantovskega odseka iz Višnje gore Zupančič, ki dosele še ni nikdar skakal.

Met diska: 1. Jeglič Franc 38.08, 2. Merala Rajko 35.60. Lepo napreduje Merala, ki je enkrat sicer še napred, vendar se prav dobro znajde tudi med svojimi starejšimi tovariši. Prepričani smo, da bomo z Meralo dobili enega najboljših slovenskih metalcev.

Tek na 1000 m: 1. Košir Zmago 2:37.5, 2. Potočnik Crto 2:49, 3. Hlebec Janez 2:58. Koširjev čas bi pomenil še pred dobrim mesecem nov državni rekord. Sedanji državni rekord pa ima z 2:34 Goršek Emil. Kot zaključek lahkoatletkega nastopa je bila še štafeta 4 × 100 m. Tekli sta dve štafeti. Cas zmagovalne štafete je bil 46.5 sekund.

Fantovski odsek Ljubljana - Sv. Jakob naračnja bratom, da imajo danes zvečer mladi in naračnja ob 7 sestaneke na igrišču (Prule); člani pa telovadbo od pol 8 do 9. Med telovadbo bo kratak in zelo važen sestanek, ki je za vse člane v vsakem vremenu strogo obvezen.

Kalanova brošura »Svet za Kristusa« v francoščini

V pariški založbi »Offlice du'livrec (Paris Vle, 4, rue Madame, 4) je izšel v lepi obliki prevod znane in že v 11 jezikov (kakor pravi francoški letak, ki spremlja knjigo!) prevedene knjige »Svet za Kristusa«, ki jo je svoj čas napisal svetnik Janez Kalan v nemškem jeziku. Sicer — ne vem, po kakšni krivdi — prevod ne nosi imena pisateljevega, kakor tudi ne priloženi letak, ki pa nosi sliko svetnika Janeza Kalana. Francoški prevod, ki ga je oskrbel znani prevajalec slovenskih del v francoščino abbe Ferdinand Kolednik (ki pa tudi ni imenovan, vendar je ime lahko razbrati iz uvodnega pisma šibeniškega škofa Mileta, ki naslavlja prevajalca v francoščini: »mon cher abbe Ferdinand« in je priložen prevodu v faksimlu. Tam je imenovan tudi avtor Kalan.) Knjigo poznamo dobro tudi že iz slovenskih izdaj ter moramo priznati njen velik mednarodni pomen, kajti prav s to knjigo je svetnik Kalan inspiriral svet za kongrese Kristusa Kralja, katerih šest je zdaj vrši v Ljubljani, odkoder je izšla tudi zamisel. Francoška knjiga, ki je lepo izdana s poudarjenimi gesli v debelem tisku, obsega 146 strani ter stane 10 fr. V uvodu so ponatisnjena pisma tedanjega kardinala Paccelija (sedanjega papeža), ki pošilja kot vatikanski državni tajnik papežev blagoslov avtorju, dalje pismo šibeniškega škofa dr. Mileta, ki daje — kot škof prevajalca abbe Kolednika — svoje imprimatur ter tudi beseda avtorja samega, ki se opravičuje svoje preprostosti, s katero je pisal to knjigo, posvečeno Kristusu Kralju. Knjiga ima namen vzbuditi pri Francozih navdušenje za idejo kongresov Kristusu Kralju. Vsekakor je knjiga Janeza Kalana: Svet za Kristusa ena tistih slovenskih knjig, ki si je našla pot v svet.

Nova knjiga bivšega češkega zunanega ministra. Bivši minister in vseučiliški profesor dr. Kamil Krofta je sedaj izdal novo knjigo z naslovom »12 časa prve republike« (Z dob naših prvi republik), kjer objavlja celo vrsto dokumentov o jezenskih dogodkih. Knjiga, ki stane 45 Kč, prinaša mnogo novega in bo gotovo vsakega, tudi našega bralca, zanimala.

Sejavec, spisal dr. Egidij. Pravkar je izšel deseti snopit »Sejavec«, ki obsega branje za 20. in 21. nedeljo po binokostih, za praznik Kristusa Kralja, za praznik Vseh svetih in za Verne duše. Pisatelj naznanja na zadnji strani: Sejavec se bliža koncu svojega dela. Še 11. snopič, ki bo obsegal nedeljsko banjo za 22., 23. in 24. nedeljo — zadnje — po binokostih in Sejavec pa bi se lahko usedel na koncu dolge njive k počitku. Za 11. snopičem, ki je že v tisku, pa se bo ponatisnil še 1. snopič — ki je že dalj časa razprodan — z nekoliko pomnoženo vsebino. Pisatelj bo dodal pozneje še 12. snopič, ki pa bo obsegal branje za nekatere slavnosti, ki jih ljudstvo rado praznuje z veliko slovesnostjo. Ta zadnji snopič bo vseboval tudi kazalo za vseh 12 snopičev. Knjižica se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, kjer se dobe tudi ostali snopiči te zbirke — snopič po 16 din.

Kongresna številka Bogoljuba. Za kongres je izšel v slavnostni številki ter z več članki, ki se dotikajo kongresa in njegove idejne moči. Tako je J. Š. prevedel Bellouadra o Kristusu Kralju pred Pilatom. K. in Č. govorita o pomenu kongresa. Prof. Strupi piše o slovenskem narodu pred Kristusom Kraljem. Dr. Zdešar piše o pametni vzgoji v družini pod naslovom Pamet je boljša kot žamet. Posebno vrednost daje tej številki lepa legenda o Velesovski Mariji, ki jo je spisal mladi a dobri pisatelj Viktor Zorman. Piestenjak piše celoletno povest o služkinjah. Posebnost zase so lepe reprodukcije nabožnih slik največjih mojstrov slikarjev.

700 letnica minoritskega samostana v Ptuj

združena z vseslovenskim tretjeredniškim kongresom

5., 6. in 7. avgusta

Izredno dovoljenje.

Od višjega redovnega predstojništva oo. minoritov odnošno od sv. Kongregacije v Rimu je te dni prišlo izredno dovoljenje. V dnevi proslave 700 letnice jubileja bo namreč dovoljen tudi ženskim osebam dostop v znamenito prekrasno obehedno v prvem nadstropju minoritskega samostana v Ptuj, in sicer 4., 5., 6. in 7. avgusta t. l. Naj vsakdo uporabi to izredno priliko ter si ogleda eno največjih znamenitosti Ptuj!

Nabavite si spominsko knjigo!

Ravnokar je izšla krasna spominska knjiga minoritskega samostana. Okusno s slikami opremljena knjiga vsebuje na 174 straneh zanimive in važne momente iz zgodovine minoritskega reda, ptujskega samostana in mesta Ptuj. Knjiga ima naslov: »Pax et bonum«, spominski listi posvečeni sedemstoletnici minoritskega samostana v Ptuj. Natisnila jo je Mohorjeva tiskarna v Celju. Založil Minoritski samostan. Knjiga bo dragocen okras

Mladinski dan v Sv. Vidu pri Ptuj

Danes je bil v Sv. Vidu pri Ptuj slavnosten dan, kot ga v tem lepem kraju dolgo ni bilo. Saj se je danes tu zbral v velikem številu cvet slovenskega naroda, dekleta in fantje iz naših dveh mogočnih mladinskih organizacij. Zbral se je ta cvet v nekaj močni trdnjavi protislovenskih struj, ki so zastripale našo slovensko mladino z Dravskega polja in slovenskih Haloz.

Jutro je vstalo prepreženo s temnimi oblaki in od časa do časa je lil dež. Toda to ni niti najmanj motilo naše pogumne mladine, da ne bi v velikem številu prišla na vozeh, kolesih in tudi peš v Sv. Vid. Tudi druga ljudstva je bilo zelo veliko. Ko so se zbrali vsi na telovadišče, je krenil po trgu mogočen spreved, kot ga še Sv. Vid ni videl. Fantje na konjih, v narodnih nošah so dajali mogočen izraz sprevedu. Nato člani v krogih, ki jih je bilo okoli 40, članice v krogih in lepo pisanih oblekah, gojenke, mladi, mladice, člani v civilu itd. Spreved je krenil proti cerkvi, ki je sprejela to mladino v svoje varstvo. Lepa hiša božja je bila do zadnjega kotička polna mladine in njihovih staršev ter prijateljev. Na levo je stopil slavnostni pridigar g. p. Stefan Savinšek iz Ptuj, ki je v ognjeviti besedah vžil mladini pogum za njeno delo in borbo v življenju. Lepe besede bodo gotovo ostale vsem v najlepšem spominu. Nato je bila slovesna sveta maša, ki jo je ob asistenci daroval p. Stefan.

Po sv. maše je krenil spreved nazaj na telovadišče, kjer je bila potem skušnjava za popoldanski nastop.

Ob 15 so bile slovesne večernice, ki se jih je udeležila vsa mladina, ki je prikorakala z godbo od Sv. Marka niže Ptuj na čelu v cerkev. Pridni godbeniki, ki so že popoldne in ves dan igrali vesele koračnice, zaslužijo vso pohvalo.

Po večernicah je vse drlo na telovadišče, da vidi telesni uspeh dela naše pogumne mladine. Zbralo se je okoli tisoč prijateljev naše mladine, ki so v napetem pričakovanju čakali na pričetek nastopa. Najprej je pozdravil g. p. Alojzij Horvat vse navzočne, med katerimi smo tudi opazili ptujskega župana g. dr. Alojzija Remca, banskega svetnika g. Petra Maležiča s soprogo, gimnazijskega ravnatelja g. Frana Aliča, kapucinskega gvardijana g. p. Hazemalija in druge. V kratkih besedah je orisal cilj in delo mladine v Sv. Vidu in okolici. Na koncu je vzkliknil Nj. Vel. kralju Petru II., knezu-namestniku Pavlu in vsemu kraljevskemu domu.

Nato je govoril glavni govornik, zastopnik mariborske podzveze ZFO, g. Geratič Mirko, ki je podal glavne smernice naši mladini.

Kot prve so izvajale proste vaje gojenke, nato skupina ptujskih dijakov in dijakin »Na Gorenjskem je fletnoc, ki je bila posebno toplotno sprejeta. Sledile so proste vaje mladenk, članov in članice, vse dobro podane. Telovadna vrsta ptujskega Fantovskega odseka je izvajala nato vaje na bradlji, članice pa so podale dovršene simbolične vaje »Gor čez izaroc«. Skupina fantov in deklet v narodnih nošah od Sv. Marka pa je izvajala krasne tipične vaje, ki sličejo narodnim plesom. Sledila je lahka atletika ptujskih mladev. »Moj očka ima konjička dva« od članice od St. Janža na Dr. polju, vaje na drugo, ki jih je izvajala ptujska telovadna vrsta in ki so bile vzharno sprejete. Po simbolični vaji »Lepa si roža Marija«, posebnih vajah ptujskih članic, in navdušeno sprejetih mladčevskih prostih vajah, so prikorakali na telovadišče vsi nastopajoči in navdušeno zapeli fantovsko himno.

sleberne knjižnice. Nabavite si jo čim prej, ker je zaloga knjige izredno majhna. Cena je razmeroma zelo nizka. Naroča se mehko in trdo vezana v minoritskem samostanu v Ptuj.

Polovično vožnja.

Ministrstvo je te dni dovolilo polovično vožnjo za vse udeležence pri proslavi 700 letnice, in sicer za 5., 6. in 7. avgust. Nabavite si zato pravočasno taborne knjižice in znake!

Prijavne pole.

Ker se dnevi proslave naglo bližajo, ponovno prosimo žg. župnike, ki so že prejeli prijavne pole, naj jih čim prej točno izpolnijo in pošljejo Pripravljalnemu odboru.

Plakati.

Prosimo najvljudnejše častite župnijske urade, da poslane plakate izobesijo na vidnih mestih in opozorijo svoje župljane na našo proslavo in vseslovenski tretjeredniški kongres.

Letos že 60 požarov v ptujskem okraju

Letošnje leto bo najbrže rekordno v številu požarov. Saj ne mine skoraj dan, da ne bi kje gorelo. Ptujski okraj bo brezdomno odnesel prvo mesto med vsemi slovenskimi in tudi jugoslovanskimi okraji sploh, kar se tiče požarov. Saj smo v tekočem letu našli že 60 požarov.

Dne 16. t. m. je okoli 23 ponoči izbruhnil požar v gospodarskem poslopuj posestnika Prosenjaka Alojza v Dornovi pri Ptuj. Uničil je kolarnico, dve šupi, skedenj in listnjak. Na gospodarskem poslopuj je bilo tudi 4.000 kg sena in 2.500 kg slame, kar je vse zgorelo. Ogenj je uničil razno gospodarsko in poljedelsko orodje ter večjo množino stavbnega lesa. Skupna škoda znaša okoli 23.000 din, poslopje pa je bilo zavarovano za 15.000 din. Gasit so prišli gasilci iz Pacinj, Dornove, ki so lokalizirali požar, tako, da se ni razširil na bližnje hiše. Kako je požar nastal, še ni točno dognano, mislijo pa, da je hotel najbrže v listnjaku prenočiti kak neznanec, ki je z neprevidnim ravnanjem z vžgalicami zanetil ogenj.

V torek, 18. t. m., pa je ob 2 popoldne začelo goreti v skednju posestnika Kolarja Janeza iz Lešja, občina Majšperk. Ogenj je upeljal stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje, obstoječe iz hleva in drugih pritliklin. Poleg tega je zgorelo 10.000 kg sena, 1.000 kg raznega žita, 2 tisoč kg slame, vsa obleka in razno poljedelsko ter gospodarsko orodje, tako da znaša skupna škoda okoli 62.000 din, ki je delno krita z zavarovalnico v znesku 20.000 din. Na mesto požara so takoj prišli gasilci iz Majšperka, ki so rešili, kar se je rešiti dalo, in omejili požar.

Prejšnji nedeljo, ob tritret na 1 popoldne pa je iskra iz lokomotive tovernega vlaka št. 1187, ki vozi iz Ptuj proti Pragerskemu, zažgala požeto pšenico na njivi posestnika Trčka Janeza iz Cirkove. Njiva je oddaljena od železniške proge okoli 15 m. Zgorelo je 350 snopov pšenice, tako, da je Trčko oškodovan za okoli 500 din. Ogenj so opazili prvi bližnji sosedje in ga hitro pogasili, sicer bi bila škoda mnogo večja.

Ptuj

Združenje vojnih invalidov (UVI) v Ptuj, bo imelo v nedeljo 30. t. m. ob 9 popoldne svoj redni občni zbor, z običajnim dnevnim redom, v prosti dvorani Mladike. Na občni zbor so najvljudnejše vabljene zastopniki oblastev, tako državnih, kakor tudi banovinskih. Vsi invalidi, vojne vdove in ostali prizadeti, udeležite se gotovo občnega zbora, ker se bo tolačila nova uredba, ki je že stopila v veljavo.

Avtomobilski nesreči. Pred par dnevi je vozil proti Spuhlji pri Ptuj iz Celja neznan tovorni avto s prikolicco. Namenjen je bil v Osljek. Na avtu je bilo naloženo železo, na prikolicci pa same nove tehnične. Vozil je zelo naglo. Za ovinkom, ki je precej oster, se je zaradi velike brzine zaletel v ograjo, za katero se nahajala kapela. Podrl je ograjo in razbil železna kapelina vrata. Nato je peljal avto na vrh brega, kjer se mu je pa utrgala prikolica, ki je letela nazaj s hriba in se prevrgla. Vse tehnične so se razbile, tako, da je škoda okrog 20.000 din.

Ali ste že darovali za kongres Kristusa Kralja?!

zlasti še v tako senzacionalnem primeru. »McNab je dvignil veke.

»Senzacionalnem — klepar povožen v Maida Valu!«

Šele zdaj sem razumel razlog za njegovo prejšnjo pretvezo. Mathezon se nedvomno ne bo brigal za nezatno nesrečo v Maida Valu, ki niti v časopisju ni bila omenjena. Tako sem mislil sam pri sebi, ko mi je McNab položil roko na rame in epregovoril z mirnim, zaupnim glasom.

»Prav ta voz je stal nekje za hišo tisto noč, ko ste kolovratili okoli po vrtu ali pa nemara bližje v tisti sobi. Razumete, Chance? Ta voz, ki ga nihče ni videl, za katerega nobeden izmed služinčadi ni vedel, je tisti, ki je odpeljal slepa odondod.« Prijem mi je otrdel. »Če ga imajo še, tedaj so naši,« je zašepetal z žarečimi očmi.

Šele zdaj, ko sem se znašel v tem gorečem McNabovem upanju, sem sprevidel, kako napeto zanimanje sem čutil za usodo tistega slepa. Njegova zgodba, če ga kdaj najdemo, bo pač vredna pripovedovanja. Ni me pa zanimal samo kot časniki-krivca. V tem je bil tudi čut človečnosti. Tudi človek sam, kakor ga je orisal McNab, neobgljenec, ki se ni zavedal, da preži nad njim vsak hip pripravljena smrtna kosa, je zbujal sočutje vsakomur.

No, nazadnje smo dobili novico. Novico, ki sem jo prav za prav imel v svojem načrtu in sem jo tudi pričakoval, ki pa sem jo ta čas izgubil izpred oči. Kajti ob svojem prizadevanju pri zaposlitvi krajevskih dopisnikov sem skora; pozabil, da bi utegnila kakšna novica priti tudi sama po sebi. In ta novica je bila oddrana po brzojavnem stroju okoli šeste ure popoldne in so mi je položili na mizo z drugimi poročili iste časopisne agencije vred. Kakor hitro sem jo prebral, sem dal klobuk na glavo ter se odpravil proti Adelphiju. Kako pa sem mogel vedeti, da bom našel McNaba tisto noč doma? Ne morem povedati. Saj je videti, da smo kdaj veselej, kadar pride na naša vrata trkat kakšna slaba novica.

Zahvala

ZFO, novomeška podzveza, prirediteljica mladinskega tabora v Novem mestu 15. in 16. julija, čuti prijetno dolžnost, da se zahvali vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli, da je tabor tako sijajno uspel.

Svojo najtoplejšo zahvalo izrekamo gg. ministrom dr. M. Kreku, Lj. Pantiču in B. Miljušu, ki je obnem zastopal g. ministra za telesno vzgojo Cejoviča, g. banu dr. M. Natlačenu, zastopniku vojnega ministra g. majorju V. Mesarovu, zastopniku ljubljanskega škofa g. dr. Gregorija Rožmana inful proštu g. K. Cerinu, zastopniku poveljnika dravske divizijske oblasti, dolenskem rojaku g. senatorju dr. Fr. Kulovcu in vsem ostalim odličnim gostom, ki so s svojo udeležbo počastili naš tabor in tako izrekli naši mladini svoje visoko priznanje.

Posebej se zahvaljujemo g. ministru B. Miljušu za njegove tople besede, ki jih je spregovoril naši mladini, dalje zastopniku g. škofa dr. G. Rožmana inful. proštu g. K. Cerinu za njegov krasni govor in sv. mašo, g. župniku A. Bergantu, ki je izvršil blagoslovitvene obrede na našem stadionu ter g. uredniku Ilijji in predsedniku ZFO dr. St. Žitku za njuna govora.

Nadalje izrekamo najtoplejšo zahvalo Zvezi dekliških krožkov, ki je s svojim članstvom sodelovala pri vseh tabornih prireditvah, vsem, ki so sodelovali v sprevedu in pri ostalih tabornih prireditvah in ne nazadnje tebi, mladina, ki si s svojim discipliniranim nastopom priborila tak sloves naši organizaciji na Dolenskem. Prav tako se toplo zahvaljujemo gasilskim četam, ki so požrtvovalno vršile samarijansko službo ter članom rediteljskega zbora in informacijske službe za njihovo naporno delo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči vsem oblastvom in uradam ter njihovemu osebju, ki so nam pri pripravi za tabor pokazali tako veliko naklonjenost, zlasti škofijskemu ordinariatu v Ljubljani, direkciji dr. železnice v Ljubljani, vojaški oblasti, mestni občini novomeški, železniški postaji in poštenu uradu v Novem mestu, ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, upraviteljstvu meščanske in ljudske šole v Novem mestu, zavodu čč. sester de Notre Dame v Smihelu in vsem ostalim. Prav tako se najtopleje zahvaljujemo vsem društvom in korporacijam v Novem mestu, ki so nam rade volje dali na razpolago društveni inventar ali kako drugače šli na roko, množično-vilnim stavbenikom, trgovcem in obrtnikom, ki so za naš tabor toliko žrtvovali, in pa vsem, ki so nam za potrebe tabora nakazali denarne zneske.

Slednjič se zahvaljujemo vsem drž. uradam in hišnim posestnikom, ki so izobesili zastave in s tem povzdignili slavnostno razpoloženje tabornega mesta.

Končno izrekamo toplo zahvalo vsem članom pripravljalnega odbora, na katerih je tedne in tedne slonel skrb za podrobne priprave in katerih delo je bilo združeno z neprecenljivimi žrtvami.

Vsem tem in vsem ostalim, ki so s čimer koli pripomogli k velikemu uspehu našega tabora Bog plačaj! — Bog živi! — ZFO, novomeška podzveza.

Središče ob Dravi

Zlobna roka požigalec na delu. Dne 11. t. m. ob 10 zvečer sta plat zvona in gasilski rog klicala na pomoč. Gorela je hiša in gospodarsko poslopje, last Doga Marije iz Obreža št. 83 pri Središču. Ker je bilo vse s slamo krito, je bila vsa stavba takoj v objemu plamena ter je v kratkem času z vsemi spravljenimi prideli, vozovi ter poljskim orodjem zgorela do tal. Zavarovalnica zdaleka ne bo krita škoda. Ogenj je bil podtaknjen. Dne 19. t. m. popoldne pa je vzbudil pozornost gost dim in zopet je udaril plat zvona. Zažgal se je gozd »Koračica« last ormoške graščine. Gasile so okoliške gasilske čete s štirimi motorkami ter gre vse priznanje požrtvovalnim gasilec, da so požar pri tako močnem vetru omejili, klub temu da so črpali vodo v blizu 1000 metrov oddaljenem potoku. Požar je uničil okrog 10 oralov mladega gozdnega nasada in je škoda ogromna. Dne 21. t. m. pa je tržane budil iz spanja ob 2 plat zvona in gasilski rog. Gorela je kopica slame, last Ivana Borka, posestnika iz Središča št. 93. Ogenj je bil podtaknjen.

McNab je bil doma. Ob mojem vstopu je hitro pogledal kvišku, uganil je, da sem prinesel novice, in nedvomno je kajpak pričakoval, da je od tega ali onega našega dopisnika prišlo kakšno poročilo o tistem vozu.

»Zamudila sva, McNab.«
»Zamudila?« je ponovil in nenadna senca mu je legla na obraz.
»Berite to!«

Položil sem tanki papir predenj na pisalno mizo. Ko so mu oči ujelo prve besede, sem ga videl nenadoma odregneti, nato pa si je z nagio kretljivo zamahnil preko oči ter jel čitati naprej. Iznad njegovega hrba sem spet sledil besede:

»Moškega našli mrtvega. Rye, Sussex. V nekem samotnem kraju blizu Stona v Isle of Oxney je danes v grmovju tik neke senene kopice neki poljedelski delavec pri svojem delu odkril mrtvo moške truplo. Telo kaže na človeka v zgodnjih tridesetih letih, gladko obrtrega, s temnimi lasmi in nežnimi, pravilnimi potezami, in zanimivo je, da niso, čeprav je bil čedno obleden, našli pri njem ničesar, po čemer bi bili mogli ugotoviti, kdo je. Vzrok smrti ni bil očit in je dostaj neznan.

McNab je nepremično upiral pogled v tisti košček papirja še dolgo potem, ko je moral nehali brati. Nato sem ga slišal vzdihniti:

»Potemtakem so navezadnje res končali s tem,« je rekel.

»Jaz sem že nehal pričakovati.«
»Saj je bilo vedno samo možnost. Daj mi tistile vozni red.«

Listi so se mu zvijali pod spretnimi prsti.
»Charing Cross — Ashford... 9. 15 Apple-dore... Da, ravno še lahko opravite to, Chance.«
»V Stone pojedete?«
»Vi tudi. Potrebujem vas. Telefonirajte zdej Mathezonu!«

Bil sem več kakor pripravljen za pot. Ko pa sem stopil k telefonu, me je neka misel zausavila.
»McNab, kako pa bi mogel ugotoviti identitelo

Iz Julijske Krajine

Deskle. Umrl je 31 letni fant Andrej Zlatoper, ki je bil zaposlen v tukajšnji cementarni. Zaradi revmatizma so ga poslali v Abano, odkoder se je pa vrnil težko bolan na arcu. Moral je v bolnišnico v Gorici, kjer je v par dneh umrl. Prepeljali so ga domov, kjer je imel velik pogreb. Njegova prezgodnja smrt je še toliko bolj žalostna, ker je ravno zbiral za oklice potrebne listine. Bil je pošten fant. N. p. v m.l.

Dve srebrni maši. V nedeljo 16. julija smo praznovali na Goriškem dve srebrni maši. Prvi slavljencec je bil g. Cyril Sedelj, nečak pokojnega velikega nadškofa, župnik v Steverjanu, drugi pa g. Stefan Podberšek, župnik v Štjaku. O prvi slavnosti, ki se je vršila na željo hvaležnih duhovljanov, med katerimi deluje srebrnomašnik že 18 let, v domači, lepo okrašeni župni cerkvi v Steverjanu, je »Slovenec« že kratko poročal. Naj samo še dodamo, da je imel stolni vikar goriški prof. dr. Fr. Močnik za priliko izredno prirčen in topel govor, vrli pevci so pa s svojo ubranostjo dali svetemu opravilu svojstven podvig. Ker je to nedeljo fara obhajala tudi praznik sv. Mohorja in Fortunata, je bilo razpoloženje še tem bolj svečano in bo ostal dan Steverjancem v lepem spominu. — Drugi srebrnomašnik je na željo rojakov praznoval svoj pomembni spominski dan v rojstni vasi v Desklah. Vaščani so se z vnmom potrudili, da je bil praznik njihovega odličnega sovaščana prirčen in lep. Fantje in dekleta so okrasili cerkev, pevci so zastavili pa vse svoje sile, da so s svojim petjem ogreli vernike, ki so do zadnjega kotička napolnili božji hram. Po prisrčnih voščilih domačega g. župnika je imel nedeljsko pridigo — tudi v Desklah je bila šmohorska nedelja — g. jubilat sam. V krepkih, žegavih besedah je orisal radosti in težave svoje 25-letne službe v vinogradu Gospodovem in je močno poudaril veličino duhovniškega poklica. Da počaste slavljenca, so se zbrali okrog njega vsi sobratje kanalske dekanije z novim g. dekanom na čelu. Naj zaključimo: Nedelja 16. julija je bil pomemben dan in si naši Desklani že še mnogo takih, saj podžrejo ljubezen in ogrejejo si: 1 — Obema srebrnomašnikom kličemo: Na mnoga leta! Bog Vaju ohrani zdrava in blagoslovljena do zlate maše in še čez!

Elektrarne na Prevalu ne bo

Gorica, 23. julija.

Lansko leto je »Slovenec« ponovno pisal o veliki elektrarni, ki so jo nameravali zgraditi pod Vipožami na vzhodni zapadnih Brd. Potrebno vodno moč so hoteli dobiti iz Soče, katero bi bili od elektrarne centralne v Plavah, ki je sedaj v gradnji, pod gorovjem Sv. Valentina in pod Ibriskim gričevjem po rovu speljali do bližnje Vipoži, kjer naj bi gnala novo orjaško električno napravo. Ker rabi taka centrala vedno močno vodno rezervno, naj bi po takratnem načrtu Soča služila rodovitno prevalsko nižino, ki je nekakša žitnica zlasti Zapadnih Brd, ker pridelajo na njej naši Brici prepotrebno žito, koruzo in krmo. »Na Prevalu bo jezero,« je bila novica, ki je s strahom pretresla vse obrabnike prevalske ravnine. Ze desetletja se je polagoma delalo na osuševanju Prevala, ki je bil močvirnat in skoro brez gospodarske vrednosti. Bolj ko je osuševanje napredovalo, bolj so se zjedajali vanj pridni Brici, ga s trudom obdelovali, pa se vendar veselili kruha, ki ga jim je dajal. Ko se je nenadoma pojavila nevarnost, da bo njihova polja pogoltnila voda, so vztrepetali. Ostali pa niso pri strahu, ampak so možato stopili v borbo. Obrnili so se na vse merodajne kroge in jim dokazali, da pomeni jezero na Prevalu zlom in revščino stotin briških kmetij in posestev. Koliko je ta odpor zalagal, ne vemo. Ker gre smer našega gospodarstva za tem, da dvigne kmeta in njegov dom, menimo, da je bil odločilen. Vendar boji kakorkoli. Magari če so bili drugi vzroki odločilnejši, bistveno je da se elektrarna ne bo gradila. In da se ne bo gradila, tako pravijo dobro poučeni krogi, to dokazuje pa še posebej dejstvo, da so bila pred kratkim oddana zaključna osuševalna dela za prevalsko močvirje v znesku preko 300 tisoč lir. Priprani smo, da je preteča nevarnost pri kraju: elektrarna na Prevalu je pokopana, jezera ne bo.

SLEPEC

Detektivska povest

»Voz je težji kakor človek in zato napravi na mokri poti globlje vtiske. A tudi konj je težji od človeka, in če vleče kaj težkega, se mu kopita globoko vdirajo. Na, med tistimi ozkimi kolesnicami pa ni bilo nikakršnih odtisov kopit. Niti enega ni bilo vzdolž celega privoza, Chance. Niti enega. Da vam povem resnico, to mi je kar sapa zaprlo, kajti to ni bil ročni voziček, kolesnice so bile preveč vsakebdi, da bi bil mogel to misliti. Ne vem več, kaj sem rekel kletarju, toda ko je mož odšel, sem si spet skrbno ogledal one iste sledove.«

McNab je odprl miznico, vzel iz nje neki papir in mi ga dal v roke.

»Tote sem našel.«
Na papirju sta bili dve pokončni črti, dva palca odmaknjeni druga od druge, in tik črte na desni strani je bil krožek v velikosti šilinga.

»To,« je dejal McNab, »je medena kapica patrone kalibra 8, ki jo je pobrala pnevmatika in ki se je zadržala v trdo gumo. Zelo trdno je tlačala v nji, kajti, ko eo jo izdrl, je iztrgala iz gume pravilno kolesce. V mehkih tleh na privozu je tista luknja puščala za seboj okrogle izbokline, ki so bile tako lično oblikovane, kakor da eo bile upodobljene v pekovskem kalupu za prepečenec. Vidite, tista pnevmatika je bila iz trde gume, a ni bila od konjske vprege, ker ni kazala nobenega sledu o kopitu. No, tem dejstvom ustreza samo en tip voza in pri tem izjemnem trojanskem vozu je tista luknja na zunanjem robu zadnjega kolesa. Samo zato bi hotel en vzorec te riebe poslati vsem vašim krajevnim dopisnikom.«

»Toda Mathezon bo hotel to objaviti v svojem listu in nedvomno imeti riebe, kjer bo narisano kolo v svojem natančnem položaju,« sem omenil. »Temu se nikakor ne bo mogoče upirati. Saj bi jo tudi jaz prinesel, če bi bil na njegovem mestu,

tega človeka? Kako bi mogel kdo uganiti, da je bil človek, ki je že mrtev, slep?«

McNab, ki je že tlačil neke stvari v svoj ročni kovčeg, je pogledal kvišku.

»Po kolesnici nekega voza, če jo najdemo na tistih potih,« je dejal. »Če se bo na tleh videlo izbočeno kolesce, tedaj je bil ta mrtev slep. Da in Bog mi pomagaj, tisti, ki je to storil, bo tudi umrl, ker je bil močan in ni poznal usmiljenja.«

Tretja knjiga UGOTOVITEV ZDRAVNIKA DUNDA XIII.

To je prostovoljna ugotovitev. Obega pa vsa dejstva, ki so mi znana o umoru v Ealingu v času od ponedeljkeve noči dne 15. januarja, ko je Aleksander David Kinloch prišel k moji hiši v Albany Roadu v Ealingu, pa do 26. aprila, ko sem ga zadnjikrat videl.

Na omenjeni dan je privedel Kinlocha k meni neki stražnik okoli pol devetih. Redar je dejal, da ga je našel kot potepa in da trdi, da me pozna. Potisnil ga je predse, da bi si ga bil jaz ogledal. Nočna tema je bila še gošča zaradi velike megle, zato sem poprosil redarja, naj pristavi luč tik k možakarjevemu obrazu. Na prvi hip, ko je to storil, sem prepoznal Kinlocha. Videti je bil v pomilovanja vrednem stanju, obleka mu je bila raztrgana in oškropljena od blata, a on sam je bil nervozen in pretresen, kakor da se je bil nappenal v močnem, toda pridruženem razburjenju. A kakor hitro mu je obraz obinita svetloba, mi je bilo jasno, da se mu je bilo nekaj pripetilo, odkar sva se zadnjikrat srečala. Mož je bil spremenjen. Ze trenutek nato pa sem videl, kaj je bilo. Čeprav mu je žar redarjeve električne svetilke sijal naravnost v obraz, je mož boščal nazaj v luč, ne da bi bil trenil z očmi. Ko pa mu je stražnik še palico potisnil v roko, mi ni bilo treba poasnjevati, kaj se je bilo zgodilo z njim: človek, ki je bil priveden k meni, je bil slep.

FLY-TOX

V PLAVIH KANTAH

ubija

muhe, komarje in vso golazen

Otroški kotiček.

Pravljica iz gozda

(58) Z navdušenjem so se podali na težko delo. Toda ni šlo tako lahko, kot so si predstavljali. Palčki niso bili vajeni plezanja, zato jim je bila ta pot precej naporna.

(59) Končno so vsi srečno priplavali na vejo. Z utripajočimi srčki so se plazili dalje proti gradu. Le Mezinčku ni zmanjkalo humorja. Sepetal je Zlatokljunčku, kako je komaj in komaj njegov gospodar Palček pripilhal na vejo. »Sedaj bodi resen«, ga je opomnil Zlatokljunček.

CEVI

za odvođe in dimovođe, »Salonit« valovite plošče in šablone kakor tudi ves

gradbeni material

dobite pri
MATERIAL
LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a
Telef. 27-16 Brzjavni: Material

Čudovita narava!

Hotel »Madeira«, Vrboška (na otoku Hvaru), je zgrajen na kraju, ki nudi ob največji pripeki udobno svežost zaradi vetriča in nenadkriljivi užitek. — Peščenih plaž in borovih gozdov je v izobilju. — Cene pensionu od 48—53 din dnevno, s kopalnico, banovinsko in občinsko takso vred. Dne 15. septembra bo vpricho gostov žrebanje za 15 dnevno brezplačno bivanje v hotelu za sezono v letu 1940. (Velja samo za tosezonske goste.)

Prodajalka

za knjigarno in trgovino s papirjem dobi službo. Ponudbe s prepisi spriceval in event. sliko je poslati na upravo tega lista pod »Papir-1939/11985.«

RAZPIS.

Občina Podsreda, srez Brežice, razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

in pogodbeno mesto

referenta za vojaške zadeve.

Solska izobrazba za obe mesti: višji tečajni izpit (velika matura).

Varščina za mesto tajnika 5000.— din.

Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti v teku enega meseca od danes pri tej občini.

Občina Podsreda, dne 21. julija 1939
Štev. 2792.

ŠTAJERSKA ŠTEVILKA 'SLOVENCA'

V nedeljo 6. avgusta t. l. ob otvoritvi Mariborskega tedna bo izšla posebna

posvečena predvsem Mariboru, Celju in Ptuj

Oglasi v tej številki bodo imeli še posebno vrednost!

R M L

Ko boste v Ljubljani izkoristite ugodno priliko in nabavite za Vašo družino blago za obleke in perilo v znani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC »PRI ŠKOFU«, LJUBLJANA
Lingarjeva ulica — Pred Školijo
Tvrška obhaja letos 70 letnico obstoja, zato posebne ugodnosti.

R M L

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovenjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petina vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Gospodinja in kuharica
samostojna, izučena v samostanu, želi mesta v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« št. 11.972.

Fant
vojašičine prost, trezen, nekadilec, išče službo službe, skladiščnika ali slično. Zmožen kavejce. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.915. (a)

Sofer
vojašičine prost, želi službo kjerkoli. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.903. (a)

Sofer
išče službo kjer koli. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.647. (a)

Mlad fant
želi kakršno koli službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priden« 11.889.

Mlad tkalski mojster
išče službo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Spreten« št. 11.898. (a)

Službo dobe
Kovaškega pomočnika
sprejemem takoj. — Anton Zabret, Zg. Hudinja, Celje

Mlekar
samostojen v izdelavi sira in masla, se sprejme. Ponudbe z označbo zahtevne plače, naj se pošlje na upravo »Slovenca« pod št. 11.988. (b)

Vajenci
Učenka
išče mesto v trgovini. Ima štiri razrede meščanske šole in matura. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.702. (v)

14 leten fant
zdrav in močan, se želi izučiti mehanične obrti ali slično. Po možnosti s hrano in stanovanjem. — Naslov: Tončka Mohar, Frančiškanska 8. (v)

Posestva

Hotel, pension
ali večjo hišo v Ljubljani, kupim. Ponudbe na: Iv. Smukawetz pri Hajnrihar v Bohinjski Bistrici. (p)

Vnajem
ODDAJO:
Pekarno
oddam s 1. avgustom v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.974.

Denar
Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO. KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40

Poizvedbe
Izgubil se je črn pes z imenom »Karo«. Najditej naj sporoči — proti nagradi — na Ivan Vrbovec, Poljanska cesta 58.

Obrt
Mreže
za postelje nuceneje pri Andlovca, zaloga pohištva, Komenskega ulica 34. (f)

Glasba
Tvornica harmonijev
Ivan Kacin, Domžale, dobavlja prvovrstne harmonije evropskega in ameriškega sistema od 2000 din, pianine, moderno izdelane po 9000 din. Prenavija, uglašuje orgle. Cene nizke, tudi na obroke. Zahtevajte cenik! (g)

Čitajte in širite
»Slovenca«

Prodamo

Lepo avbo
sklepanec, ruto itd., kupiš najbolje pri tvrdki Fr. Malgaj, Kolodvorska ulica, nasproti železniške direktije. (k)

Sveže hruške
in jabolka Ia, slive, po 2.75—3 din kg, zaboji 45 kg, franko voznina razpošilja G. Drechsler — Tuzla.

Zaganje za peči
in stružence iz trdega lesa, visoke kurilne vrednosti, dobavlja, dokler traja zaloga: Remec Co., tovarna stolov, Duplica-Kamnik. (l)

TEB. 2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLNENIKA
CEJTA

Mlinarji pozor!
Prodam tri enostavne valjčne stole: »Patent«, »Ganz« in »Oser« 343x220 in 400x200 mm z dvema paroma rezervnih valjkov in zobnih koles. Cena in ogled pri Lešnik Ferdo, umetni mlin v Framu 20, postaja Račje-Fram. (i)

Pozlačen salon
v francoskem antičnem slogu in dve krasni oljnatli sliki (mojster Jakopič) prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.926. (i)

Za strniščno setev
priporoča črno in sivo ajdo, koruzo za zeleno krmo, grahoro, rdečo deteljo in repo, vse najboljše kakovosti — tvrdka

Fran Pogačnik
d. z. o. z.
v Ljubljani, Dunajska c. št. 33 (Javna skladišča)

Kupimo

Zlato, srebro
in briljante kupuje v vsaki količini tvrdka A. Božič, Ljubljana, Frančiškanska ulica 3. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Stanovanja

ODDAJO:
Trisobno stanovanje
komfortno, oddam s septembrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11.977. (e)

Razno

Brezplačen zavitek
»Dostalovega« toaletnega bisera za poskušnjo. — Uspeh pri prvi uporabi. Spuščaji, mozolji, nečistosti lica izginejo. Pošljite za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«, Novi Sad 144. V lekarnah in drogerijah originalni karton 32 din.

IZOLIT

PRODAJNA ZALOGA V LJUBLJANI
MATERIAL d. z. o. z.
IZOLACIJA PROTI VLAGI, TEMPERATURNIM SPREMENBAM IN ZVOKU
ING. MILAN HMELJ - RADEČE
Zahtevajte ponudbe in pojasnila!

KRAPINSKE TOPLICE
Starodavno, znamenito, radioaktivno kopalnišče in zdravilišče, zdravi uspešno revmatizem ishias, protin, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatom, kopalnice v hiši, nanovo zgrajen velik bazen na prostem, dobra hrana, nizke cene, znaten popust za čas pred in po sezoni, pavšalno zdravljenje, lastni avtobus na postaji Zabok—Krapinske toplice, brezplačna vožnja po železnici nazaj itd. Zahtevajte prospekt!

Kolesa
v veliki izbiri najceneje dobite pri
„TEHNIK“ Josip Banjai
Ljubljana, Miklošičeva 20
Zaloga: tenis reketov, nogometnih žog in drugih športnih predmetov!

Po vaši želji Vam izdela
Knjigoveznica
Jugoslovanske tiskarne
v Ljubljani
Kopitarjeva 6/11

v svoji črtalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, Istitutako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenege galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

Cene skrajno nizke.
Poslužite se!

UMRLA NAM JE NASA MAMICA

VALERIJA BENSA
ROJ. GOMISČEK

PREPELJANA BO DANES, 25. JULIJA, OB 5.30 IZ MOST, VODMATSKA ULICA 29, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU.

MOSTE, DNE 23. JULIJA 1939

ANDREJ BENSA,
UCITELJ, ZA OTROKE IN OSTALO SORODSTVO.

LJUBLJANA

Koncert slovenske nabožne pesmi

Kupite programe za ta koncert, ki bo v četrtek zvečer v frančiškanski cerkvi. — Programe dobite v Pax et Bonum v frančiškanski palaši in v trgovini Franca Pavlina na Kongresnem trgu.

Priloge za kongres Kristusa Kralja. Ljubljana se že pripravlja za veliki kongres Kristusa Kralja. Po mnogih trgovinah so izložbe okrašene s kipi Kristusa Kralja. V nedeljski številki smo že omenili manufakturno trgovino Jeločnik in Simončič pred Škofijo. Tudi trgovina Anton Škof v nje bližini je lepo okrašena. Mestni delavci so že v soboto postavili med drevmem pod grajskimi zidovi na severni strani velik transparent z napisom »Kristus kraljuje«, ki je sedaj vsak večer električno razsvetljen. Prihajajo že iz raznih krajev Evrope prvi tuji in odličniki, ki se bodo udeležili kongresa. Pred stolnico od škof. palače tja do Jugoslovanske knjižarne je bilo postavljenih ob atebrih več smrekovih mlajev, ovitih v zelenje. Mlaji so okrašeni s papesi in državnimi zastavami.

Pozor pred nabiralcem darov za gasilce! Ker se bliža kongres jugoslovanskih gasilcev v Ljubljani, so se po mnogih krajih pojavili nabiralci darov za razne gasilske čete in prosijo ljudi za prispevke, da bi se mogli gasilci udeležiti kongresa v večjem številu. Ljubljanska policija je v soboto prejela nekega Mihaela R., doma iz ložaške okolice. Ponaredil je nabiralno polo in tudi štampiljko gasilske čete Velike Lašče. V Ljubljani je nabral do 154 din denarja. Od tega je 80 din zapravil.

Gasilski kongres. V dnevih od 13. do 15. avgusta t. l. se vrši v Ljubljani gasilski kongres. Pripravljali odbor za kongres vladno prosi vsi ljubljaničane, da prijavijo odvisna stanovanja za goste. Prijave sprejema: Kongresni odbor gasilske zajednice Tršćeva cesta 29-II.

Prenovitev Mayerjeve hiše na Aleksandrovi cesti. Zadnji čas mnogi hišni posestniki olepšavajo in prenavljajo stare hiše. Tako so lepo prenovili hiše pri »Belum volku«, Pavšinovala in Golobova v Wolfovi ulici. Gradbeno podjetje Miroslav Zupan že več tednov prenavlja notranjost in zunanost nekdanje Mayerjeve hiše št. 11 na Aleksandrovi cesti. Hiša je bila za nadstropje dvignjena. Zavarovalna družba »Jugoslavija« v Belgradu je že lani 15. januarja kupila od Emerika Mayerja to hišo, ki spada pod vlož. št. 51 k. o. Kapucinsko predmestje, za 1.685.000 din. Hiša je sedaj popolnoma izpraznjena. Ko bo prenovljena, se naseli v njej pisarna zavarovalnice, ki je že na streho postavila velik reklamni transparent. »Jugoslavija« je pred dobrimi desetimi leti kupila tudi nekdanjo Taudherjevo hišo na Gospodarski cesti št. 4 z vsemi gospodarskimi poslopi. Ta hiša je poleg kavarne »Evropce«.

Pri zaprtju motnjah, v prebavi vzemite zjutra še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Uprava kina Uniona sporoča cenjenemu občinstvu, da se danes ne vrše v kinu Unionu nobene kinopredstave, pač pa se bo ponovil krasni francoski film »Sel ljubezni« še v sredo, 26. t. m. ob 19 in 21. Občinstvu prav toplo priporočamo ogled lepega filma, v katerem igrajo znameniti igralci Jean Gabin, Jean Pierre Armont in Gaby Morlay glavno vlogo.

Za mariborski festival slovenskih narodnih običajev je Zupan g. dr. Adlešič na željo pripravljalnega odbora sklical sestanek raznih ljubljanskih organizacij, ki bo danes, 25. ob 18.30 v magistratni posvetovalnici, da bi se tudi ljubljansko prebivalstvo v čim večjem številu udeležilo te letošnje največje nacionalne manifestacije ob severni meji. Na sestanku so seveda vabljeni tudi organizacije, ki eventualno po pomoti niso dobile posebnega vabila.

Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov in avtotaksijev) bo po pravilniku ministrstva notranjih zadev z dne 26. 9. 1928 Ur. l. 336-100 za drugo polletje v Ljubljani na mestni pristavi, Povšetova ulica 8, dne 28. julija 1939 od 8—11. Komisiji je predložiti prometno knjižico, 100 din državni kolek za potrdilo v prometni knjižici in takso 54 din v gotovini za vsak avto. Pri tej priliki bodo pregledana tudi druga motorna vozila, ki letos iz kakršnegakoli razloga še niso bila pregledana.

Za oglednika živine in izdajatelja živinskih polnih listov na teritoriju nekdanje občine Vič je imenovan g. Franc Ažman ml., trgovec na Tržaški cesti 126; za oglednika živine na teritoriju priključenega dela občine Dobrunje (Štepanja vas) pa g. Jože Černe, posestnik v Štepanji vasi 3. Oba prejšnja oglednika sta namreč umrla ter sedaj imenovana nova oglednika pričetna poslovtati s 1. avgustom letos.

Za mestne reveže je darovala Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doktor in drug v Mariboru 20 m blaga za obleke. Mestno poglavarstvo se darovalki najpogosteje zahvaljuje tudi v imenu podpiranih.

Iz Ljubljane izgnana. Karol Oražem, doma iz Petelinja pri Postojni je na nedolgočasen čas izgnan iz okolja ljubljanske policijske uprave. Za 3 leta je iz Ljubljane izgnan trgovski potnik Ivan Fritz, doma iz Sv. Marije pri Ptuj.

Razne tatvine v Ljubljani. Jože B. je star 52 let. Postal je skoraj kleptomani in najraje krade v popolni pijanosti. Postal je res prava žrtev demona — alkohola. Poprej je bil Jože kot strojnik pri državnih železnicah. Nad 20 let je vestno služil. Alkohol ga je spravil v prepad tako, da je bil od-

puščen iz državne službe brez pokojnine. Sedaj krade. V škofijskih zavodih v Št. Vidu je ukradel več cevi in jih ponujal na prodaj. Zasačili so ga in zaprli. — Drzen žepar je neki gošpej M. ukradel 2.500 din gotovine. — Kurjaču klasične gimnazije Francu Celarcu je nekdo odnesel 92 din gotovine in železen pramož.

Ogled začasnega hidrotehničnega laboratorija na Viču (Cesta dveh cesarjev 114) s predavanjem kol. ing. Milovana Goljevšiča o rezultatih modelne preiskave praga, projektiranega na Savinji pri Celju, in predvajanjem številnih eksperimentov priredni za svoje člane in po njih vpeljane goste Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, v torek, 25. julija, ob 19. Clani, ki še niso bili v laboratoriju, naj se zberejo pri zadnji postaji cestne železnice na Viču ob 18., ostali naj pridejo naravnost v laboratorij.

Lepe nove poti po rožniških in tivolskih gozdovih so gotovo namenjene mirnim sprehajalcem, ki iščejo tam oddiha in razvedrila na čistem zraku med poživiljočim zelenjem. Tega se zaveda meščan, še bolj pa morda tujec, ki ljubljaničane zaviđa za prekrasne zelene nasade. Tega se zaveda vsak človek, ki je res človek, ne pa divjak ali zverina. Čeprav so vsi tivolski nasadi in gozdovi sedaj zaščiteni tja do Večne poti in je v njih varna tudi divjačina, vendar pa pred divjaki niso varni mestni uslužbenci, ki varujejo sprehajalce in nasade pred podivjanostjo kolezarjev, motociklistov in avtomobilistov. Da je voznja s kolesi in motorji ter avtomobili po sprehajališčih prepovedana, ve vsak najpreprostejši delavec, vedeti pa tega nočejo avtomobilisti in kolezarji ter motociklisti, ki se vedno ogrožajo mirne sprehajalce. Poračati moramo celo o neverjetnem dogodku, ki je v srmatno ne čema našemu duševnemu delavstvu, temveč vsej Ljubljani. Ko je mestni delavec prijazno opozoril nekoga šolanega javnega uslužbenca, da je prepovedan voznja po rožniški poti, ga je gospod našel tako surova odrinil, da je delavec padel v jarek. Z gospodom se bo seveda pomenila policija, a njegovega imena ne moremo izdati, da ne bi osramotili vsega njegovega stanu. Na žalost je še vedno preveč takih ljudi, ki se ne brigajo za splošnost in prezirajo prepovedi, čeprav so te prepovedi samo zaradi reda in v korist vseh ljubljaničanov. Mnoga jih je med njimi takih, ki z naslado nastiljajo po ta e papirjem ali puščajo na njih in ob njih celo dokazuje svoje civiliziranosti in kultiviranosti, naposled pa napadajo uslužbenca ki varujejo nasade in tudi sprehajalce pred takimi ljudmi. Kriče nad delavci in pazniki, da niso policaji in jih na-

padajo na najrazličnejše načine s pravo beznaško surovostjo. Policija bo odedej poostila svoje postopanje, naprošeno je pa tudi vse občinstvo za sodelovanje, da se preprečiho slcherne zlorabe, zlasti pa voznja kolezarjev, motociklistov in avtomobilistov po javnih nasadih in gozdovih. Z poslednim opozarjanjem kolezarjev in drugih grešnikov bodo ljubljaničani pokazali samo svojo ljubezen do lepe in dobre vzgojene Ljubljane ter dokazali tudi svojo visoko srčno kulturo, ki je gostje našega mesta ne morejo prehaliti.

Kranj

Knjižice za kongres KK se dobe v knjižnici Ljudskega doma veak dai do sobote od 8 do 12. Kdar le more, naj se kongresa udeleži, da bomo pokazali, da razumemo danasiht čas. Kranjčani se bomo na kongresu še posebno odrezali s križem, ki ga bodo fantje nosili v sprevodu.

Glede stanovanjske akcije ob priliki kongresa Kristusa Kralja sporočamo vsem, ki so se prijavili, da dajo na razpolago stanovanja, da jih ne bomo potrebovali, ker jih je v Ljubljani dovolj na razpolago.

Umrla je v Stražišču pri Kranju v starosti 57 let Marija Perdan. Pokojnica je bila žena znanega in uglednega tekstilnega mojstra Perdana. Bila je vnetica vseh naših katoliških slovenskih organizacij. Možu zapušta 2 nepreiskrbljena otroka, ki bosta silna pogrešala skrbno mamico. Naj v miru počival Zalujoci družini naše iskreno sožale!

Dograditvena dela stanovanjske hiše Pokojniškega zavoda v Kranju. Stanovanjska hiša Pokojniškega zavoda že dobiva svoje novo lice. Pričeli so s poslikanjem zunanih sten. Vsa dela bodo končana že v oktobru mesecu.

Trbovlje

40 letnico mašništva bo obhajal v torek, ravno na svoj god, naš g. župnik mons. Gašparič. Ce mu bo zdravje dopuščalo, hoče ta spominski dan proslaviti s svojimi stanovskimi tovaršji z zahvalno službo božjo na Slomškovem grobu v Mariboru. Ko Trboveljani svojemu nad vse skrbnemu dušnemu pastirju častitamo k prelepemu jubileju, mu posebno želimo, da čim prej prejema bolezen, ki ga zadnje čase ovira pri njegovem poklicnem delu. Bog ga ohrani še mnoga leta!

Prijave za kongres Kristusa Kralja se sprejemajo v pisarni v kaplaniji vsako jutro do devetih. Tam se dobijo knjižice, znaki in vsa druga pojasnila. Vožnja je četrtinska. Hitite s priglasižanjem.

Poročil se je g. učitelj Šuligoj Avgust z gđ. Erno Stih, trgovko. Čestitamo!

MARIBOR

Festival slovenskih narodnih noš v Mariboru

Festival slovenskih narodnih običajev, ki bo prirejen v okviru letošnjega VIII. mariborskega tedna 5. in 6. avgusta na stadionu SK Železnica, bo največja in najzanimivejša tovrstna dosežanja prireditelj v Slovenskem. V celoti bo nastopilo 9 skupin, in sicer štiri iz bivše mariborske oblasti in pet iz Bele Krajine, v celoti pa bo sodelovalo okoli 200 ljudi.

Prva skupina bo iz Lanove vasi pri Ptuj. Skupina bo sestavljena iz 22 sodelujočih v narodnih nošah pod vodstvom Mira Vavpotiča iz Sv. Vida pri Ptuj. Pokazala bo v treh nastopih orače, plesače in Ruso s petimi figurami. Drugo skupino bo otvorilo osem mešanih parov v narodnih nošah iz Beltincev v Prekmurju. Vodil jih bo Matjaž Kovač in bodo pokazali 6 originalnih panonskih plesov, medtem Meštarski ples, Gustušvanjski ples, Gustušvanjsko obredno kolo in ples Marko skače z lastno originalno glasbo. Tretjo skupino 20 sodelujočih bo poslal Sv. Jurij ob Ščavnici pod vodstvom Farnja Žižka. Pokazali bodo v domačih narodnih nošah zimske obredne prizore: Strjaka, Ruso, Valček, Kijuč in Ličijo. V četrti skupini se bo predstavilo 29 nastopajočih iz Sv. Marka niže Ptujja po dvodstvom Franja Žižka s Kurentom, Zlodejem, Orači, kokoliči, Medvedom, Ruso in Kopijašvo.

Bela Krajina bo poslala prvo skupino 50 žensk in moških iz Črnomlja pod vodstvom Lojzeta Setine. Izvajali bodo Zelenega Jurija po starem, Sprevod in Črnomaljsko kolo-most. Drugo skupino 12 mešanih parov dai pod vodstvom Marice Weissove Metlika z Metliškim kolom v štirih delih, obrednim prizorom Mostom, savatovskima igrama Rešeta in Robiči ter igrokazom kurji boj in Turren. Tretja skupina 16 ljudi v narodnih nošah pride pod vodstvom Oskarja Maliča iz Vinice in bo nastopila z Vinškim jastučakom, Kresnicami in skupnim prizorom. Adlešič pošljejo skupino 18 moških in žensk z originalno godbo in bodo predvajali dvoje starih kol, in sicer Hruške-jabolka in Lepo Anko ter obredni prizor Kresnic. Zadnjo skupino 26 nastopajočih pošljeja kraja Poljane—Stari trg pod vodstvom Rada Radatoviča in bodo izvajali Zenitovanjsko kolo s praporom, ženinom in nevesto ter kolo Kresnice.

Belokrajince bo skupno vodil dr. Milan Bano, predsednik Belokrajinskega kluba, tehnično vodstvo vse prireditelje je prevzel naš znani folklorist Fr. Marolt, vodstvo štajerskih in prekmurskih skupin pa Hrvoj Maister, tajnik društva Prijateljev slovenskih gor. Dne 5. avgusta ob 12 sprevod vseh skupin s kolodvoru na Mariborski teden, ob 17 pa sprevod po mestu na stadion SK Železnica ob Tržaški cesti. Nastop se bo pričel ob 17.30 in bo trajal dve uri in pol. V nedeljo 6. avgusta bo pa matineja, ki se bo pričela ob 10 in bo trajala do 12.30. V soboto 5. avgusta ob 9 dopoldne bo poizkusni nastop štajersko-panonskih

skupin, popoldne ob 15 pa belokrajinskih, h katerim bodo smeli samo novinarji, fotografi s posebnimi izkaznicami »Putnikac in člani tehničnega osebja.

Ze ta program, podan samo v suhih obriah, dokazuje, da bo ta prireditelj nekaj povsem novega in vredna, da si jo ogledajo ne le domačini, ampak tudi gosti in tujci. Za marsikoga bo to odkritje nečesa, kar je naše prastaro narodno blago, pa je žal večinoma že pozabljeno in ohranjeno samo še v nekaterih naših pokrajinah in v teh le v redkih vaseh.

Kraljica Marija na Cetinju

Cetinje, 24. julija. AA. Nocoj ob 18.30 je pripela na Cetinje Nj. Vel. kraljica Marija. Pred muzejem jo je sprejel in pozdravil ban zetske banovine Božidar Krelič ter ji zaželel v svojem imenu in v imenu prebivalstva zetske banovine pristočno dobrodošlico. Nj. Vel. kraljica Marija je stopila nato v muzej, kjer si je ogledala njegove znamenitosti. Cetinjski so hitro zvedeli za prihod kraljice Marije in se je v trenutku zbrala na trgu kralja Aleksandra velika množica ljudstva. Ko se je kraljica pojavila na balkonu muzejske palače v spremstvu bana Kreliča in nekaterih drugih odličnikov, so ji Cetinjsani priredili dolgotrajne navdušene manifestacije. Po ogledu muzeja in njegovih znamenitosti se je kraljica nad eno uro zadržala v Cetinju, zatem pa se je odpravila v Miločer z avtomobilom, ki ga je sama šofirala.

Pariški pomožni škof pride v Ljubljano

Belgrad, 24. jul. AA. Jutri v torek 25. t. m. se bo pripeljal v Belgrad s simpton orient-ekspres škof latejski msgr. Beaussart, ki je dodeljen njegovi eminenci pariškemu nadškofu kardinalu Verdieru. Msgr. Beaussart prihaja v našo državo o priliki kongresa Kristusa Kralja, na katerem bo imel tudi govor. Želi pa se pred odhodom na kongres pokloniti na grobu neznanega vojaka na Avali in na grobu blagopokojnega kralja Aleksandra I. na Oplencu. Škof Beaussard, bivši bojevnik, uživa velik ugled v cerkvenih krogih in velja za desno roko pariškega nadškofa kardinala Verdiera. Tokrat prihaja prvič v Jugoslavijo.

Italijansko-jugoslovanski trgovinski pogovori

Belgrad, 24. julija. AA. V soboto 22. julija je odpotoval v Italijo naš odsek stalnega jugoslov.-italijanskega gospodarskega odbora na redni sestanek, ki bo tokrat v Rimu od 25. julija dalje. Kot člani odbora bodo z naše strani sodelovali pomožnik trgovinskega ministra dr. Savo Obradović kot vodja delegacije, prvi podguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, načelnik trgovinskega ministrstva dr. Milan Lazarevič, svetnik jugoslov. poslanstva v Rimu Pavle Doljanski, upravnik zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Milutin Petrovič, generalni ravnatelj Prizada dr. Edo Marković, dr. Antonović in Peter Tomić iz zunanega ministrstva.

Sv. oče piše Rooseveltu

London, 24. julija. AA. Havas: Dopisnik »Timesa« iz Rima je sporočil svojemu listu telefonsko sledoče: Trdijo, da je kardinal msgr. Gaspari, ki je v petek iz Naeplja odpotoval v Newyork, odnesel s seboj osebno pismo sv. očeta predsedniku Rooseveltu. Kakor trdijo, vsebuje to pismo predlog, po katerem naj bi se izdali potrebni ukrepi za ohranitev miru.

Poljska se zahvaljuje papežu

Vatikansko mesto, 24. jul. AA. Stefani: Sveti oče je sprejel danes dopoldne v svečano avdienco

Pekovski pomočniki v Celju stavkajo že četrti dan

Celje, 24. julija.
Vsa celjska javnost z največjo pozornostjo zasleduje stavko pekovskih pomočnikov, ki je nastala zaradi neugodnih pogajanj, odnosno zaradi odpovedi kolektivne pogodbe s strani pekovskih mojstrov. Ze v nedeljo smo poročali, da je vsa javnost na strani pomočnikov ter pričakuje in prosi oblast, ker je to v interesu tujakega prometa, ki je sedaj največji, da nastopi sama in energično uredi razmerje med pomočniki in mojstri. Združenje je poslalo v soboto zvečer stavkujočim, ki so zbrani stalno v Delavski zbornici, pismo z opozorilom, da morajo vsi pomočniki nastopiti službo v nedeljo, ker bodo drugače smatrali, da so izstopili iz službe. Zanimivo je tudi, da je 6 vajencev ušlo svojim mojstrom, ker niso mogli vztrajati, da bi delali 16 ur na dan. Mestno poglavarstvo je dobilo zaradi tega več ovad. Prav tako so prihajali te dni na občino nekateri mojstri, pa tudi drugi ter izrekli željo, da bi se čim prej uredile delovne razmere, češ da jih je sram, da pride na trg tako slabo pecivo. Zastopniki stavkajočih pomočnikov so se obrnili tudi na predsednika občine g. dr. Vršiča in ga prosili, da posreduje. Prav tako so se obrnili na g. župana vajenci, da jih zaščiti.

Da bo javnost točno obveščena, kako plačajo nekateri mojstri svoje pomočnike, navajamo sledeči primer. Neki mojster je plačal 17. junija svojemu pomočniku za 6 delovnih dni 90 din, od tega mu je odtegnil prispevek za OUZD 7.50 din in uslužbenški davek, tako da je dobil pomočnik tedensko 81.50. Drug primer: pomočnik je dobil za 6 delovnih dni 75 din. Mojster je odtegnil od plače 7 ur, ker pomočnik ni mogel več zaradi utrujenosti prodajati v naturah pecivo. Tako je dobil pomočnik z odtegljajem le 68.50. Po kolektivni pogodbi pa so od tedenske plače, ki je bila določena na 250 din, mojstri odtegljali po 100 din za hrano in stanovanje, dasi uredba pravi, da se sme odtegniti za hrano dnevno 8 din in za stanovanje 2 din.

Kakor smo zvedeli, so imeli danes popoldne ob 5 pekovski mojstri sestanek, da se pogovorijo, kako bi povoljno rešili to perečo vprašanje, ki škoduje mestu Celju, zlasti pa njim samim. Prepričani smo, da stavka ne bo trajala dolgo.

Celje

e Škof g. dr. Rožman na Planici. V nedeljo je bila na Planici lepa spominska slavnost, blagoslovitev spominske plošče nadgozdjarju Emilu Kristofu, ki je padel 5. maja 1935, zadet od krogle divjega lovca in umrl. Spominske slavnosti se je udeležil ljubljanski škof prevz. g. dr. Rožman s svojim tajnikom, slavnosti pa so prisostvovali poleg številnih planincev tudi okrajni načelnik g. dr. Mlinar iz Gornjeve Grada, vsi uslužbenci uprave Marijograd z ravnateljem g. inž. Zumrom na čelu. Ob 10 je g. škof opravil sv. mašo in imel ob tej priliki lep spominski nagovor. Po sveti maši je g. škof blagoslovil na Tomiškovem posestvu spominsko plošču pok. nadgozd. Kristofu. S to slavnostjo je bilo združeno tudi praznovanje 50-letnice nadgozdjarja Viktorja Pareža in s 40-letnico službovanja gozdnega čuvaja Strgarja, ki je obenem obhajal 70-letnico rojstva. G. škof je jubilatoma osebno čestital. Tako so planinci najlepše počastili spomin Emila Kristofa in z njegovimi ožjimi prijatelji, s katerimi je živel in delal, obujali spomine na tega dobrega moža, za katerim je ob njegovi smrti žalovala vsa Savinjska dolina. Kristof Emil je bil škofov nečak.

novoga poljskega veleposlanika Kazimirja Pape-a, ki je sv. očetu izročil svoje poverilnice. Med ceremonijami je poljski veleposlanik imel govor, v katerem je izrazil priznanje aktivnosti sv. očeta za organizacijo miru. Poslanik je izrazil hvaležnost Poljske sv. očetu in poudarja, da se bo poljska vlada trudila in pomagala delu sv. očeta. Papež Pij XII. se je za te besede zahvalil, nato pa pridržal poslanika v zasebni avdienci v svoji knjižnici.

Škofijska palača v Toledu zgorela

Toledo, 24. julija. AA. Havas. V škofijski palači je nastal požar. Ogenj se je zelo hitro širil ter so morali gasilci podreti veliki most, ki veže škofijsko palačo s katedralo, da bi rešili cerkev. Škofijska palača je popolnoma uničena. Človeških žrtev ni, pač pa je materialna škoda zelo velika. Strokovnjaki mislijo, da je nastal požar zaradi eksplozije kemikalij, ki so se nahajale v lekarni v prtiličju palače.

Požarja, ki je uničil nadškofijsko palačo, ni bilo mogoče pogasiti, ker ni bilo vode. Palača je bila znana zgodovinska stavba. Sam kardinal, nadškof Goma, je osebno nadziral reševalna dela ter je zapustil palačo šele okoli polnoči, ko je bilo že jasno, da je izgubljeno vsako upanje, da bo mogoče palačo rešiti. Dragocena knjižnica z velikim številom rokopisov in dokumentov iz prvih krščanskih časov Španije je bila rešena. Strokovnjakom je posebno žal, da je bila uničena slavnostna dvorana kanonikov, ki je bila umetniško in zgodovinsko najdragocenejši del palače.

105 porok hkrati

Montreal, 24. julija. AA. Havas. Na tukajšnjem stadionu je bila večeraj slovesna poroka 105 parov mladih delavcev. Blagoslovil jih je nadškof msgr. Goticr. Slavnost je bila organizirana na pobudo društva katoliške delavske mladine kot manifestacija proti vedno bolj pogosti ločitvi zakonov.

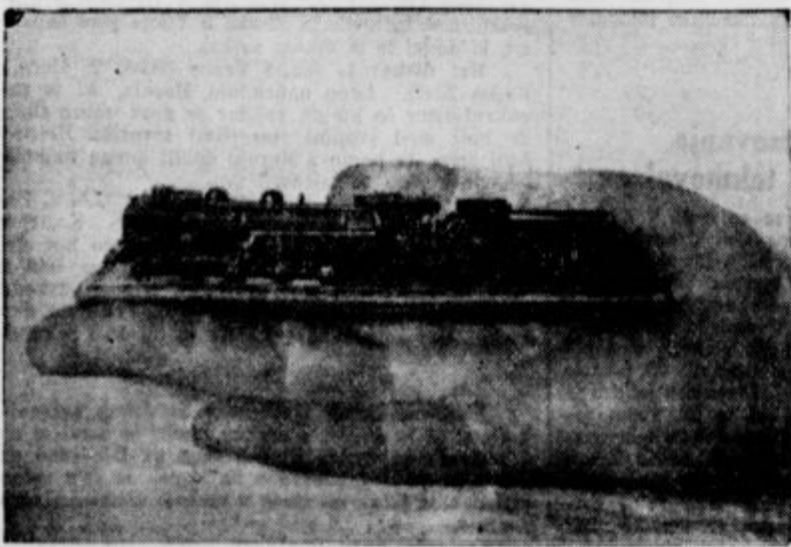
Vohuni na Poljskem

Varšava, 24. julija. b. Čiščenje Poljske od vohunov se nadaljuje po vsej državi. Tisk piše, da so agenti neke sosedne države prodali v javno življenje Poljske, kjer so organizirali veliko število javnih in tajnih organizacij. Pri odkritju arhivov je bilo ugotovljeno, da so agenti neke tuje države uspešno delovali na zasebne nameščenice tujih podjetij skoraj v vseh večjih poljskih mestih. Oblasti so zaplenile veliko množino propagandnega materiala.

Belgrajske novice

Belgrad, 24. julija. m. Na smederevski džermi v gostini »Velika Morava« je zidar Branko liič prerezal vrat pevki Milki Spoljarič, ki je takoj umrla od poskodb. liič si je hotel nato še sam vzeti življenje, vendar pa so ga razorožili. Povod za krvavo dejanje je dala Spoljaričeva, ki je hotela z njim razdreti zaroko.

Belgrad, 24. julija. m. V vasi Celunu blizu Peči je nastal snoci požar. Zanetila ga je iskra, ki je padla iz pridelke. Okrog 100 ljudi je brez strehe, človeških žrtev pa ni bilo.

To je pa gotovo najmanjša lokomotiva na svetu! Izdelal je to natančno delo mehanik Chanut, sicer uslužben pri družbi »S. N. C. F.« (katere vozovi z mednarodnimi brzici vozijo tudi skozi Slovenijo). Igračka je 200-krat pomanjšani vzorec prave lokomotive, ki jo je družba dala izdelati za svoje proge v južni Franciji. Tehta 80 gramov, deluje pa z isto natančnostjo kot ona na progi. Chanut jo je delal 500 ur.

KULTURNI OBZORNIK

Tri umetnostne razstave v Gornji Italiji

2. Razstava P. Veronese v Benetkah

Razstava Pavla Veronesa (1528—1588) v Benetkah je kot tretja velika prirediteljska letos Tizianovi in Tintorettovi, ter zaključila veličastno trilogijo, ki jo tvorijo tri mojstri, ki predstavljajo v beneškem slikarstvu oni višek, za katerim je stremel ves razvoj od Viverinija dalje.

Beneško slikarstvo je še dolgo potem, ko je že Giotto pričel z renesanso zapadnoevropskega slikarstva, vztrajalo pri tradicionalnem slikarstvu oltarnih podob na zlatem ozadju združenih v poliptih. Šele Viverini je premagal vpliv vzhoda, oprostil slikarstvo zlatega ozadja ter ga nadomestil s krajino in tako dal pobude za samostojen razvoj beneškega slikarstva, ki ga pričujoča Belliniji. Giovanni Bellini je iz poliptika ustvaril nov, enotnejši koncept oltarne podobe nazvan »sacra conversazione« v katerem je združil figure v naravnije medsebojno razmerje, v katero vnese že nekaj čisto človeško pojmovanih elementov čustvenega življenja n. pr. v razmerju božje Matere do otroka in kjer to čustveno povezanost izdatno podpira idilična krajina ozadja. Že pri Belliniju se pojavijo kot velika novost svetloba. Pod njenim vplivom se razkroji lokalna barva in vedno bolj dobiva slika oni enotni ton, ki je posledaj tako značilen za beneško slikarstvo. V tej smeri je potekel ves razvoj slikarstva v Benetkah s ciljem da zajame moment sveta kot barven in običen pojav.

Še en element se v Benetkah kmalu razvije do samostojnosti, to je krajina, ki vse do Giorgiona igra v slikarstvu podrejeno vlogo, on pa si jo osvoji v njenem razpoložljivem momentu in ji tako pripomore do samostojne vrednosti v slikarstvu.

Tizian združi v svojem delu vse pridobitve prejšnjih generacij in se razvije v prvega izrazitega kolorista, kateremu uspe, da s pomočjo nove impresionistične tehnike ujame podobo sveta v njegovi vizualni pojavnosti.

V tem tihi ogromna zasluga Benetk, da so zapadnoevropskemu slikarstvu ustvarile novo možnost razvoja, ki se je zdel po stanju v srednji Italiji nemogoča. Srednja Italija je po svojem slikarskem prizadevanju diametralno nasprotna Benetkam. Tam se znanstveno goji študij človeškega telesa in perspektiva, študij, ki doseže idealno popolnost v delu velikega Michelangela. Tizian in Michelangelo sta dva glavna zastopnika obeh smeri in v njunem delu je ta dvojnost pojmovanja jasno izražena. Obogateno s pridobitvami srednje Italije, s perspektivo in anatomsko pravilno, plastično formo človeškega telesa, je beneško slikarstvo, s tem da je te pridobitve združilo z barvnim in svetlobnim izkustvom, doseglo enotno vizualno podobo sveta.

Kalanova brošura »Svet za Kristusa« v francoščini

V pariški založbi »Office du livre« (Paris VIe, 4, rue Madame, 4) je izšel v lepobitki prevod znane in že v 11 jezikov (kakor pravi francoski letak, ki spremlja knjigo) prevedene knjige »Svet za Kristusa«, ki jo je svoj čas napisal svetnik Janez Kalan v nemškem jeziku. Sicer — ne vem, po kakšni krivdi — prevod ne nosi imena pisateljevega, kakor tudi ne priloženi letak, ki pa nosi sliko svetnika Janeza Kalana. Francoski prevod, ki ga je oskrbel znani prevajalec slovenskih del v francoščino abbe Ferdinand Kolednik (ki pa tudi ni imenovan, vendar je ime lahko razbrati iz uvodnega pisma šibeniškega škofa Mileta, ki naslavlja prevajalca v francoščini: »mon cher abbe Ferdinand« in je priložen prevodu v faksimlu. Tam je imenovan tudi avtor Kalan.) Knjigo poznamo dobro tudi že iz slovenskih izdaj ter moramo priznati njen velik mednarodni pomen, kajti prav s to knjigo je svetnik Kalan inspiriral svet za kongrese Kristusa Kralja, katerih šest se zdaj vrši v Ljubljani, odkoder je izšla tudi zamisel. Francoska knjiga, ki je lepo izdana s poudarjenimi gesli v debelom tisku, obsega 146 strani ter stane 10 fr. V uvodu so ponatisnjena pisma tedanjega kardinala Paccelija (sedanjega papeža), ki pošilja kot vatikanski državni tajnik papežev blagoslov avtorju, dalje pismo šibeniškega škofa dr. Mileta, ki daje — kot škof prevajalca abbe Kolednika — svoj imprimatur ter tudi beseda avtorja samega, ki se opravičuje svoje preprostosti, s katero je pisal to knjigo, posvečeno Kristusu Kralju. Knjiga ima namen vzbuditi pri Francozih navdušenje za idejo kongresov Kristusu Kralju. Vsekakor je knjiga Janeza Kalana: Svet za Kristusa ena tistih slovenskih knjig, ki si je našla pot v svet.

Nova knjiga bivšega češkega zunanega ministra. Bivši minister in vseučiliški profesor dr. Kamil Krofta je sedaj izdal novo knjigo z naslovom »Iz časa prve republike« (Z dob naših prvih republik), kjer objavlja celo vrsto dokumentov o jesenskih dogodkih. Knjiga, ki stane 45 Kč, prinaša mnogo novega in bo gotovo vsakega, tudi našega bralca, zanimala.

Sejavec, spisal dr. Egidij Pravkar je izšel deseti snopič »Sejavec«, ki obsega branje za 20. in 21. nedeljo po binkošti, za praznik Kristusa Kralja, za praznik Vseh svetih in za Verne duše. Pristelj naznanja na zadnji strani: Sejavec se bliža koncu svojega dela. Še 11. snopič, ki bo obsegal nedeljsko banje za 22. 23. in 24. nedeljo — zadnje — po binkošti in Sejavec pa bi se lahko usedel na koncu dolge njive k počitku. Za 11. snopičem, ki je že v tisku, pa se bo ponatisnil še 1. snopič — ki je že dalj časa razprodan — s nekoliko pomnoženo vsebino. Pisatelj bo dodal pozneje še 12. snopič, ki pa bo obsegal branje za nekatere slavnosti, ki jih ljudstvo rado praznuje z veliko slovesnostjo. Ta zadnji snopič bo vseboval tudi kazalo za vseh 12 snopičev. Knjižica se naroča v Jugoslavanski knjigarni v Ljubljani, kjer se dobe tudi ostali snopiči te zbirke — snopič po 16 din.

Kongresna številka Bogoljuba. Za kongres je izšel v slavnosti številki ter z več članki, ki se dotikajo kongresa in njegove idejne moči. Tako je J. Š. prevedel Bellouadra o Kristusu Kralju pred Pilatom. K. in Č. govorita o pomenu kongresa. Prof. Strupi piše o slovenskem narodu pred Kristusom Kraljem. Dr. Zdežar piše o pametni vzgoji v družini pod naslovom Pamet je boljša kot zame. Posebno vrednost daje tej številki lepa legenda o Velešovski Mariji, ki jo je spisal mladi a dobri pisatelj Viktor Zorman. Plestenjak piše celoletno povest o služkinjah. Posebnost zase so lepe reprodukcije nabožnih slik največjih mojstrov slikarjev.

Tizianov mlajši drug Tintoretto predstavlja najpopolnejše zlitje obeh zgoraj imenovanih smeri, ki ga je napovedal s svojim znanim izrekom, da »slika v Michelangelovem duhu in s Tizianovimi barvami«. Michelangelovo monumentalno formo je združil z beneškim barvnim razpoloženjem in z drznim posegom v prostor razgalil doslej mirno renesančno kompozicijo do skrajnih možnosti. Tizianovo impresionistično tehniko je stopnjeval do take popolnosti, da je postal podlaga vizionarosti El Greca, Velasqueza in Goya.

Ce sta bila Tizian in Tintoretto revolucionarja, ki sta utirala nova pota beneškemu slikarstvu, je Veronese svojevrsten pojav. On po naravi ni problematik, ampak se je srečno okoristil z vsemi odlikami svojih sodobnikov, pri tem pa znal zajeti Benetke v njih najglobljem bistvu. Po rojstvu Veronese ni Benečan, že ime ga izdaja, da je iz Verone in bil šolan izprva v provinci, Bresciji, od koder prinese v beneško slikarstvo srebrni ton, ki ga sicer Benetke ne poznajo.

V Benetkah se je okoristil predvsem s Tizianovo kompozicijo in tehniko, dodal pa ji je Michelangelovo nadčlovečnost in ustvaril tako monumentalno kompozicijo. Vse razkošje takratnih Benetk se izživlja na njegovih platnih. In ni čudno če se pri njem stalno ponavljajo teme kot Zadnja večerja, Svata v Kani, Večerja pri Leviju itd. kajti na takih konceptih je mogel pokazati razkošno življenje beneške družbe.

Veronese pa je v beneško slikarstvo posredoval nov kompozicijski princip — iluzionizem. Mantegna je prvi odprl strop za balustrado, Correggio pa je v kupoli v Parmi rešil problem plavajoče figure. Veronese je perspektivo pojmoval vedno vezano na rob slike. Zato imamo vtis, da njegove figure padajo v zraku in prav iz tega vzroka njegove slike bolje učinkujejo, če so obesene visoko na steni kot pa pritrjene na stropu. Vsekakor pa je Veronese važen posrednik iluzionizma, ki ga za njim v Benetkah izpelje Tiepolo.

Njegovo delo v Benetkah je vezano na tri osnovne momente. Iluzionistično slikarstvo je razvil v vili Maser, enotno zasnovano cerkveno notranjostino je ustvaril v cerkvi San Sebastiano, monumentalno alegorično slikarstvo pa je v poveličevanje Serenissime uresničil v Doževi palači.

Veronese je poslednji iz velike trojice: Tizian, Tintoretto, Veronese; živahen kolorist, čudovitih barvnih efektov in veren slikar beneške družbe in njenega sijaja. Odslej gre razvoj Benetk navzdol, in tudi slikarstvo ni v Benetkah nikdar več doseglo one visoke stopnje, na katero so ga dvignili ti trije slikarji. Slava Benetk je zatonila.

Prav tako je izšla tudi kongresna številka Glasnika, s članki p. Ziberta: Kristus mora kraljevati, p. Lavre: Katoliška akcija za Kristusovo kraljevanje; p. Kopatina: Branimo božje pravice; p. Remca — rimski katoličan; p. Vrtovca: Glasnica Kralja Kristusa Marta Noailat. To so članki te slavnostne številke. Ostale rubrike kot Bengalski misijoni, so zanimive kot sicer. Posebno vrednost pa daje številki članek: Sveta oprava v krščanskem duhu, ki naj bo kraljestvo Kristusovo, za katerega je prispeval arh. Pengov deset polstranskih risb slovenskega kmečkega življenja in verskih navad. Posebno mlajši rod naj prebere ta članek, da bo spoznal, kako tesno živi slovenski kmet s Cerkvijo.

Mladika, št. 7. — Juljska številka Mladike je bogata in pestra kot vsaka številka te družinske revije Mohorjeve družbe. V uvodni letoletni povesti »Trop brez zvoncev« je vedaj opisal pisatelj Janez Jalen kmečko »žrango« ter poroko v živahnih in sveži obliki ter z vidikom že na novo svatbo, ki se pleče ob prvi. Joža Likovič je napisal novo barjansko legendo ob Kristusovi smrti, legendo, ki je polna barjanske folklorne sitih barv, pa tudi notranje vsebine. Venceslav Winkler je prispeval močno razgibano in napeto Zgodbo o harmoniki, ki je nekaka balada v prozi ter vzbuja tudi baladno občutje. France Kunstelj je opisal mežnarja Jerneja, ki je ves vnet za cerkev in njeno staro podobo ter ne more preboleti nobile novotarije niti pri zvonjenju niti v notranji opremi cerkve ter kmalu umre, ko vstane bolan iz postelje. To so pripovedni doneski v tej številki, ki jih v pesmi dopolnjuje Vinko Žitnik s svojimi »podobami« predmetov, kakor so stara podoba, redovnik, mesec, dolina in njiva ter Vida Tauerjeva z »Bolnikov pomladot«. V podučnem delu opisuje Viktor Smolej pot od Tater do Blata ter se ustavlja to pot v Krakovu in Vjelčki, pri čemer opažamo samo nedoslednost v pisanju poljskih imen (včasih fonetično, včasih pismeno). Mara Puntarjeva nadaljuje s prevodom Albeckove povesti »Bila je žena«. Anton Moder opisuje »spaske« v rastlinstvu, Ivan Campa pa prireja Beckdorfov opis podzemeljskih vrtoev. Ocene novih knjig in slik ter družinski nasveti in zabava zaključuje literarni del lista. Bogata pa je Mladika tudi z reprodukcijami podob domačih in tujih umetnikov kakor tudi umetniških fotografij. Tako je v tej številki predstavljen s sedmimi reprodukcijami slikarica Bara Remčeva, ki je prejšnji mesec imela svojo prvo večjo razstavo in dosegla velik uspeh. Reprodukije vsebujejo portrete (Marije Remčeve, Marice Požarnikove ter Tončka Natlačenca), kakor tudi več tihožitij in pokrajin (Ratče v gornji savski dolini). Lepe fotografije je prispevalnani amater Krašovec. Tudi Smolejev topis je bogato ilustriran. Mladiko priporočamo vsem.

Opomba. V »Jutrac« je ob »Pripombe k Malovim« Problemom slovenske zgodovine napisal g. Bogo Grafenauer tele besede: »K objavi odgovora ... moram pripomniti še to, da se mi je pripetilo v devetih mesecih že v drugo, da je izšel v »Slovenec« Kulturnem obzorniku name napad, dočim obramba ni smela iti na istem mestu. Tudi to je na svoj način značilno...« Ob tej opombi je marsikdo prepričan, da je urednik »Slovenec« kulturne rubrike prepovedal objaviti Grafenauerjev odgovor dr. Malu, kar ni res, temveč je čelo z dopusta, kjer se je pretekli teden nahajal, izrečno dovolil namis. Njegov namestnik pa je vztrajal samo na tem, da naj z odgovorom počaka do večeraj, ponedeljka 24. t. m., to je do prihoda urednika. Tako ne bi bilo treba iskati prostora drugje, zaradi česar bi tudi mi lahko napisali stavek z isto oščjo: »Tudi to je na svoj način značilno...« dr. Tine Debeljak.

ALI STE ŽE NAROČILI LETOSNJE MOHORJEVE KNJIGE?

Londonska tržnica pogorela

Pogled na pogorelo londonsko tržnico. Delavci v ospredju z vso naglico popravljajo razrito progno.

V noči od četrta na petek je v Londonu začela goriti velika tržnica za zelenjavo. Požar se je silno naglo razvijal in je kmalu zajel vse veliko poslopje. Ko je ogenj prodrl streho, je razlrel električni daljnovod cestne železnice, žice so kmalu padale na tla in promet s predmestji je bil prekinjen. Šele v zgodnjih jutranjih urah se je posretilo zvezo spet vzpostaviti. Do tedaj pa so morali vsi tisoč, ki se vsak dan vozijo v predmestja, čakati. Požar je gasilo 20 gasilskih čet z najmodernejšimi pripravami, pa ga do 3 jutraj ni bilo mogoče omejit. V veliki nevarnosti so bile tudi sosednje stavbe, ki se jih ogenj sicer ni

velja zlasti za nekatere telovadce, ki so imeli poleg tega še prav posebno smolo na drugo. Tekmovalci so pokazali na celi črti velik napredek. Prav pri vsakem tekmovalcu pokažejo nekaj novih stvari in vsak se od tekme do tekme zboljšuje in to povsod. Z vajami na bradli so pričeli. Z izredno lepimi in sigurno izvedenimi vajami sta se nam predstavila brata Natlačen in Varšek. Janež, ki ima tudi zelo lepo in težko vajo, se danes ni mogel znebiti smole, ki ga je vsekoli spremljala. Na krogih je bil na prvem mestu br. Varšek, na drugem pa Natlačen. Lep napredek smo opazili na tem orodju, ker so bile moči posameznih tekmovalcev precej izenačene, vendar primanjuje nekaterim še vedno ene moči, ki je za izvajanje vaj na krogih nujno potrebna. Videli smo pa kljub temu pet lepih razpor in eno tudi v stoju. V skoku čez konja je briljiral Janež. In tudi ostali so bili dobri; trening, ki ga imajo ta teden, bo odpravil še zadnje malenkostne hibe. V poljubnih proetih vajah še vedno vodi Janež. Vendar ima tudi Natlačen zelo fino vajo in ugajala je ona od Kokota, zlasti krasna in težka vezava iz lepo izvedenega plovnega skoka. Na konju na šir z ročaji je Natlačen razred zase. Tudi Varšek je imel lepo in težko kombinacijo. Na drugo pa je briljiral kakor običajno brat Varšek. Toda tudi Natlačen je imel zelo lepo in težko sestavo, ki jo je izvedel z njemu svojstveno eleganco. Ostali so imeli več ali manj smole, kar velja zlasti za Janeža, ki ima tudi tako vajo na drugo, da ga vse občuduje. Mnogo riskira in ker mu še manjka potrebne rutine, ga včasih neme. Naposled so nastopili telovadci še pri teku na 100 m. Za vse točke je bilo preteči omenjeno progno v času 12 sekund. Najbolje je tekel Natlačen, ki je prejel 19,25 točk. Pa tudi ostali so precej dobro tekli, saj je prejel celo zadnji tekač 16,50 točk.

ŠPORT

Nedeljski šport

Tenis v Zagrebu

V Zagrebu so imeli naši najboljši teniški igralci kvalifikacijske tekme, ki so obenem zaključile letošnje državno prvenstvo. Tekme so bile na odlični višini in so zapustile najboljše vtis.

Najprej sta nastopila Pallada in Kukuljevič. Pallada je premagal Kukuljeviča in s tem dokazal, da je za Punccecem in Mitičem naš najboljši igralec. Rezultat v njegovo korist se glasi: 7:5, 6:0, 6:1. Kot drugi par sta nastopila Punccec in Mitič. Punccec je premagal Mitiča kakor je bilo pričakovati, in sicer z rezultatom 6:2, 6:4, 4:6, 8:6.

Belgrad : Dunaj 2 : 2

Naš nogomet se je zopet uveljavil v inozemstvu. Pred odhodom belgrajske reprezentance smo bili v skrbeh zaradi uspeha in sedaj so nam Belgrajčani zopet tako zaigrali kakor je za naš nogomet potrebno. V Celovcu so namreč igrali v nedeljo z reprezentanco Dunaja ter so izvojevali neodločen rezultat, kar je zelo velik uspeh kdor pozna dunajski nogomet in njegovo reprezentanco. Če pomislimo, da so sestavljali dunajsko reprezentanco igralci, ki so nekoli sestavljali reprezentanco bivše Avstrije, in če pomislimo, da se je odigrala tekma na njihovih tleh, potem moramo priznati, da je uspeh belgrajskega nogometa res velik.

Zvezdne kolesarske dirke v Celju

Na 17. zvezdnih dirkah, ki so se vršile v nedeljo v Celju, so bili doseženi tile rezultati:

Ljubljana—Celje (74 km) je startalo 10. na cilj prišlo 7 dirkačev. Prvi Perneler Janez (Hermes) 2:22 2/5; drugi Franc Kogoj (Edinstvo) 2:22 3/5; tretji Jože Gregorič (Edinstvo) 2:22 4/5.

Maribor—Celje (60 1/2 km). Startalo 7. na cilj dospelo 5 dirkačev. Prvi Karl Sodce (Maraton) 1:57 40; drugi Lukac Avg. (Tekstilni) 2:03 28 2/5; tretji Grmek Anton (Tekstilni) 2:03 29.

Slovenji Gradec—Celje (51 km). Startali so štirje, na cilj dospela dva dirkača. Prvi Pogorelec Ivan (Mislinja) 1:44; drugi Kočan Anton (Korotan) 1:44 1/2.

Kranj—Celje (80 km). Startalo 6. na cilj prišlo 5 dirkačev. Prvi Brtoncelj Anton 2:44; drugi Kresovič Vinko 2:34 1; tretji Bratun Franc 2:34 3; četrti Kolar Franjo 2:34 4, vsi člani I. gorenjskega Motokluba v Kranju.

Celje—St. Peter—Celje (26 km). Izven konkurence je startal član belgrajske Jugoslavije Aleksander Popov, ki je privozil na cilj s časom 44:27. Glavna skupina (startali so 4. na cilj pripelji 3): Prvi Jerneje Oto 44:25; drugi Planišek Jože 44:25 1/5; tretji Spajzer Jože 44:26. — Skupina novincev (na cilj so pripelji vsi 4 dirkači): prvi Judec Franc 44:27 1/5, drugi Čilenšek Franc 44:27 2/5, tretji Pukl Vilh 44:27 3/5.

Medkluška damska dirka na profi Celje—St. Peter—Celje (11 km). Startali sta dve tekmovalki in pripelji na cilj: Prva Zupanec Matilda (Klub slov. kol. Celje) 28, druga Frič Berta (Edinstvo, Ljubljana) 28 1/5.

Krajišnik, Banjaluka : ŽAK, Subotica 3 : 1

V Banja Luki je bila v nedeljo odigrana med gornjima nasprotnikoma prva kvalifikacijska tekma, v kateri je zmagal Krajišnik.

ZFO

Nedeljsko tekmovalje naših mednarodnih tekmovalcev

Na ljubljanskem Stadionu so se nam v nedeljo predstavili naši mednarodni tekmovalci, ki poidejo prihodnji teden na mednarodne tekme v Liege (Belgija). Na mednarodne telovadne in športne tekme pošlje Zveza fantovskih odsekov telovadno vrsto osmih telovadcev ter šest lahkoatletov. V nedeljo so nam te reprezentante pokazali, v čem bodo v Belgiji nastopili in koliko so se za te težke tekme pripravili. Na tekmovalstvo so se pojavili vsi tekmovalci, izjemni odličnega jeseniškega telovadca Franciča, ki je bil nujno za držan. Kakor smo mogli videti v nedeljskem tekmovalstvu, smemo pričakovati, da nas bodo fantje Zveze fantovskih odsekov dobro zastopali na teh mednarodnih tekmah. Hladno vreme je sicer tekmovalce oviralo, da niso pokazali vseh svojih sposobnosti, kar

velja zlasti za nekatere telovadce, ki so imeli poleg tega še prav posebno smolo na drugo.

Tekmovalci so pokazali na celi črti velik napredek. Prav pri vsakem tekmovalcu pokažejo nekaj novih stvari in vsak se od tekme do tekme zboljšuje in to povsod. Z vajami na bradli so pričeli. Z izredno lepimi in sigurno izvedenimi vajami sta se nam predstavila brata Natlačen in Varšek. Janež, ki ima tudi zelo lepo in težko vajo, se danes ni mogel znebiti smole, ki ga je vsekoli spremljala. Na krogih je bil na prvem mestu br. Varšek, na drugem pa Natlačen. Lep napredek smo opazili na tem orodju, ker so bile moči posameznih tekmovalcev precej izenačene, vendar primanjuje nekaterim še vedno ene moči, ki je za izvajanje vaj na krogih nujno potrebna. Videli smo pa kljub temu pet lepih razpor in eno tudi v stoju. V skoku čez konja je briljiral Janež. In tudi ostali so bili dobri; trening, ki ga imajo ta teden, bo odpravil še zadnje malenkostne hibe. V poljubnih proetih vajah še vedno vodi Janež. Vendar ima tudi Natlačen zelo fino vajo in ugajala je ona od Kokota, zlasti krasna in težka vezava iz lepo izvedenega plovnega skoka. Na konju na šir z ročaji je Natlačen razred zase. Tudi Varšek je imel lepo in težko kombinacijo. Na drugo pa je briljiral kakor običajno brat Varšek. Toda tudi Natlačen je imel zelo lepo in težko sestavo, ki jo je izvedel z njemu svojstveno eleganco. Ostali so imeli več ali manj smole, kar velja zlasti za Janeža, ki ima tudi tako vajo na drugo, da ga vse občuduje. Mnogo riskira in ker mu še manjka potrebne rutine, ga včasih neme. Naposled so nastopili telovadci še pri teku na 100 m. Za vse točke je bilo preteči omenjeno progno v času 12 sekund. Najbolje je tekel Natlačen, ki je prejel 19,25 točk. Pa tudi ostali so precej dobro tekli, saj je prejel celo zadnji tekač 16,50 točk.

In tudi lahkoatleti so se dobro odrezali in dosegli zelo odlične rezultate. Zaradi zanimivejšega tekmovalstva so sodelovali poleg atletov, ki poidejo v Belgijo, še drugi najboljši atleti ZFO. Tekmovalje je vodil načelnik ZFO br. Kermavner, sodniški zbor pa br. Hvale. Tekmam, ki so se hitro razvijale, je prisostvovalo nad 1000 gledalcev, ki so z zanimanjem nasledovali posamezne borbe. V naslednjem prinašamo rezultate:

Najboljši je Jeseničar Natlačen Fric, ki ima 135,65 točk. Potem sledijo: Varšek Janez 130,50 točk, Ljubljana; Janež Karel 128,90 točk, Sv. Helena; Zelnik Franc 128,20 točk, Jesenice; Kermavner Franc 121,60 točk, Kranj; Jezeršek Ivko, 121 točk, Komenda; Kokot Slavko 113,10 točk, Celje.

Atleti

Kakor smo že zgoraj omenili, gre v Belgijo še šest atletov. Tem atletom pa so se danes pri poizkusnih tekmah pridružili še nekateri tovariši. Doseženi rezultati so prav zadovoljivi, nekateri celo odlični. — Rezultati so bili naslednji:

Tek na 100 m: 1. Lončarič Rado 11,7. 2. Smolj Franc 12. 3. Filipič Ivan 12,4.

Met kroglice: 1. Klinar Janez 12,95. 2. Jeglič Franc 11,69. 3. Merala Rajko 11,38.

Skok v višino: 1. Filipič Ivan 160 cm, 2. Strupi Franc 155 cm, 3. Klinar Tone 150 cm.

Tek na 300 m: 1. Klinar Janez 37. 2. Skušek Marjan 37,1.

Skok s palico: 1. Zupančič Tone 3,10 m, 2. Klinar Tone 3 m, 3. Filipič Ivan 3 m. V tej točki je preenetil član fantovskega odseka iz Višnje gore Zupančič, ki doslej še ni nikdar skakal.

Met diska: 1. Jeglič Franc 38,08. 2. Merala Rajko 35,60. Lepo napreduje Merala, ki je zaenkrat sicer še junior, vendar se prav dobro znajde tudi med svojimi starejšimi tovariši. Priprani smo, da bomo z Meralo dobili enega najboljših slovenskih metalcev.

Tek na 1000 m: 1. Košir Zmago 2:37,5. 2. Počtnik Crto 2:49. 3. Hlebce Janez 2:58. Koširjev čas bi pomenil še pred dobrim mesecem nov državni rekord. Sedanji državni rekord pa ima z 2:34 Goršek Emil. Kot zaključek lahkoatletskega nastopa je bila še štafeta 4 x 100 m. Tekli sta dve štafeti. Čas zmagovalne štafete je bil 46,5 sekund.

Fantovski odsek Ljubljana - Sv. Jakob naznanja bratom, da imajo danes zvečer mladi in naraščaj ob 7 sestaneke na igrišču (Prule); člani pa telovadbo od pol 8 do 9. Med telovadbo bo kratek in zelo važen sestanek, ki je za vse člane v vsakem vremenu strogo obavezen.